

KUJATAA

**Meeqqat illersuisuata
kommune kujallermut
angalanermini nalunaarusiaa**

SIULEQUT

Inatsisartut inatsisaat nr. 11 22. november 2011-meersoq § 8, imm. 1, nr. 4, Meeqqat illersuisuat kiisalu Meeqqat pillugit siunnersuisoqatigiit pillugit, aaliangersakkat tunaartarineqartullu Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqa-tigiissutaaniittut aallavigalugit, Meeqqat Illersuisuatut meeqqat Kalaallit Nunaanniittut atugaat nalilersortussaavakka. Tamatumunga atatillugu oktober 2016-imi Kommune Kujallermiissimavunga meeqqat atugaat pillugit meeqqat inersimasullu oqaloqatigiartorlugit.

Meeqqat inuusuttullu amerlasuut peqqilluartut naapippakka. Ajoraluartumilli aamma meeqqat inuusuttullu illersorneqarnissaminnik assut atorfissaqartitsisut naapippakka, amigaateqartullu inersimasunit inuunerinnissaminnut eqqortumik ikiorneqarnissaminnik; innuttaasunullu akuulerseqqinneqarnissaminnik inuuner-millu pitsaasumik tassunga atasunik pisinnaatitaaffinnik amigaa-teqartut. Taakkua pisinnaatitaaffiit eqquutsineqartussaasut meeqqat tunngaviumik pisinnaatitaaffeqarnerinik kiisalu meeqqat ineriartornissaminnut pisinnaatitaaffiik, illersorneqar-nissaannik aaliangeeqataasinnaatitaanerannillu imaqarput.

Ernumanartippara meeqqat inuusuttullu atugaannut tunngasut aarlerinartut, soorlu persuttaaneq, kinguaassiutitigut innarliineq kiisalu meeqqanik inuusuttunillu sumiginnaaneq suli ima paqumi-nartinneqartigimmata, meeqqat inuusuttullu amerlasuut kom-munimut nalunaaruteqarnikkut ikiorneqarnissaminnut pisinnaati-taaffitsik qulakkeersinnaanngimmassuk. Taamaammat, kisitsisit nalunaarutigineqartut suli amerlanerusinnaaneri ilimagineqarsin-naavoq.

Kiisalu attortissutigeqaara, Kujalaani meeqqat taama assigiinngit-sigisunik atugaqarmata. Ilaqutariit ilaat assut pissakilliorput, ilaat ikiorneqarnissaminnut periarfissagissaarput, allalli ikiorneqarnis-saminnut periarfissalunnerullutik. Nalinginnaasumik paasivara, ajoraluartumik najugaqarfiit, kommunimi tamarmik, assigiimmik meeqqat pisinnaatitaaffiik eqquutsinissamik periarfissiin-gitsut.

Meeqqat Illersuisuattut, matumuuna una angalaneq pillugu nalu-naarusiaq inersimasunut kiisalu Kommune Kujallermut ingerlate-qqippara meeqqat inuunerminni pitsaasumik tunngaveqarnissaat qulakkeerniarlugu.

Immikkut meeqqat inersimasullu, ilanngullugit sulisut politikerillu, oqaloqatigisimasagut qutsaviginiarpakka, Kommune Kujallerlu nersorlugu meeqqat atugaannut tunngasut unammillernartui nassuerutigisimammatigit. Nalunngilara inuit atugaannut tunnga-sut oqaatigissallugit ajornakusoorsinnaammat. Taamaammat – meeqqat pillugit - kajumissaarutiginiarpara unammilligassat uani angalanermut nalunaarusiami allaaserineqartut, kinguneqartus-samik suliarineqarlutillu oqallisigineqassasut. Minnerunngitsumil-lu eqqaamallugu taakkua - meeqqat - pineqarmata.

Malugisariaqarpoq angalaneq oktober 2016-imi ingerlanneqar-mat. Taamaammat angalanermut nalunaarusiaq imaqarsinnaavoq eqqartukkanik pitsanngoriarsimasunik, ingammik inunnik ikiui-nermik ingerlatsiviup ingerlanneqarnerata tungaatigut. Taamaak-kaluortoq kajumissaarutiginiarpara, una angalanermut nalunaa-rusiaq sakkussatut atoqqullugu, ungasissoq isigalugu suliniutinik aallartitsinernut meeqqat inuunerminni Kujataani nalinginnaasu-mik atugaat pitsanngorsarniarlugit.

Naggataasumik erseqqissaatigissavara, angalanermut nalunaaru-siaq meeqqaniit aammali angajoqqaaniit, sulisuniit allanillu misigi-sanik saaffiginnissutinillu tunngaveqarmat.

Angalanermut nalunaarusiaq nakkutilliinerunngilaq, ilisimatusar-nerunani imaluunniit piviusunik ujarlerluni nalunaarusiaanani, allaaserineqartutulli meeqqanik kisiannili aamma angajoqqaanit, sulisunit allanillu paasisanik meeqqat qanoq inneri pillugit pissar-siniarnerulluni. Taamaammat kisitsinik paasissutissanik angalaner-mut nalunaarusiaq imaqarpallaanngilaq, oqaloqatiginninnermili, saaffiginninnerni, tunngavilersukkanik takusanik Meeqqat Illersu-isuanut saqqummiussanik tunngaveqarluni.

Suliassanik ataasiakkaanik ingerlateqqitassatut pisariaqartut, ingerlatsivinnut eqqortunut ingerlateqqinneqarnikuupput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Aviāja Egede Lynge

Meeqqat Illersuisuat

Kujataa

MEEQQAT ILLERSUISUATA KOMMUNE KUJALLERMUT ANGALANERMINI NALUNAARUSIAA, 2016

SAQQUMMERSITSISQQ	MIO – Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit sullissivik, Postboks 1290, Issortarfimmur 1A, 3900 Nuuk, Grønland, www.mio.gl
SAQQUMMERSINNEQARFIA	Martsi 2017
ALLATTUT	Meeqqat Illersuisuat Aviâja Egede Lyngge, MIO'p allaafeqarfia
ILUSILERSORNERA	Nuisi grafik
ASSIT	Assersuutitut assiliasat

IMAI

- 7 **Allaqaasiut siunertarlu**
9 Kommunimi politikerit peqatigalugit oqallisiginninnerit
- 10 **Angalanermi nalunaarusiap sanna**
10 Meeqqat oqariartuutaat
- 11 **Periuseq sammisaqartitsinerillu**
11 Oqaloqatigiinneq, sammisaqartitsineq paasissutissanillu atuartunit katersineq
11 Innuttaasut saaffiginninneri
- 12 **Kujataani Meeqqat atugaat Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii Pillugit Isumaqatigiissutaanut naleqqiunneri**
12 Kalaallit Nunaata pisussaaffii Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaanut naleqqiullugit
13 Artikel 7 – Tulaaveqarneq
14 Artikel 9 – Angajoqqaanut attaveqarneq
15 Artikel 18 – Angajoqqaatut akisussaaffik
17 Artikel 19 – Illersorneqarneq
21 Artikel 20 – Inissiineq
22 Artikel 23 – Innarluutillit
24 Artikel 24 – Peqqinneq
25 Artikel 26 aamma 27 – Inuuniarnikkut patajaassuseq aammalu inooriaaseq
27 Artikel 28 – Atuarfik aamma ilinniagaqarneq
28 Artikel 29 – Ilinniartitaaneq ineriartornerlu
29 Artikel 31 – Sunngiffik
31 Artikel 33 – Ikiaroorartunut illersugaaneq
33 Artikel 39 – Inunnut akuulersitaaleqqinneq
- 34 **Pissutsit nalinginnaasut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii Pillugit Isumaqatigiissutaata piviusunngortinnissaanut malinnissaanullu sunniteqartut**
- 38 **Immikkut nunaqarfinnut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii Pillugit Isumaqatigiissutaa aallaavigalugu**
- 41 **Uteqqiineq**
- 42 **Ataatsimut isigalugu naliliineq**
- 43 **Nalinginnaasumik innersuut**
- 44 **Ilanngussaq 1**

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaa Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimeersuarnerani 20. novembari 1989 akuerineqarpoq. Isumaqatigiissut ulluinnarni Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaanik taaneqartarpoq. Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaa nunanit 193-init ilannguffigineqarnikuvoq (ratificeret), taakkunani ilaalluni Danmark, Kalaallit Nunaat taassuma ataaniilluni. Kalaallit Nunaat 1992-imi aaliangerpoq, Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaa Kalaallit Nunaanni aamma atuutissasoq, taamaalilluni imminut pisussaaffilerluni isumaqatigiissummi artikelit piviusunngortissallugit, qulakkiissallugillu atuutilernissaat.

Isumaqatigiissut inatsisaanngilaq, taamaammallu nunat tassunga ilanngussimasut isumaqatigiissut malillugu eqqartuunneqarsinnaanngillat pillarneqarsinnaanattillu, Naalagaaffiit Peqatigiit ataani ataatsimiititap akuttoqatigiimmik pisartumik nalilertarppaa nunat, tassanilu aamma Kalaallit Nunaat, isumaqatigiissut malinneraat. Kalaallit eqqartuussiviisa maalaartarfiillu isumaqatigiissut atorsin-

naavaat suliassat ataasiakkaat nalilersornerannut, taamaalillutik naliliisinnaallutik ingerlatsiviit malittarisassat allallu isumaqatigiissummut akерliusumik atornerqarner-sut. Isumaqatigiissut ulluinnarni sulinermi aaliangiisuunngikkaluartoq, ingerlatsiviit tamarmik qulakkeertussavaat isumaqatigiissutip malinneqarnissaa – aamma ulluinnarni aaliangiassani.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaa nunarsuarmi tamarmi meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut atuuppoq, meeqqamullu pitsaanerpaamik aallaaveqarnissaq qulakkiissallugu. Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaa immikkoortunut sisamanut aggulunneqakkajuppoq:

- Meeqqap tunngaviummik pisinnaatitaaffii
- Meeqqap ineriartornissaminut pisinnaatitaaffii
- Meeqqap illersorneqarnissaminut pisinnaatitaaffii
- Meeqqap aaliangeeqataasinnaanerminut pisinnaatitaaffii

ALLAQQAASIUT SIUNERTARLU

Meeqqat Illersuisuat Kalaallit Nunaanni immikkut ittumik pisinnaatitaavoq meeqqat atugaannik pisinnaatitaaffisalu qulakkeerneqarnerinik nakkutiginnittussatut. Inatsisartut inatsisaat nr. 11 22. novembari 2011-meersoq Meeqqat Illersuisuat kiisalu Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit, Meeqqat Illersuisuata meeqqat pisortatigut namminerisamillu pisinnaatitaaffii soqutigisaallu siuarsartussaavai, kiisalu meeqqat inuiaqatigiinni atugaat saqqummiuttussaallugillu paasissutissiissutigisussaavai. Uani Meeqqat Illersuisuat immikkut ittumik meeqqat pisinnaatitaaffii maalaarfissallu pillugit siunnersuisussaavoq ilitersuisussalunilu. Taakkua avataasigut Meeqqat Illersuisuat nakkutilliusussavoq inatsisit ingerlatsinerillu, Kalaallit Nunaata Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaanut pissaafilerneqarneranut, naleqqunnersut, nalilersussallugulu Kalaallit Nunaanni meeqqat, Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaani aaliangersakkat tunaartarineqartullu, malillugit inuunersut. Kiisalu Meeqqat Illersuisuat meeqqat pillugit paasissutissiisassaaq, apeqqutit ulluinnarni saqqummertut aallaavigalugit oqallisaaressalluni, meeqqat, tammat oqallinneranni, illersussallugit, kiisalu meeqqat oqalliseqataannissaannut periarfissat pitsaenerusut sullisigissallugit inuiaqatigiillu ineriartornerat sunnuteqarfigissallugu.

Meeqqat Illersuisuata Kujataanut angalanerata siunertaraa meeqqat akuutinnissaat tusarneqarnissaallu, inuunerminni atukatik qanoq isumaqarfigineraat. Taamatullu aamma tunaartaasimavoq innuttat inersimasut meeqqat atugaat pillugit tusassallugit, pisortat suliffeqarfiinut attuumangitsumik. Taamatut aallaaveqarneq periarfissiivoq meeqqat siunnersinnaanerinik ilitersuussinnaanerinillu pisinnaatitaaffii maalaarfiusinnaasullu pillugit, kiisalu ilisimalissallugu meeqqat inuunerminni atugaat Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissummi aaliangersakkat iluaniinnersut. Angalaneq pillugu nalunaarusiap inernerin ingerlateqqinneqartut inersimasunit paasissutissat aallaavigai kiisalu Kujataani meeqqat inersimasunut oqariartuu-

taat immikkut nalunaarusiareqarluni, meeqqatut inuunerinnermik qulakkeerisussatut.

Una angalaneq pillugu nalunaarusiap kiisalu immikkut meeqqat inersimasunut oqariartuutaat pillugit nalunaarusiap atorlugu Meeqqat Illersuisuata meeqqat Kujataani atugaat paasissutissiisutigerusuppai, maannakkorpiap misigisaasoq oqallisissanngorterusullugu kiisalu atugaat maannakkut tamanut ammasumik illersorusullugit taamaalilluni qulakkeerneqassammat taakkua namminneerlutik nipaata akuutinneqarnissaat tusarneqarneqarnissaallu.

MIO'p tunngavigisaasa pingaernerpaat ilagimmassuk meeqqat inuusuttullu akuutinneqarnissaat, MIO'p periusissaasa pingaernerpaat ilagivaat nunap immikkoortortaannut angalarnissaq meeqqat inuusuttullu atugaannik oqaloqatigiartorlugit. Angalarnerni taakkunani meeqqat pisinnaatitaaffiinik siunnersuisoqarlunilu ilitersuisoqartarpoq, atugaat pillugit paasissutissanik katerisiitigaluni. Kiisalu inersimasunit, angajoqqaanit meeqqanillu sullisunit paasissutissanik katersisoqartarpoq. Taamaammat MIO'p erseqqissaatigissavaa nalunaarusiap nakkutilliinikkut nalunaarusiannigimmat, ilisimatusarnikkut imaluunniit piviusut aallaavigalugit nalunaarusiannigimmat, takutitsillunilu meeqqat innuttallu meeqqat atugaat pillugit isumaannik.

Kujataanut angalaneq Meeqqat Illersuisuanit Aviâja Egede Lyngemit aamma meeqqat pillugit siunnersortimit Ellen Bang Bourupimit piffissami 15.-29. oktober 2016 ingerlanneqarpoq. Ukununga angalasoqarpoq: Qaqortoq, Narsaq, Nanortalik, Aappilattoq kiisalu Qassiarfik. Alluitsup Paap orninnissaralua sila pissutugalugu unitsinneqarpoq.

Pilersaarutaasimagaluarpoq MIO Kujataanut upernaap 2016 angalassasoq. MIO periarfissinneqarsimagaluarpoq politii angalataannik PISIU peqatigalugu angalanissaminut, sikorsuilli pequtaallutik angalaneq kinguartittariaqarsimavoq. Angalaneq taa-

va aasakkut ingerlasussanngortinneqarpoq, politiilli angallataata inuttassaaleqinera pissutigalugu aamma taanna angalanissaraluaq unitsiinnarneqarpoq. MIO'mut 2016-imi angalanissap piviusunngortinnissaa akissaqassanersoq apeqqutaasimavoq, kingornalu aningaasaliisutigut aningaasat pissarsiarisimallugit oktoberimi angalasoqarsinnaalersillugu.

Katillugit 140-t innuttanit saaffiginnissutaasimapput, meeqqanit inersimasuneertullu. 49-t inersimasunit kiisalu 91 meeqqanit. Taakkua avataasigut MIO'p sulisut 48-t, atuarfiup siulersuisuinut ilaasortat marluk kiisalu politikerit sisamat oqaloqatigisimavai. Taakkua avataasigut MIO atuartut 160, ilanngullugit elevhjemminiittut meeqqat, peqatigalugit sammisaqartitsisimavoq, atuqaallu pillugit paasissutissanik katersisimalluni.

Angalanerup siunertaasa pingaarnersarimmassuk meeqqat atugaannik tusarniaaffigissallugit, pingartinneqarsimavoq sapinngisamik meeqqat innuttallu amerlasuut naapinnissaat, pisortat suliffeqarfii avataaniittut. MIO'p akueraa, maannangaaq kommunip Naalakkersuisullu akornanni suleqatigiittoqareersoq pissutsit pitsanngorsarniarlugit, kommunilu maannakkut nalinginnaasumik meeqqat tungaasigut pitsanngorsaaneq ingerlakkaa.

Kommune Kujalleq, angalaneq sioqqullugu, MIO'p angalanissaannik ilisimatinneqarpoq. Tamatuma kingorna borgmesteri kiisalu isumaginninnermut ataatsimiititap siulittaasua kiisalu Meeqqanut Kulturimullu ataatsimiititap siulittaasua ataatsimeeqatigineqarput. Nalunaarusiaq una, ilanngullugu immikkut meeqqat oqariatuutaannik nalunaarusiaq, meeqqat innuttallu meeqqat atugaat pillugit isumaannik imalik, Kommune Kujallermut ingerlateqqinneqarpoq, taamaalillutik nalunaarusiaq pissarsiaralugu nalunaarusiap tamanut saqqummiunneqannginneranni. Tamatuma kingorna MIO Qaqortuliarsimavoq kommunemik ataatsimeeqateqariartorluni. Tassani MIO angalanermi nalunaarusiap saqqummiunnissaanut periarfissaqarsimavoq, kommunilu periarfississimallugu angalanermi nalunaarusiap imaa pillugu apeqquteqarsinnaaneranut.

Erseqqissarneqassaaq Meeqqat Illersuisuat meeqqallu pillugit sinnersortip angalanerup nalaani suliassat 27-it, meeqqanut 32-inut tungasut, nalunaarusiarisimammatigit. Nalunaaruteqarnerit pipput meeqqat innuttallu kissaataat malillugit, misigisimmamata suliati uninngaannartut imaluunniit arriippallaartut, kiisalu aamma nalaataqarlutik MIO'p nalunaarusiortariaqagaanik.

33.

Meeraq ikiaroorniutinut
illersorneqassaaq.

Kommunimi politikerit peqatigalugit oqallisiginninnerit

Angalanermi Meeqqat Illersuisuat meeqqallu pillugit siunnersorti politikerinik assigiinngitsunik ataatsimeeqateqartarsimapput, ilaatigut kommunalbestyrelsimut ilaasortat, isumaginninnermut ataatsimiititamat siulittaasoq kiisalu Meeqqanut Kultureqarnermullu ataatsimiititami siulittaasoq.

Ataatsimiinnerni taakkunani Meeqqat Illersuisuata misigisimavaa meeqqat pisinnaatitaaffiisa atugaasalu ajornartorsiutaanerannik akuersaartoqartoq; uggorinninnermillu takutitsisoqartoq inunnik isumaginninnermi ingerlatsivimmi sulisukippallaanera pissutigalugu, tamannami sunniuteqartarmat qanoq sukkatigisumik, meeqqanut atugarliortunut imaluunniit sullinneqarnissaminut tapersorneqarnissaminnulluunniit pisariaqartitsisunut, qisuariarnissamat.

Meeqqat Illersuisuata aamma misigisimavaa suut tamarmik arriippallaartumik ingerlanerisa nassuerutigineqarnerinik, tamannalu ajornartorsiut tunngaveqarnerarnerartarpoq suut tamarmik Qaqortumi ingerlanneqarnerinik. Ilisimatitsissutigineqarpoq, nutaamik aqqissuiniartoqartoq, suliat illoqarfinnut inissinneqarnerinik, akimortumillu suleqatigiinnerulernermik kinguneqartussamik. Aammattaaq sulissutigineqarpoq, inatsisitigut akimortumik suleqatigiinnermik ataatsimiititap (TFU) ingerlaqqilernissaa. Qaqortumut eqiterineq aamma ajornartorsiutitut isigineqarpoq, sulisut ilaasa paasisimammasuk, innuttat ilaasa meeqqat atugarliortut nalunaarutigineq ajoraat Qaqortumut ungasippallaaqimamat.

Ilutigalugu ajornartorsiutitut oqaasinngortinneqarpoq, angajoqqaat amerlavallaat meeqqaminnut akisussaaffik tigungminngimmasuk paqumigineqartorlu nalunaaruteqarnek. Assersuutigalugu

gu takornartaanngilaq meeqqat mikisut kisimiillutik angalaartartut. Kiisalu nassuerutigineqarpoq piffinni ataasiakkaani immikkut ajornartorsiuteqartoqartoq meeqqat atugaannut sunniuteqartunik. Assersuutigalugu eqqaaneqarpoq, hashimik atornerluineq annertuumik ajornartorsiutaasoq – aamma meeqqat annerit akornanni, naapitassaasartorlu angajoqqaat meeqqatik hashimik pujortaqtigigaat. Hashimik atornerluineq akueriinnarneqarsimavoq.

Politikerinik ataatsimeeqateqarnermi suliniutaasinnaasut eqqartorneqarsimapput, akimortumillu isumaqatigiissutaavoq paasisitsiniaaneq annertooq ingerlattariaqartoq; ajornanngippat kommunip, MIO'p Naalakkersuisullu suleqatigiinnerisigut. Meeqqat tunngaviusumik pisariaqartitaannik, nalunaarusiornermik, killilinnermik kanngunarsaanermillu qaammarsaanissamik pisariaqartitsisoqarpoq, sulisuinnaanngitsut aammali allat pisarialimmik ilisimasaqalerniassammata.

Ingammik angajoqqaanut angajoqqaanngortussanullu nalinginnaasumik pinaveersaartitsisumik suliniummik pisariaqartitsisoqarneranik oqartoqarpoq, sulisoqarniarnikkut amerlanernik pisariaqartitsisussamik. Angajoqqaat anguniarnerini allatut eqqarsartoqartariaqarpoq, angajoqqaat ullumikkut ersarippallaanngitsut anguneqarniassappata, assersuutigalugu angajoqqaat akisussaaffiinik qaammarsaatinik aqqissuussisoqaraangat. Nutaamik eqqarsartoqartariaqarpoq, kingornuttakkat pinaveersaartinnissaannut.

Allat suliniutit tigussaasut eqqartorneqartut tassaapput, CSR-ik-kut suleqatigiinneruney akisussaaffik piginnittutullu misigisi-maneruney siaruarterniarlugu.

Eqqartorneqarpoq anguniakkatut pingaarnertut akisussaaffimik ataatsimut tigusilluni iliuuseqarnissaaq pisariaqartinneqartoq, periusissamillu ukiunut 5 - 10-nut tulliuuttunut sanasoqarsinnaasoq.

ANGALANERMI NALUNAARUSIAP SANNAA

Tulliuttumi angalanermi nalunaarusiap sannaa imaalu naatsumik nassuiaatigineqassapput. Ataani immikkoortumi "Periuseq sammisallu"-mi allaaserineqarpoq periuseq, paasisutissanik katersinermi meeqqanit, inersimasunit, sulisunit akisussaasuniillu, ator-neqarsimasoq. Taanna naatsumik malitseqarpoq oqariartuutunik Kujataani meeqqanit inuusuttuniillu katersorneqarsimasunik, ingerlatitseqqinneq taakkualu siunertai.

Immikkoortumi "Kujataani meeqqat atugaat Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaanut naleqqiullugit" atukkat aallaavigalugit oqaloqatiginninnerit, saaffiginninnerit nakkutiginninnerillu Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaanut naleqqiullugit tullerriarneqassapput, nalilersorneqassallutillu sumi unammillernar-toqarsinnaanersoq isumaqatigiissutit atuutsinniarnerni, kiisalu innersuussisoqassaaq sukcut suliniartoqarsinnaanersoq meeqqat inuusuttullu atugaannik pitsanngorsaaniarnermi.

Immikkoortumi "Nalinginnaasumik pissutsit Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaanut naleqqiullugit" nalinginnaasumik pissutsit tullerriarneqassapput Meeqqat Illersuisuata angalanerani oqaasinngortinneqarsimasut, sukcut pisariaqartitsisoqarneranik, nukinnillu pisariaqartitsiffi-usunut agguataarnermi nalilersuinermi aallaaviusinnaasut.

Kiisalu angalanermi nalunaarusiaq immikkut ittumik immikkoortumik imaqarpoq nunaqarfinni, immikkuullarissunik ajornartorsuteqarfiusuni, takusimasanik imalimmik. Naggataatigut uteqqineqarpoq, Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaa aallaavigalugu nalilersuisoqarluni, meeqqallu Kujataani atugaat pisinnaatitaaffiilu aallaavigalugit innersuussuteqarluni.

Meeqqat atugaat pillugit angalanermi nalunaarusiap imaa tamanut atuuttunngorsagaavoq. Taamatullu aamma MIO'p meeqqat inersimasullu ilisarnarunnaarsarneqarnissaminnik kissaataat akuersaarsimavaa, kiisalu illoqarfiit nunaqarfiillu ataasiakkaat ilisarnarnissaat pinngitsoortinniarsimallugu, piffiit ataasiakkaat inuillu imminnut ilisarimasat pitsaanngitsumik oqallisigineqarnissaat pinngitsoorniarlugu. Ilisimasarli, meeqqap pisariaqartitaanut inuunerinneranullu iliuuseqarnissamut pisariaqartoq, inummulli ataatsimut tunngasoq, kommunimut Namminersortunullu ingerlateqqinneqassaaq.

Meeqqat oqariartuutaat

Paasisutissarpasuit ajornartorsiutit aaqqiissutissatullu siunnersuutit, Meeqqat Illersuisuata Meeqqanullu Siunnersortip toqqaannartumik Kujataani meeqqanit inuusuttunillu pissarsiarsimasaat immikkut meeqqat pillugit nalunaarusiarlugit, toqqaannartumik meeqqanit inuusuttunillu oqariartuutit, saqqummersinneqassapput. Tamanna meeqqat sumi ajornartorsiutit annerit takusinnaaneraat misigineraallu aallaaviuvoq, sumilu takusinnaaneraat inersimasut akisussaasut suliniummik allannguinnermillunniit aallartitsisariaqarnersut. Meeqqat pillugit nalunaarusiaq taamaammat pingaarutilinnik angajoqqaanut, sulisunut politikerinullu ilisimasanik imaqarpoq.

PERIUSEQ SAMMISAQARTITSINERILLU

Kommune Kujallermi meeqqat atugaannik meeqqanut inersimasunullu tusarniaanermi Meeqqat Illersuisuat Meeqqanullu siunnersorti assigiingitsunik sammisaqartitsisimapput, siunnersuinissamat kiisalu ilitersuinissamat meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit kiisalu paasissutissanik katersinissamik periarfissiisumik. Aammattaaq meeqqat atuarfianni atuartut oqaloqatigineqarsimapput, oqariartuutinillu allakkatigut taakkunannga pissarsisimallutik. Meeqqat inersimasullu ataasiakkaarlutik innuttaasut saaffigininnissaminut periarfissineqarsimapput. Kiisalu Kommune Kujalliup borgmesteria, isumaginninnermut ataatsimiititap siulittaasua, meeqqanut kultureqarnermullu ataatsimiititap siulittaasua, atuarfiit assigiingitsut pisortaqarfii, Nanortalimmi Qassiarsummilu elevhjemmi ataatsimeeqatigineqarsimapput kiisalu immikkut ittumik atuarfik Tungujortuaraq Qaqortumiittoq pulaarneqarsimalluni. Sulisut assigiingitsuttaaq Meeqqat Illersuisuat meeqqanullu siunnersorti oqaloqatiginissaanut periarfissaqarsimapput.

Meeqqat Illersuisuata meeqqat tusarneqartut pingaarnersiorsimavai, ima ukioqartigisut nalilersorneqarsinnaalluni ima inersimatigisut atukkatik eqqartorlugillu allaaserisinaallugit. Tulliuttumik periutsit allaaserineqassapput ilisimasat katersornerini ator-neqarsimasut.

Oqaloqatigiinneq, sammisaqartitsineq paasissutissanillu atuartunit katersineq

Atuarfinni Meeqqat Illersuisuat Meeqqanullu siunnersorti oqaloqatiginillutillu sammisaqartitsipput, 9. aamma 10. klassini Nanortalimmi, 9. aamma 10. klassini Narsami, 9. klassini Qaqortumi, 4. - 7. klassini Aappilattumi kiisalu 1. - 8. klassini Qassiarsummi.

Meeqqat 160 peqataapput 7 - 15-inik ukiullit.

Meeqqanit paasissutissanik katersinermi Meeqqat Illersuisuanit pingaarnertut isiginiarneqarpoq: Illersorneqarnissamat pisinnaatitaaffik, ikiorneqarnissamat toqqissimasumillu angerlarsimaffeqarnissamat pisinnaatitaaffik.

Qulequttat aallaavigalugit meeqqat kiffaanngissusilerneqarput allaaserusutaminnut. Meeqqat allarusunngitsut imaluunniit allannissaminut ajornartorsiortut, titartaasinnaapput. Meeqqat eqimattani mikisuni sulipput, ataasiakkaarlutilli immikkut allallugit akissutiminnik tunniussillutik. Meeqqat ilaat kisimiillutik sulinissartik qinerpaat. Meeqqat titartaanikkut oqaatigerusutaminnik annessillaqqinnerusut, titartakkanik tunniussipput.

Innuttaasut saaffigininneri

Meeqqat Illersuisuata siunnersuinissaminut pisussaaffini malillugu inuttanik, meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit siunnersorneqarnissaminik ilitersorneqarnissaminillu, ataasiakkaarlutik oqaloqatigininnissaannik periarfissineqarput. Tamanna aammattaaq meeqqat nalinginnaasumik atugaat pillugit paasissutissanik arlalinnik pissarsiffiusimavoq. Pingaartinneqarsimavoq saaffigininnerup toqqissisimanartuunissaa, saaffiginissutit paquminakkajummata, tamarmillu imminnut ilisarissimallutik. Innuttat radiukkut illoqarfinni nunaqarfinnilu nivinngaavitsigut kajumissaarneqarput saaffigineqqullugit meeqqat atugaat oqaluttuariartorlugit aam-malu/imaluunniit siunnersorneqaaqqullutik ilitersorneqaaqqullutillu (takuuk ilanngussaq 1).

Innuttat, taakkunanilu meeqqat, inuusuttut inersimasullu ataasiakkaarlutik MIO'mut saaffiginissinnaapput ulluni ukunani:

Qaqortoq: 18. oktober kl. 10⁰⁰ - 17⁰⁰

Qaqortoq: 19. oktober kl. 10⁰⁰ - 17⁰⁰

Narsaq: 22. oktober kl. 10⁰⁰ - 16⁰⁰

Nanortalik: 24. oktober kl. 10⁰⁰ - 17⁰⁰

Aappilattoq: 26. oktober kl. 14⁰⁰ - 17⁰⁰

Qassiarasuk: 28. oktober kl. 14⁰⁰ - 16⁰⁰

Ulluni taakkunani meeqqat inersimasullu 140-t periarfissaq atorpaat. Erseqqissarneqassaaq, meeqqani saaffiginittut akornanni meeraqarmat saaffiginittunik inersimasunik ilaqqaratik.

Erseqqissarneqassaaq paasissutissat angalanermi nalunaarusiornermi ator-neqarsimasut Meeqqat Illersuisuata meeqqanik inersimasunillu oqaloqateqarneranit pinngortuummata.

KUJATAANI MEEQQAT ATUGAAT NAALAGA AFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQTIGIISSUTAANUT NALEQQIUNNERI

Tuuliuttumi siullermik naatsumik Kalaallit Nunaata meeqqat pisinnaatitaaffiisa qulakkeernissaanut pisussaaffii, Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqtigiissutaanut naleqqiullugu, sammineqassaaq, tulliuullugulu Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissutaani artikilit tassunga attuumasuteqartut nassuarneqassapput, Meeqqat Illersuisuata isumaa malillugu Kommune Kujalliup ajornartorsiutigigai piviusunngortinnissai. Artikilit tamarmik nassuarneqassapput tunngavilersorneqarlutillu oqaaseqaatinik oqaluttuanillu innuttat – meeqqat inersimasullu – atugaannit pinngortunik.

Kalaallit Nunaata pisussaaffii Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqtigiissutaanut naleqqiullugit

Kalaallit Nunaat pisussaaffeqarpoq Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqtigiissutaat malissallugu. Isumaqtigiissutip artikel 3.1-mi erserpoq:

"Naalagaaffiit peqataasut meeqqap ineriartornermini pisariaqartitaatut illersorneqarnissaa isumagineqarnissaalu pisinnaatitaaffiit pisussaaffiillu meeqqap angajoqqaavinut, taakku sinnerlugit perorsaasumut inunnulluuniit allatut inatsisinik tunngaveqarlutik meeqqamut akisussaaffiginnittunut atuuttut naapertorlugit isumannaallisassavaat, tamannalu siunertaralugu inatsiseqarnerup tungaatigut aammalu pisortaaffiginnikkut iliuusissanut male-ruagassanik naleqquttunik tamanik aalajangersaassallutik."

Tamanna isumaqarpoq, Kalaallit Nunaata, meeqqat 18-it inorlugit ukiullit, uanilu eqqartorneqartut meeqqat Kujataaniittut, qulakki-issagaa illersorneqarnissaaq isumassorneqarnissaallu peqqillutik peroriartornissaannut tunngaviliisumik, suliniullu sunniuteqarlu- assasoq.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissutaat malillugu aamma Kalaallit Nunaat pisussaaffeqarpoq meeqqat ataasiakkaarlugit eqimattakkaarlugillu tusassallugit atugaat taakkununga tunngasut pillugit:

"Naalagaaffiit peqataasut qularnaassavaat meeqqap, nammineerluni isummaminik saqqummiussisinnalereersup, isummaminik taamaattunik pissutsini meeqqamut namminermt tunngassutilinni tamani akornuserneqarani oqaatiginnissinnaatitaanissaa; meeqqap isummamisut saqqummiussai qassinik ukioqarnera aammalu inerisimassusia naapertorlugit pingaartinneqartassaput" (artikel 12.1).

Meeqqat Illersuisuata Kujataanut angalanerata siunertaa tassaa- simavoq meeqqat inuunermini atugaannik tusarniaaffigissallu- git. Tamanna aallaavigalugu meeqqallu sinnerlugit uani Meeqqat Illersuisuata atugaannik naliliineq Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissutaanut naleqqiullugu saqqummiuppaa.

Paasisutissat meeqqat Kujataani inuunermini atugaat pillugit pissarsiarineqarsimasut aallaavigalugit, Meeqqat Illersuisuata na- lilerpaa, ataaniittut immikkut oqaatigisariaqartut Naalagaaffiit Pe- qatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissummik pi- viusunngortitsinngitsutut:

- Meeqqap illersorneqarnissaminut pisinnaatitaaffia
- Meeqqap ineriartornissaminut pisinnaatitaaffia
- Meeqqap inuiaqatigiinnut akooqqilernissaminut pisinnaatitaaffia
- Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissummi aaliangersakkanut naligiinngitsumik periarfissinneqarneq

Immikkoortut taakkartukkat tulliuuttumi tunngavilersorneqassap- put.

Artikel 7 – Tulaaveqarneq

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissummi artikel 7-imi meeqqat ateqarnissaminnut naalagaaffimmullu innuttaaffeqarnissamut pisinnaatitaaffii eqqartorneqarput. Meeqqat, kalaallit inatsisaat malillugit, inuunermik kinguinngua nalunaarsorneqassapput atserneqarlutik nalagaaffimmullu innuttaaffilerneqarlutik. Meeqqat aamma – ajornanngippat – angajoqqaatik ilisimassallugit angajoqqaaminillu paarineqarnissaminnik pisinnaatitaaffeqarput.

TAKUSAT

Meeqqat Illersuisuata Kujataanut angalanermini nalaataasa ilagisimavaat, meeqqat inuit allattorsimaffiannut nalunaarsorneqarneri kiisalu kuisinnermut atatillugu allagartaat tamatigut pissusissamisuunngitsut.

Tamanna kinguneqarsimasorinarpoq, angajoqqaat kisimiittut imaluunniit aanat aatallu, pisortat avaqqullugit ernuttaminnik akissusaaffimmik tiguisimasut, aningaasatigut taperneqartarsimanngitsut naak tamanna pisinnaatitaaffigaluarlugu. Ilaqutariit taakkua Meeqqat Illersuisuannut saaffiginnissimapput, aningaasakillioortuupput meeqqallu nerisaqartinniarnissaannut, atisaqartinniarnissaannut il.il. ajornartorsiorput.

Erseqqissarneqassaaq, qulaani pineqartut saaffiginninnerit ikittu-innaat aallaavigimatigut, taamaalillunilu uani angalanermini nalunaarusiami ajornartorsiuat tamanut atuuttuusooq oqaatigineqarsinnaani.

NAALAGAAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITA AFFII PILLUGIT ISUMAQATIGI ISSUT AALLAAVIGALUGU NALILIINEQ

Paasissutissat innuttanik oqaloqateqarnermi pissarsiarineqarsimasut ilimanarsitippaat, ilaanneeriarluni meeqqap inuit allattorsimaffiannut ilanngunnissaanut imaluunniit kuisinnermut allagartaqalernissaanut pisinnaatitaaffia pissusissamisoortarsimanngitsooq. Tamanna isumaqatigiissutip artikel 7-iat naapertorlugu ajornartorsiuatasinnaavoq.

INNERSUUSSUT

- Saaffiginnissutini pineqartuni ilaqutariit aningaasakillioortut inuttullu sanngiiffillit pineqarput, innersuussutigineqarporlu suleriaatsit nalunaarsuinerni kuisinnermilu allagartanik suli-aqarnermi qulakkeerneqassasoq eqeersimaarfiginerunissaat (takuum Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq, § 20).

Artikel 9 – Angajoqqaanut attaveqarneq

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqa-tigiissutaani artikel 9 imaqarpoq meeqqat angajoqqaaminnik at-taveqarnissaannik pisinnaartitaaffik. Kalaallit Nunaata qulakkiissa-vaa, meeqqat angajoqqaaminnit avissaartinneqannginnissaat imaluunniit attaveqarnertik katassanngikkaat, taamaallaalli avis-sarneq meeqqap pisariaqartitai aallaavigalugit pisariaqarsimap-pat pissaaq. Tamanna assersuutigalugu atornerluinermik paari-nerlugaanermilluunniit pissuteqarsinnaavoq.

TAKUSAT

Meeqqat Illersuisuat arlaleriarluni saaffigineqartarsimavoq, meeqqap illoqarfimmuut nunaqarfimmulluunniit allamut, anga-joqqaavi qanigisaaluunniit qimallugit, inissiineq pillugu, meeqqap ilaqutaasaluunniit kissaataasa akerliannik. Innuttat kissaatitik pil-lugit kommunimit tusarneqartutut misigisimangillat. Meeqqat Illersuisuata suliat pineqartut ilisimasaqarfigingilai, nalunagulu suliat akornanniitqarsinnaasoq meeraq angerlarsimaffiata qa-nittua qimallugu inissinneqarnissaanut patsisissaqarluarsinnaa-soq, kisianni nalunarpoq pineqartuni suna aallaaviusimassaner-soq.

Aammattaaq paasissutissaqarpoq angalanerit sulinngiffeqarneril-lu tungaasigut tulleriaarinerit ajornartorsuutaasarsimasut, ilaqut-tat najornissaannut akornutaasinnaasumik. Saaffiginnissutit allat angajoqqaanik, avinnerup kingorna, katerisimaateqarsinnaan-ginnernik imaqarput imaluunniit tassunga atatillugu siunnersor-neqannginneq meeqqanillu akuutitsinnginneq.

NAALAGAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUT AALLAAVIGALUGU NALILIINEQ

Paasissutissat, innuttanik Kujataani oqaloqateqarnermi pissarsia-rineqarsimasut, takusallu aallaavigalugit oqaatigineqareersut,

unammilligassaqsorinarpoq isumaqatigiissummi aaliangersak-kap eqquutsinnissaanik, meeqqat inissinneqartut, angajoqqaaminnik ilaqtaminnillu inissinneqarnermik nalaani attaveqartar-nissaannik qulakkeerinissamik, kiisalu avinnerup kingorna ilaginis-saannik siunnersorneqartannginnermik.

INNERSUUSSUT

- Tamatigut, immikkuullarissumik peqquteqanngippat soorlu innarliinermik, iliuusissatut pilersaarummik qulakkeerisoqar-tassasoq, meeqqat inissinneqartut inatsisitigut ilaqtaminnik ataavartumik peqateqartarnissaat qulakkeerneqartassasoq, kiisalu angajoqqaat meeqqallu tusarneqartassasut akuutinne-qarlutillu inissinneqarfissaat peqateqartarnissaallu piareersar-nerani (tak. Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq, § 14).
- Kommuni, meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaannut, suleriaatsit ersarissut malittarisassallu qulakkiissagai. Suleriaatsit malittarisassallu piviusunik aallaavillit inersimasunut meeqqanullu paasinartut.
- Oqarasuaatikku imaluunniit elektroniskimik meeqqat inissinneqartut angajoqqaavisalu akornanni attaveqartarneq isumaqatigiissusiornera qulakkeerneqassasoq, pulaarnerit akornanni.
- Meeqqat angajoqqaaminnik ersigisaminnik attaveqarnissamin-nik naaggaarsinnaanerit qulakkeerneqassasoq, imaluunniit pingajoqartarnissaq taakkununga attuumassuteqanngitsumik qulakkeerneqassasoq, meeqqap attaveqarnermi innarlerne-qannginnissaa qulakkeerniarlugu.
- Avinnerup kingorna peqatigiitarnissamut naliliinermi meeqqat akuutinneqarnissaat qulakkeerneqassasoq, aamma angajoq-qaat tamatuminniga siunnersorneqassasut.
- Meeqqat pisariaqartitaat qulakkeerneqassasut inissiiffiup taperserneratigut.
- Kommuni akisussaaffigaa attaveqarneq pitsaasoq ataavartuq inissiiffik suleqatigalugu qulakkiissallugu.

Atikel 18 – Angajoqqaatut akisussaaffik

Artikel 18-ip Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pilugit Isumaqatigiisummiittup angajoqqaat meeqqamik perorsarinnisaannut ineriartornissaannullu akisussaanerpaaneri imarivai. Kalaallit Nunaata, angajoqqaat angajoqqaatullu akisussaataasut sapinngisamik ikorfartortussaavai, meeqqaminnik perorsaanerminni pisussaaffitik naammassiassammatigit, kiisalu aamma suliffeqarfiit, aqqissuussat kiffartuussiffiillu meeqqanik isumassusut ineriartornissaat qulakkiissallugit.

TAKUSAT

Arlaleriarlugu oqaatigineqarpoq, angajoqqaat meeqqamik inuunerinnisaannut, meeqqaminnut killiliinissamut akisussaaffimmik tigusinissartik ajornakusoortittaraat, meeqqallu pillugit ataasiakkarlutik arlaliullutilluunniit suleqatigiinnissaq ajornakusoortittaraat. Allaaserineqarpoq angajoqqaat taakkua ilaat innarlerneqarlutik sumiginnarneqarlutillu peroriartorsimasut, meeqqaminnullu pissutsit kingornuttakkat, taamaallutik atuarfimmi ilikkagassanut allanullu attaveqarniarnermikkut ingerlanerliortarlutik. Allaaserineqarpoq angajoqqaat ilimasimasakikkajuttuusut iliuuseqarnissaminnullu soriarsinnaangitsutut misigisimasarlutik.

Killiliinermut assersuutitut taaneqarsinnaapput, meeqqat atuarfimmut inortuisut, taqaqaangitsut, eqqiluisaaratik takkuttut – atisarullutik asattorsimanatillu - imaluunniit takkuttut atuagaasiveqaratik allaatissaqaratillu. Meeqqat taakkua ilaat aamma killeqanngillat allanullu ataqqinninatik. Aamma meeqqat namminneq inersimasuniit ersarissunik killilersorneqarnissaminnik kissaatqarput. Atuarfinniit aamma allaaserineqarpoq, angajoqqaat namminneq perorsaaneq akisussaaffittut tigusanngikkaat, naatsorsuutigisaraallu tamanna atuariup isumagissagaa.

Angajoqqaanut ilitsersuineq

Ingammik sulisuniit angajoqqaanut pikkorissarnerit ujartorneqarput angajoqqaat angajoqqaatut pissussaminnik ilinniutigisinaasaannik, meeqqat ineriartornerinik ilinniutigisinaasaannik, meeqqat misigissusaannik, kiisalu meeqqat inersimasullu imminnut naleqassusaannik qaffassaasinaasunik. Kiisalu amma ajornartorsiutitut annertuutut allaaserineqarpoq, angajoqqaat, angajoqqaanik ataatsimiititsinernut, saqqummiinernut pinaveersaartitsinernullu, takkutsinniartarneri. Angajoqqaat nukissaqarluartut takkuttarput, angajoqqaalli meeqqaminnut tapersorneqarnissaminnut, ilitsersorneqarnissaminnullu pisariaqartitsinerpaat aqqissuussinernut tamakkununga qaaqquneqaraluaaraangamiluunniit takkutinngisaannangajapput.

Atugarliornermut iliuuseqarneq

Inuttat sulisullu oqaloqatiginerini oqatigineqarpoq inunnik isumaginninnermut ingerlatsiviup suliassat suleqatigiinnerlu arriitsumik ingerlanneqartartut, tamannalu meeqqanut sunniuttarput pisortanik "puigorneqartaramik", assersuutigalugu nalunaarutit qisuariarfigineqanngikkaangata. Qisuariangittarnermut suleqatigiinnginnermullu pissutitut ilaatigut eqqaaneqarput akulikitsumik sulisut taarsaanneri imaluunniit suleqatigiilliorneq. Ilanngulluguli eqqaasariaqarpoq ataasiakkaat eqqaammassuk inunnik isumaginninnermut sullissivimmi pitsanngoriartoqartoq/ineriartortoqartoq, iliuuseqarnerulernermik kinguneqartumik.

Nipangiussisusaatitaaneq, sulisut assigiinngitsut meeqqanik suliellit akornanni kiisalu ingerlatsiviit assigiinngitsut akornanni, suleqatigiinniarnermut ajornartorsiutitut oqaatigineqarnikuvoq. Assersuutitut eqqaaneqarsinnaavoq, atuarfik meeqqat pillugit aaliangikkanik iliuusissaanillu utertitsiffigineqartartuugaluarunik, meeqqat suleqatigiiffigisinnaagaluarlugit. Tamanna maannakkorpiaq ajornakusoorpoq. Pviusumik assersuutitut eqqaaneqarpoq, atuariup weekendip nalaani meeqqap angerlarsimaffiani pisimasut pinartut ilisimangippagit, taava ilisimajuminaappoq meeqqamut qanoq pissuseqarnissaq.

Meeqqat Illersuisuanut tigussaasunik, meeqqanut aaliangersimamut arriisaarneq imaluunniit qisuariartoqannginnernik imalinik, saaffiginnissuteqartoqarnikuuvoq, ilaatigullu kinguneqarsimalluni meeqqap tamatumaa nalaani isumassuisuisa, assersuutigalugu aanakkui aatakkuilu, aningaasasatigit meeqqamik pilersuinerminni taperneqarsinnaasimannginnerannut. Piviusoq aallaavigalugu allaaserineqarpoq, meeraq atisanik oqortunik tunineqanngitsaq, isumassuisoq nammineq aningaasakillioortorujussusoq, taamaalillunilu meeqqamut pisinissaminut akissaqanngitsaq.

Ataasiarluni nalaarneqarpoq saaffiginnittoqarsimamut meeqqamut, mikinerminiilli meerarsiaasimasumut, kina angajoqqaatut akisussaasuunersoq ilisimaneqanngitsaq. Meeqqap isumassuisui meerarsiaqarnissamut akuersissuteqanngillat, taamaalillutillu meerarsiaqarnermut akissarsissanatik, naak saaffiginnittoqartaraluartoq tamanna iluarseqqullugu. Taakkua angajoqqaaviisaluunniit ilisimanngilaat, kia angajoqqaatut oqartussaaffik meeqqamut tigummineraa. MIO'p suliaq misissorpaa, paasivaalu angajoqqaaviisa marluullutik oqartussaaffik tigummigaat, meerarsianngornissamullu pappilissat napparsimavimmut "ikkarlissimasut".

Meeqqat angajoqqaat akisussaaffiannut

Meeqqat Illersuisuat meeqqanit, ataasiakkaarlutik imaluunniit arlaqarlutik, arlalinnit saaffigineqarpoq, oqaluttuariartortunit Kujataani meeraaneq qanoq misigisimanerlugu. Meeqqat taakkua ilaasa angajoqqaaminut kissaatitik oqaluttuarivaat. Inuusuttut ilaat meeqqat ineriartornerinik suliaqarsinnaasumik ujartuippit, inersimasunillu ilinniartitsinnaasumik meeqqat misigissusaanik. Oqaluttuarput meeqqat amerlavallaat sumiginnagaasut, inuusuttullu amerlasuut qatanngutiminnik minnernik paarsinissaminut pinngitsaalineqartartut kiisalu meeqqat mikisut unnuakkut aneertartut. "Misigigimavunga illoqarfitsinni ineriartorneq ajorsigaluttuinnartoq", inuusuttut ilaat oqarpoq. Meeqqat pillugit nalunaarusiami meeqqat inuusuttullu pillugit annertunerusumik atuarit.

NAALAGAAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUT AALLAAVIGALUGU NALILIINEQ

Meeqqat Illersuisuata nalilerpaa, angajoqqaat arlallit meeqqamik perorsarnerannut ineriartornerannullu akisussaaffeqarnerpaanerminnut pisussaaffiup naammassinissaa ajornartorsiutigigaat.

Pisortat, taassumalu ataani kommuni, isumaqatigiissut malillugu pisussaaffeqarput, angajoqqaanik angajoqqaatut akisussaaffimik ingerlatsineranni, ilitersuissallutik tapersersuissallutillu. Qulaani takusat pineqartut aallaavigalugit, kommunillu angajoqqaanik tapersersuiniarnerminni ajornartorsiutit misigineqartut, ilimanarpoq isumaqatigiissutit paalangersagaanik eqquutsitsinissaq unammillernartoqarsinnaasoq.

INNERSUUSSUT

- Kommuni suliniummik tunaartaliissasoq angajoqqaat angajoqqaatut akisussaaffiannik nukittorsasussamik - tamanna angajoqqaanut ataasiakkaanut tunngassaaq, isumassuinissaminut meeqqaminillu perorsaanissaminut tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisunut, kiisalu suliniut atitooq angajoqqaanut tamanut tunngasoq meeqqat pisariaqartitaannik ineriartornerannillu paasissutissiisooq, kiisalu ilitersorneqarnissamut tapersersorneqarnissamullu, pisariaqartinneqarpat, periarfissat.
- Meeqqat atugarliortut pillugit oqartussat assigiinngitsut suleqatigiissasut.
- Meerarsiartaarnermut akissarsisarnermullu tunngasunik suleriaatsinik ersarissunik pilersitsisoqassasoq.
- Kommunip ilitersuutit malittarisassallu pilersissagai isumassuisunut allanut (angajoqqaajunngitsut) meeqqat pisariaqartitaat pillugit tapiinissanut tunngasut.

Artikel 19 – Illersorneqarneq

Artikel 19 Naalagaaffit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutit iluaniittup imarai meeqqat, timikkut misigissut-sikkulluunniit sugaluurtunik persuttarneqarnermut, innarlerneqarnermut imaluunniit atonerluinerimut, paarinerlutaanermut imaluunniit sumiginnagaanermut, naalliutsitaanermut atonerlunneqarnermullu kiisalu kinguaassititigut atonerlunneqarnermut illersorneqarnissaminut pisinnaatitaaffeqartut. Illersorneqarnerup aamma imaraa, meeraq, meeqqamullu akisussaasut pisarialimmik tapersorneqassasut. Aaliangersagaq aammataaq tapertaqarpoq artikel 39-imi timikkut misigissut-sikkullu katsorsarneqarnissamik inuiaqatigiinnullu uteqqinnissamik pisinnaatitaaffimmik.

Persuttaanerit sugaluurtulluunniit meeqqanut sakkortuumik kingunipiloqartarput. Qanittoq kiisalu ungasisooq isigalugu persuttaanerup kingunerisinnaasai ukuusinnaapput: toqussutaasumik innarligaaneq, toqussutaanngitsumik innarligaaneq, timikkut peqqinnermut ajornartorsiuteqarneq, paasinnissinnaanerup sakkukillinera, tarnikkut misigissut-sikkullu kingunerlutsitsineq, attaveqarniarnermut ajornartorsiorneq, kingunerlutsitsinerit, ersineq, annilaanganeq, nalornineq kiisalu imminut nalikitsutut isigineq, tarnikkut ajornartorsiuteqarneq, nikalloqqajaanermik naalliuuteqarneq, imminoriaraluaneq, peqqinnermillu ulorianartorsiortitsinnaasumik inuuneqarneq. Kiisalu takkussinnaapput ineriartornermut, inoqatinut pissuseqarnermullu ajornartorsiutit, soorlu atuannngitsoortarnerit, kamajanerit, inoqatinut soqutigitsaalluni pissusilersorneq kiisalu imminut qajaginani pissusilersorneq, inoqatinut attaveqarnermut ajoqutaasinnaasumik, atuarfimmii anisitaanermik kiisalu inatsisinik unioqutitsinerimik kinguneqarsinnaasut.

TAKUSAT

Kinguaassititigut innarliineq

Meeqqat Illersuisuata saaffiginnissutit ilaat meeqqanut kinguaassititigut innarliinernik tunngasumik imaqarsimapput. Saaffiginninnerit ilaatigut innarliinernik annertuumik paqumigineqartumillu ajornartorsiutit ilaqutariinnut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu kanngunartutut imaqarsimapput; kiisalu meeqqanut ataasiakkaanut innarlikkanut tunngasut, assigiimmik ikiorniarlugit iliuuseqartoqarsimanngitsunut. Erseqqarinngilaq innarliinerit anermik sumi pisarsimanersut ilaasa innarliinerit nunaqarfinni avinngarusimasunilu eqqartormatigut, saaffiginninnerillu ilaasa illoqarfinni innarliinerit amerlasuut allaaseralugit. Allaasereqarportaaq kinguaassititigut innarliinerit takkuttarlutillu unikaallattartut.

Meeqqat Illersuisuat aamma nalinginnaasumik oqaluttuanik nalaataqartarpoq, innarliinerit amerlasuut paasineqarneq ajortut taamaalillutillu meeqqat ikiorserneqassanatik, pineqartut nipaangiussaaneri pissutigalugit. Taamaammat ilimagineqarsinnaavoq kisitsisinik saqquminngitsunik peqartoq, pissutigalugu inuit toqqissimanartumik, innarliinerit pillugit, saaffiginniffissaminik

amigaateqarmata. Allaasereqarportaaq innarliinerit pillugit saaffiginnittut amerlasuut misigisarpassuk qisuariartoqanngitsooq.

Meeqqat Illersuisuat arlaleriarluni saaffigineqarsimavoq meeqqat innarlerneqarsimasut pillugit, inunnik isumaginninnermik ingerlatsivimmul nalunaarutigineqarsimasunik, iliuusissanik pilersaarusiorsimasunik kiisalu ikiuineq aallaartissimasooq assersuutigalugu meeraq miljørarbejderilerneqarsimalluni imaluunniit ilaqutariit Ingerlatsivianni katsorsarneqalersimasunik. Ikioisineq naammaginangitsutut isigineqartarpoq, ikioisinerlu meeqqap pisariaqartitaanut naleqqutinngitsutut. Ilinniarsimasunit¹ ikiorneqarnissamik oqaloqatigineqarnissamillu pisariaqartitsineq, meeqqamut angajoqqaanullu ajornartorsiutit aallaavigalugit ikioisinnaasunik allaasereqarpoq.

Ikittuinnarni Meeqqat Illersuisuat oqaluttuarfigineqarpoq, innarliinerit nalunaarutigineqarsimasut, qisuariartoqaranili meeqqat ikiorneqarnissaannut. Ataatsimi angerlarsimaffimmi qatanngummik niviarisaraqarpoq kinguaassitit tungaasigut innarlerneqarsimaneramik pasinarsinnaasumik pissusilersortumik. Allatigut psykologinik katsorsarneqarneq aallartinneqartarsimavoq, inuusutunit pineqartunit imaluunniit Dronning Ingrid's Hospitalimi psykologinik naammaginatutut isigineqangitsumik, suliassamilu allamik susoqarsimanani, innarlerneqarsimasullu inunnik isumaginninnermut ingerlatsivimmit, napparsimavimmit politiiinullu sumiginagaasutut misigisimallutik.

Erseqqissarneqassaaq, MIO, suliassanut qisuariarsimasooqarpassinngikkaangat, siusinnerusukkulluunniit nalunaarutinit qisuariartoqarsimanngikkaangat, nalunaaruteqartarmat, kiisalu MIO'p ataasiarluni politiiit attavigisimavai.

Atornerluineq aallaavigalugu ajornartorsiorerit

Meeqqat Illersuisuata angalanermi nalaani saaffiginnissuterpasut aallaavigalugit atornerluineq annertoq paasisimavaa, tamannalu atuuppoq meeqqat inersimasullu akornanni. Nalinginnaasumik annertuumik imigassamik hashimillu, angajoqqaat akornanni, ajornartorsiuteqarneq allaasereqarpoq, saaffiginnissutini lu aammataaq ersepoq, meeqqat arallit tamanna aamma atoraat, assersuutigalugulu hashimik atornerluillutik. Meeqqat allaat qulingiluanik ukiullit pineqarput. Aammataaq saaffiginnissuteqartoqarsimavoq tikkuussisumik, ilinniartitsisut ataasiakkaat imigassamik atornerluisuusut, taamaalillutik meeqqanut maligasiisuunatik.

Meeqqat akornanni atornerluineq pillugu suliniutit tigussaasut assigiinngitsut aallartinneqarsimasut aallartinneqarsinnaasulluunniit eqqaaneqarput. Assersuutigineqarsinnaavoq inersimasunik, meeqqanik angerlarsimaffimmini angajoqqaat atornerluinerisa kinguneranik toqqissimanngitsunik paarsisussanik ilinniartitsineq, ulloq unnuarluni najugarisinnaasaannik pilersitsinikkut.

Aammataaq meeqqanut inuusuttunullu sunngiffimmi sammisasqartitsineq tikkuarneqarpoq – illoqarfinni nunaqarfinnilu tamanani, qanorlu utoqqassuseqaraluartunulluunniit tamanut – suliniu-

1 Meeqqanut ilaqutariinnullu sullissisut meeqqanut ilaqutariinnullu ulorianartorsiortunut sullissinissamat ilinniarsimasariaqarput.

titut meeqqat inuusuttullu atornerluilernissaannut pinaveersaa-taasinnaasutut. Sunngiffimmi sammisassaqartitsinerit klubbillu aamma toqqissisimanartumik qimaaffittut atorneqarsinnaapput, "unikallarfitullu" angerlarsimaffimminni atornerluisoqarpat.

Meeqqat arlallit inersimasut atornerluinerat oqaasinngortippaat, ilisimaaralugulu angajoqqaatik imerajuttuusut kinguneqartartorlu. Assersuutigalugu oqarput:

- Inersimasut allakooppallaarnaveersaassapput
- Inersimasut meeqqat qimaannartarpaat bingoriarlutillu meeqqallu ersilersarput
- Inersimasut imerunnaassapput
- Imerniartarfiiit ulluinnarni sapaammilu ammasarunnaassagaluarput, meeqqat inersimasut imeraangata unnuakkut silamiit-tarmata. Meeqqat taamaallituk paarineqartalissagaluarput
- Inersimasut uuminartarput; uppeqattaalersarput oqqallutillu, taava timikkut ajortinnartarpoq puigorniassagaanni pisuttu-artariaqarluni.
- Maannakkut peqarpiarneq ajorpugut.
- Iffiaq qaortoqartaraluarpoq.

Naamaarneq ajornarsiutitut allaaserineqarpoq, takkuttartoq anikillisarluunilu, ersarittaqaluni takkusimagaangami. Atornerluiner-tut allatut meeqqanik arlalinnit eqqaaneqarpoq meeqqat amer-lavallaat pujortartartut, meeqqallu arfineq marlunnik allaat ukiul-lit pineqartut.

Angajoqqaat atornerluinerat meeqqat inuunerannut annertuumik sunniuteqartarpoq. Soorlu qulaani eqqaaneqartoq, meeqqat, Meeqqat Illersuisuata Meeqqallu siunnersortaata oqaloqatigisimasaasa, atornerluineq inuunerminni qanittuararsuuat, ulluin-narnilu inuunerisa ilagiinnarpaat. Tamanna kinguneqarpoq toqqis-sisimanginnerinik, angerlarsimaffitsik ilaannikkut qimattarpaat sumiiffissaqaratillu tarfisarlutik, imaluunniit amigaateqartarput pisariaqartitaminnik pingaarutilinnik soorlu nerisassat isumassor-neqarnerlu. Saaffiginninnerit arlallit meeqqanik, ilaqutariinnin-gaaneersunik atornerluiffiusuni, eqqasuuteqarnernik imaqar-put, unnuakkut kisimiillutik tarfisartunik imaluunniit opganginiit-tartunik assigisaanniluunniit, sumunnarfissaqarneq ajoramik. Atuarfiit meeqqanut amerlasuunut "kialaarfittut" atorneqartut allaaserineqarput. Bingo aamma ajornartorsiutit annertuutut na-linginnaasutullu – aamma meeqqanik – eqqaaneqarpoq sumigin-naanermillu aallaavittut, maanngaaniillu nangillugu oqaatigine-qarpoq ajornartorsiutitut, katersortarfiit ingerlanneqarneri piffiit ilaanni bingortitsisarnermit aningaasalersorneqarmata.

Aammattaaq saaffiginnittoqarnikuvoq meeqqat eqqasuutigin-nittunik, angajoqqaavi hashimik imaluunniit imigassamik atorner-luisut, assersuutigalugulu kingunerigaa ilaqutariit angerlarsimaf-fimminniit anisitaakkajunnerinik allanilu najugaqartariaqarlutik meeqqat avissaartuutisillugit ilaqtannilu allani najugaqartariaqar-lutik, unnuakkut imminnut paarisariaqartarlutik imaluunniit meeqqat killeeruttut angajoqqaat akisussaaffimmik tigusisinnaan-ginnerat peqquataalluni.

Persuttaaneq

Angerlassimaffinni persuttaaneq ajornartorsiutaavoq annertoq, ataatsimiinnerni innuttaasullu saaffiginninnerini inersimasunit meeqqanillu arlaleriarluni oqaasinngortinneqarsimasooq. Persut-taaneq atornerluinerat atavillugu takuneqakkajuppoq. 2015-imi Kommune Kujallermi 50 - 60-it missaanni angerlarsimaffimmi eqqissiviillioortoqarsimavoq², meeqqat akuuffigisaannik (Politiit, Kommune Kujallermi, okt. 2016). Assersuutigalugu anaanaq mee-rarlunniit timikkut misigissutsikkulluunniit persuttaaneqarsima-sinnaapput, aammalu/imaluunniit timikkut misigissutsikkullu per-suttaanerunnaapput meeqqat akuutillugit. Meeqqat Illersuisua-ta maluginiarpaa, innuttaasut oqaluttuarmata, angerlarsimaffinni eqqissiviilliornerit ikilisartut illoqarfiiit hasheqaraangata.

Meeqqat pillugit nalunaarusiami persuttaaneq pillugu meeqqat inuusuttullu misigisaat annertunerusumik atuarsinnaavatit.

Sumiiffissaaleqinerit

Piffinni arlalinni meeqqat inuusuttullu kiisalu sulisut unnerpaat, sunngiffimmi sumiiffissaaleqisarlutik sammisaqarniaraangamik. Assersuutigalugu meeqqat klubbisunnaavoq assigisaaluunniit. Aammattaaq meeqqat ilaat oqaluttuarput, toqqissisimanartumik, inersimasumik qanoq innerminnik oqaloqatiginniffiusinnaasumik, sumiiffissaqaratik; imaluunniit sumiiffissaq toqqissisimanartooq angajoqqaatik aalakooraangata.

Pimmatiginninneq

Pimmatiginninneq misigissutsikkut persuttaaneruvoq, aamma meeqqat pimmatiginninnermit illersorneqarnissaminnut pisinna-atitaaffeqarput. Inersimasut akisussaaffigaat akulerunnissartik meeqqat pimmatigineqarpata, taamaammat isumassarsia-sia-laavoq atuarfinni tamani pimmatiginninnermut politikkeqarnis-saq pilersaaruteqarnissarlu iliussissamik meeqqat pimmatigine-qarpata.

Meeqqat Illersuisuata Kujataanut angalanerani meeqqat inersi-masullu ernumasut saaffiginnippat pimmatiginninneq oqaluuse-riumallugu imaluunniit akisussaasunut oqariartuuteqarusullutik. Saaffiginnissutini arlalinni meeqqat aaliangersimasut pineqarput atuarfimmi avataaniluunniit pimmatigineqarlutik misigisimasut arlalillu oqaluttuarput pimmatiginninneq nalinginnaaqisoq. Oqaatsitigut pimmatiginninnerullutillu timikkut persuttaanerup-put, imaluunniit milloorneqartarlutik. Ataasiarluni pimmatiginnin-neq ima sakkortutigisimavoq meeraq illoqarfimmut allamut nuut-tariaqarsimalluni. Meeqqat ilaasa aamma oqaluttuaraat, ileqqoq nuannarinagu, meeqqat akornanni qeerleraattarneq. Meeqqat oqariartuutigaat, inersimasut pimmatiginninneq unitsissagaat. Aamma ilinniartitsisunik ataqinninneruneeq ujartorpaat. Inersi-masut Meeqqat Illersuisuat oqaluttuussimavaat aamma inuusut-tut akornanni pimmatiginninneq annertoqisoq, atisallu pineqak-kajuttartut.

Pimmatiginninneq pimmatigisaasumut annertuumik kinguneqar-sinnaasarpoq, pimmatigineqarnerisa nalaani siunissarlu ungasin-nerusooq eqqarsaatigalugu. Pineqartunut ingerlanerliulernermik

2 Illoqarfimmi Qaqortumi, Nanortalimmi Narsamilu angerlarsimaffinni eqqissiviilliornerit katillugit 97-iupput (Politiit, 2016)

kinguneqarsinnaavoq, atuariatorusukkunnaarnermik, misigissutsikkut anniaatit timikkut anniaatinguussinnaapput soorlu naarlunneq niaqorlunnerlu, atuarfimmi malinnaaniarnerannut kiisalu imminnut naleqqasusaannut siunissami kinguneqarsinnaavoq.

Saaffiginninnerni arlalinni pineqarsimavoq, atuarfip pimmatiginnineq suusupagisimagaa, qisuariatqarsimanngitsoq, atuarfimilum pimmatiginnittarneq pillugu politikkeqannginneq. Oqaluttuarineqarpoq pimmatiginninneq kinguneqartinneqarneq ajortoq. Allat nalinginnaasumik meeqqat akornanni killeqannginneq oqaasinngortippaat, angajoqqaat isumaginnittulluunniit isumasuinnginnerannik pissuteqartoq.

Nalinginnaasumik illersuineq kommunimillu suleqatiginnineq

Sulisut ataatsimeeqatigitillugit kommunimik suleqateqarneq eqqartorneqartarpoq, kiisalu meeqqanik ulorianartorsiortunik, angerlarsimaffimmini inuttulluunniit ajornartorsiortunik, suliniteqarnerusariaqarnera. Ilaatigut tikkuarneqarpoq atuarfimmi isumaginninnermik siunnersortinik pisariaqartitsineq meeqqat inuusuttullu assigiinngitsunik unammilligaannik oqaloqatiginnissinnaasumik, kiisalu meeqqat inuunerannik ulluinnaanillu pitsanngorsaaqataasinnaasunik. Allaaserineqarpoq klassi tamarmi sunnertittartoq meeraq angerlarsimaffimmini oqimaatsorsioraangat, pisumik attortikkaangat kiisalu malugeqquleraangat. Kiisalu oqaatigineqarpoq, ilaannikkut nalunaarusianut qisuariatqarneq ajortoq, sulisorlu tassunga atatillugu oqarpoq: "Soorlu nammineq aamma sumiginnaaqataalluni".

Aammattaq innuttaniit saaffiginnittoqarnikuvoq meeqqanik aaliangersimasunik isumakuluuteqartunik, misigisut kommunip tungaaniit qisuariatqanngitsoq. Assersuutigalugu pineqarput ikiorserneqannginneq kingunerlutsitsinerit qaangernarissaan-

nut taamaalillutillu ajutoornerup kingorna pissusiminnik allanngortunik kiisalu meeqqamik inissitamik atugarliortumik inoqatinullu attaviginnissinnaajunnaartumik taamaalilluni nalinginnaasumik atuarneq malinnaaffigisinnaajunnarlugu, nukersortartumillu, hashimik atorerluisumik unnuakkullu nakkutigineqarani aneertartumik.

ISUMAQATIGIISST AALLAAVIGALUGU NALILIINERIT

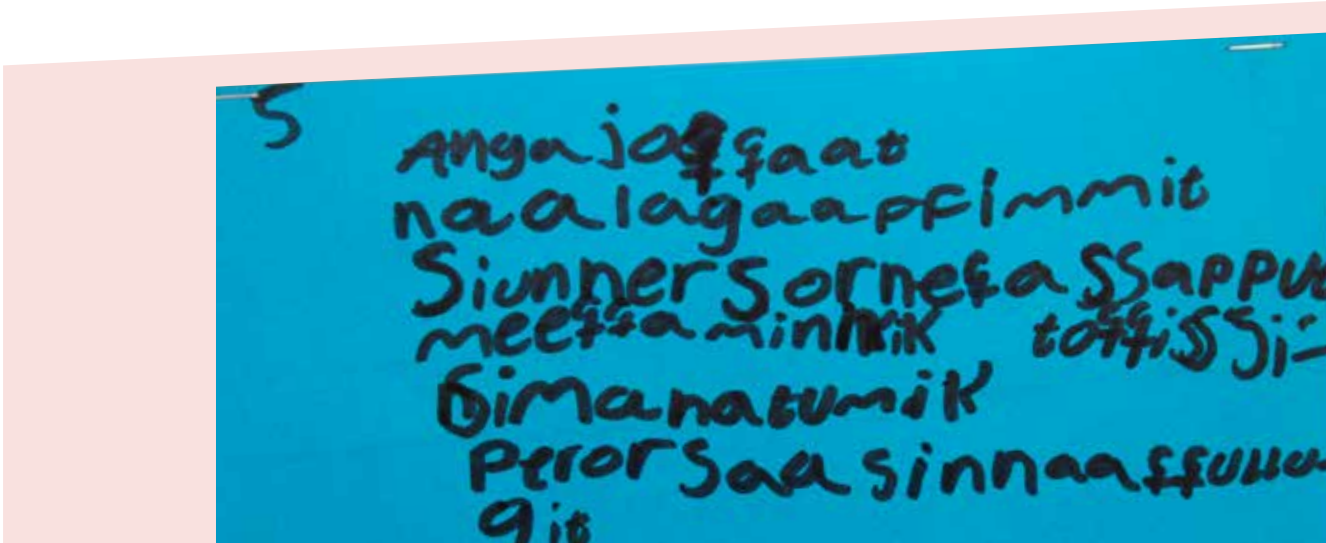
Saaffiginnissuterpasuit meeqqanillu oqaloqatiginninnerit, meeqqat pimmatigineqarnermut, persuttaanermut (timikkut misigissutsikkullu) kinguaassiutitigut innarliinnermut sumiginnagaaner-mullu naammaginatumik illersorneqannginnerat, aallaavigalugit, Meeqqat Illersuisuata nalilerpaa, Kalaallit Nunaata, tassanilu pisortaqarfiit akisussaasut, pisussaaffimminnik naammaginatumik naammassinnissinnaangitsut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissummi artikel 19-imi oqaasertaliisimaneq aallaavigalugu.

Meeqqat illersorneqarnissamut pisinnaatitaaffiisa suusupagine-rat inuttut, inooqatigiinnermut aningaasaqarnermullu kingorni annertoorujussuupput. Kinguneri tassaasinnaapput ataavartumik misigissutsikkut kingunerlutsitsineq imaluunniit allat meeqqap inuunerata pitsaassusaanut sunniuteqartut, soorlu ilikkarnissamut ajornartorsiuteqarneq kinguneratigullu siunissami ilinniarnermik unitsitsineq ilinniarunnaarnerluunniit.

Meeqqat inersimasut akornanni persuttaanneq misigisinnaavaat aamma meeqqat akornanni persutaattoqarsinnaalluni. Meeqqat persuttaanermut suugaluartumulluunniit illersorneqartariaqarput. Kalaallit Nunaanni meeqqanik pitsaanerpaamik illersuisinnaassagaanni, pingaaruteqarpoq eqqumaffigisallugu illersorneqarneq assigiinngitsunik arlalinnik pissammat.

Suliassanik isumaginninnginneq kinguneqarpoq meeqqat timikkut misigissutsikkullu pisariaqartitaannik eqquutsitsinngitsoornermik:

- Tamatumunnga ilanngullugu timikkut sumiginnaaneq, innarlerneqarnermut meeqqamik illersuinngitsoorneq, taasuma ataani nakkutiginninnginneq imaluunniit tunngaviumik pisariaqartitaanik isumaginninnginneq taassumalu iluani naammattunik nerisassaqartitsinnginneq, oqiffissaqartitsinnginneq imaluunniit atisassaqartitsinnginneq.

- Tarnikkut misigissutsikkulluunniit sumiginnaaneq, tassunga ilanngullugu misigissutsikkut asanninnermillu tapersersuinnginneq, ataavartumik meeqqamut soqutigisaqannginneq, kiisalu persuttaanermik, ikiaroonartumik imaluunniit imigassamik atonerluinermik misigittisineq.
- Sianissutsikkut persuttaaneq tarnikkut naalliutsitsinertut allaaserineqakkajuttoq, oqaatsitigut nakuuserneq misigissutsitigullu innarliineq paarinerlutaanerlu. Meeqqamut sunniinertut tamanna tamanut atavoq, assersuutigalugu meeqqat misigissimasut naleqaratik, asaneqaratik, kissaatigineqaratik, annilaangatinneqarlutik, qunusaarneqarlutik kiisalu persuttarneqarlutik imaluunniit inersimasunit meeqqanilluunniit allanit angerlarsimaffiminni misigissutsimikkut pimmatigineqarlutik.
- Meeqqat akornanni persuttaaneq. Tamatuma imarivaa timikkut, misigissutsikkut kinguaassiutitigullu persuttaaneq, meeqqamiit meeqqamut pisartoq. Iliornerit meeqqap timikkut misigissutsikkullu innarligaassaanginnerinik ilorrisimaarnerinillu aseruisartoq, aammali sakkortuumik kinguneqartartoq ineriartorneranut, ilinniartorneranut inoqatiminullu peqateqarneranut.
- Inunnik isumagininnikkut ilaqutariinnikkullu politikki ilaqutariit inuunerinnissaannik, pitsaaliuinermik, ingammik persuttaanermik pitsaaliuisumik kiisalu meeqqat atugarliunnginnissaannik tunaartalik.
- Katsorsaanissamik pisariaqartitsisoqarpoq timikkut misigissutsikkullu peqqissinissamik siuarsaasussamik kiisalu inuiaqatigiinnut inooqataaleqqinnissamut katsorsaaneq meeqqanut persuttaanermik, innarliinermik, sumiginarneqarnermik assigisaanillu nalaataqarsimasunut. Katsorsaaneq ingerlanneqassaaq peqqissusermut, imminut ataqqinermut meeqqamullu ataqqinnittumik avatangiisilimmi (aamma takuuk isumaqatigiisummi artikel 39).
- Nassuiarneqassapput atuuffiit, akisussaaffik, pineqartunullu attuumassutit, taassumalu iluani innuttaasut - inersimasut meeqqallu, sulisut allallu pineqartut. Pingaaruteqarpoq atuuffiit akisussaaffillu ataasiakkaanut nalimmassarnissaat.
- Inunnik isumagininnikkut suliniutit, meeraq ilaqutaalu allallu eqqarlilii ikorfartorniartugit, meeralu pitsaasumik tapersersuerpalaartumillu perorsarneqassasoq. Assersuutigalugu:
 - Meeqqat inuusuttullu ataatsimoortut klubbillu; siunnersuinerit meeqqanik ajornartorsiutinik nalaassisunik ikorfartuisut.
 - Ilaqutariit allallu ilaquttat: piffinni ataasiakkaani inooqatigiinnikkut unammilligassanut tunngasunik ikiuiniaqatigiit ilaqutariit inuunerannik pitsannguutaasinnaasunik, siunnersuinerit, qanigisanullu ikorfartuinerit, ingerlatsinerit katsorsaataasinnaasut qanigisat persuttaanermut allanulluunniit angerlarsimaffimmi atugarliutinut unammilligaannut, imigassamik ikiaroonartumilluunniit pinngitsuuisinnaanginneq, imaluunniit allat misigissutsikkut pisariaqartitsisut.

INNERSUUSSUT

Innersuussutit Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqanut Ataatsimiititali-aa³ innersuussutaata assigai meeqqat illersorneqarnissaat pillugit:

- Meeqqat illoqarfimmi nunaqarfimmi illersorneqarnissaannut iliuusissamik atuutsitsinissamullu pilersaarummik pilersitsineq, piffinni innuttat peqatigalugit kiisalu sulisut suliaat akimorlugit.
- Meeqqat inuunerinnerisa nakkutigineri annertusillugit, kiisalu meeqqat sapinngisamik pitsaasumik illersorneqarnissaannut pisariaqartinneqartut annertusillugit.
- Nassuiarlugit allaaseralugillu meeqqat piffinni assigiingitsuni illersorneqarnissaat: angerlarsimaffimmi, atuarfimmi/meeqqerivimmi/ullukutt paaqqinnittarfimmi, sunngiffimmi sammisasqartitsivinni kiisalu "tamanut ammasumi".
- Illiniartitaaneq pikkorissarnerlu: Assersuutigalugu:
 - Meeqqanut: eqquilluartut, tigussaasut ukiuinullu nalequttut ilinniartitsineri atugassat. Meeqqat inuunerinni ilikkagassaat imminnullu illersorsinnaanerat.
 - Inersimasunut: tapersersuisumik perorsaanermik ilinniarteq.
- Pimmatiginninnermut politikki kommunemut tamarmut atuuttoq atorneqarlunilu sananeqassaaq, inersimasunut meeqqanullu atuutilernissaanut pilersaarutitalik.

3 Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaani Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqanut Ataatsimiititaliartorsimavoq, nunat Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii Pillugit Isumaqatigiissutaanik eqquutsitsinersut nakkutiginiarlugit

Artikel 20 – Inissineq

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqa-tigiissutaani artikel 20-mi, pineqarpoq, meeqqat inissinneqarner-minni immikkut ittumik ikiorneqarnissamik pisinnaatitaaffeqarner-at, soorlu assersuutigalugu angajoqqaarsartaarnermi, ulloq un-nuarlu angerlarsimaffimmut nuunnermi, imaluunniit meeravis-artaarineqarnermi. Meeqqat, meeqqamut pitsaanerpaaq angu-niarlugu pissutsit assigiingitsut pissutigalugit ilaqtaminniigin-narsinnaangitsut, nutaamik angerlarsimaffittaarnissaminut isu-massorneqarnissaminnullu, pisinnaatitaaffeqarput.

TAKUSAT

Meeqqat Illersuisuat, Kalaallit Nunaata kujataani angalanermini, saaffignissutinik arlalinnik, meeqqanik inissiinernut tunngas-uteqartunik, tigusaqarpoq. Tamakkununga ilaapput, najoq-utissiartaqanngitsumik meeqqanik inissiisimanagerit soorlu assers-uuutigalugit ilaqtataasut meeqqanik isumassuinermik tigummin-nissimanageri, angajoqqaajusut atornerluinermik peqquteqartumik angajoqqaatut akisussaaffimminnik nakkutiginnissinnaanginne-ri. Tutsuviginartumik inissiiniarnernut tungassuteqartuni ajornar-torsiutitut taakkartorneqarput, soorlu assersuutigalugit meeqqap, innutaasut nalunaarsorfiannut kukkusumik allassima-nera, paarsaqarsinnaanermut akuersissutit akissarsiasallu sulia-rineqanngitsut, imaluunniit meeqqamut akisussaassutsip sorler-miinneranik paatsiveqartitsinnginneq. Suliat ilaannut tunngasoq MIO-mit misissuiffiqineqarmat, paasineqarpoq, paarsaqarsinnaa-nermut akuersissut, peqqinnissaqarfimmi "ikkarlisimasoq", siusin-nerusumi sulisimasut ilaata, peqqissutsimut uppernarsaat atsi-unngitsoorsimammagu. Meeqqat, paaqqinninnermut akuersis-uteqanngitsunik paarineqarlutik atugaannut tunngasunut, iluar-siissuteqarnissaq ersarissumik pisariaqartinneqarpoq.

Tamatuma kingunerisinnaasa ilagaat, angajoqqaarsiaasut meeq-qanik pilersuisinnaanginnerat aningaasatigut tapersorneqar-nermik amigaateqaramik, angajoqqaarsiallu pissakilliornerit ilaat oqaluttuarpoq, naammattunik inuussutissarsinissaq, atorfissa-qartitanillu pissarsinissaq ajornarsinnaasartut, soorlu assersuuti-galugit meeqqanut atisat, soorlu aamma misigisaraat, meeqqat ajornartorsiutaannut tunngasuni tapersersortissaaleqineq (soor-lu assersuutigalugit meeqqat siusissumil innarluuteqalersimasut, pineqartillugit).

Taperserneqarnissamik siunnersorneqarnissamillu pisariaqartitsi-neq ajornartorsiutaavoq, angajoqqaarsianit arlalinnit uparuar-torneqarsimasoq, soorlu aamma Meeqqat Illersuisuata aamma Meeqqanut Siunnersuisup taakku oqaloqatigereera. Saaffignif-fissaaleqippat (soorlu toqqaannartumik attavimmik), ikiorneqar-nissamut siunnersorneqarnissamullu, ilannguppaallu inunnik isu-maginnittoqarfimmit qisuariartarneq kigaatsoq, allaat ajornartor-siutini piaartumik aaqqiiffigissasani.

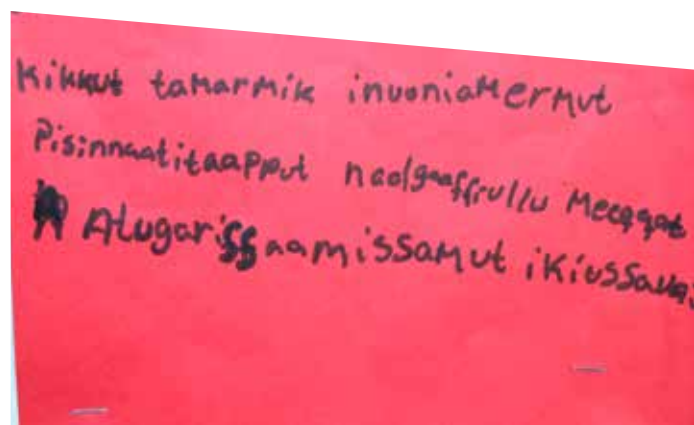
Kiisalu aamma, meeqqap inissinneqarneraniilli pissutsinut allan-guuteqarsimangitsunut, meerarsianik angerlartitsisarnerit ajornartorsiutitut, taaneqarput. Tassa imaappoq meeraq ajornar-torsiutinut taakkununga utertinneqassaaq, pissutsit aaqqiivigi-neqarnissaannut pilersaaruteqanngitsumik.

ISUMAQTIGIISSUT AALLAAVIGALUGU NALILIINERIT

Aalajangersagaq malillugu meeraq, pisariaqartitani naapertor-lugu angajoqqaaminit isumagineqarsinnaangitsoq, inissinneqar-nissamik aamma immikkut illersorneqarnissamik ikiorneqarnissa-millu, pisinnaatitaaffeqarpoq. Paasissutissat qulaani pineqartut ersersippaat aalajangersakkap maleruagassartaanik piviusun-gortitsinissamut mersernartoqarsinnaasoq meeqqap toqqissisi-masumik ineriartornissaanut angerlarsimaffiup avataanut inissin-neqarsimatillugit imaluunniit angajoqqaatik inooqatiginngik-kaangatigit. Taamatuttaaq paasissutissat ersersippaat, immikkut meeqqat taakku isiginiarneqartariaqartut, angajoqqaatut isumas-suisussanik allanik isumagineqartut pisortatigoortumik anga-joqqaarsiatut inissiigallarfiusutulluunniit akuersissummik peqara-tik angerlarsimaffiusunik, taakkunanimi aningaasatigut merser-nartumik inissisimasoqarsinnaammat ulluinnarni inuuniarnermi tunngaviusumik pisariaqartinneqartunik pissarsiniarnissamut, ilaqutariit taakku ilarpassui pissakillioortuummata, kiisalu meeqqat ajornartorsiutaannik siunnersorneqarnissamik ikiorneqarnissa-millu mersernarsinnaasumik inissisimasinnaammata.

INNERSUUSSUT

- Pissutsit, pisortatigoortuunngitsumik inissiisarnermut tunngas-uteqartut, misissorneqassapput, inatsisit naaperlorlugit inger-lanneqarneri, qulakkeerniarlugu meeqqat pineqartut pitsaasu-mik atugaqarnissaat.
- Qulakkeerneqassaaq, kommunimi meeqqat pisortatigoortu-mik inissineqarsimasut iliuusissanik pilersaaruserfiginissaat.
- Qulakkeerneqassaaq, angajoqqaarsianut siunnersuineq taper-sersuinerlu, meeqqap pitsaasumik ineriartorfiusumillu ingerla-nissaa.
- Angajoqqaarsianut akuersissutit misissoqqissaarnissaat naat-sorsoqqissaarnissaallu, soorlu aningaasarsiat, qulakkeerniar-lugu eqqortumik piffissaagallartillugulu aningaasatigut ikior-siisarneq ingerlanneqarsimanersoq.
- Pisariaqartillugu kommuni suliamut tunngasunik paasissu-tissinissaa, aammalu angajoqqaanut angerlarteqqinnisaanut tunngassuteqartuni.
- Kommuni ersarissunik maleruagassanik iluminni sulinermi atu-gassanik suliaqassasoq, piffissalersukkanillu nakkutilliinissamut ikorfartuutaasussanik, qulaani taakkartorneqartunik tamani inissiinerni suliaassanut tapersiinnaasunik.

Artikel 23 – Innarluutillit

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqa-tigiissutaani Artikel 23-imi pineqarput, qulakkeerneqassasoq meeqqat innarluutillit inuunermik imaqarluartumik inuttullu naleqarnermik misigiffiusumik inuuneqarnissaat, taamaalluni inuiaqatigiinni iliuseqaqataasutut peqataasutullu misiginissaat. Meeqqat innarluutillit meeqqatuulli allatut piginnaatitaaffeqarput, immikkullu isumassorneqarnissamut innarluuteqarnertik pillugu pisinnaatitaaffeqarlutik.

TAKUSAT

Innuttaasuninngaanniit saaffiginnissutit arlaqaalupput, meeqqanut innarluutilinnut imaluunniit meeqqanut immikkut pisariaqartitsisunut tunngassuteqartut, maluginiarneqarsimappullu iliuse-rineqatut naammaqqajangitsutut. Sulisullu ilinniasimasut ajornartorsiutaasunik oqaatiginnippu, takusimasatilluunniit meeqqanut taakkununga tungasut oqaatigalugit. Meeqqat innarluutillit pisinnaatitaaffigaat ineriartornissaq ajunngitsumillu inuuneqarnissaq anguniarlugu ikiorneqarnissaq, meeqqatuulli allatut.

Eqqartorneqarpoq atuartut takussaangitsumik innarluutillit, immikkullu pisariaqartitsisut amerliartornerat, taamaattoqarneranilu, meeqqat ikiorneqarnissamik pisariaqartitsinerat naapertorlugu ineriartornerinut ajunngitsumillu inuuneqarnissaannik qulakkeerininniineq mersernarsinnaasoq. Uani ilaatigut sullissisut pineqarput, ilinniagaqarsimanermikkut meeqqanik immikkut ittumik pisariaqartitsisunik sullissisinnaasutut, isigineqarsinnaangimmata.

Paasissutigineqarpoq immikkut atuartitsivik Tungujortuaraq – Tarsersuup Atuarfiata meeqqanut inuusuttunullu annertuumik innarluutilinnut immikkoortortaarfiani – atortut tulluurtut naammattullu, pigineqanginnerat. Paasissutigineqarportaaq inikilliorneq atuummat, init atuartitsiviusut amigaatigineqarput, aammalu perusersartarfinni atortunik pisariaqartitanik oqilisaataasinnaasunik amigaateqartoqarluni. Sullissisunik amigaateqartoqarpoq – oqallorissaasut, tagiartuisartut, timip atornissaanut ilitsersuisut, allallu. Atuarfimmu atasumik misissuisarfimmik amigaateqartoqarportaaq, misissuinerit tamatigoornerusut ingerlanneqartarnissaat qulakkeerneqassappat (maannamummi misissuisarnerit lvaaraq-mi, ulloq unnuarlugu angerlarsimaffimmi, pisarput). Taamatuttaaq, meeqqanut inuusuttunullu annertuumik innarluutilinnut

angerlarsimasunullu, sunngiffimmi sammisassanik/orniguffinnik, tulluurtunik amigaateqartoqarpoq (inersimasuniit immikkoortilugit piffiginnaasaannik).

Immikkut atuartitsineri inatsisitigut sinaakkutaasut aamma ul-lutsinnut tulluannigitsutut uparuarneqarput. Namminersornerul-lutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 22, 23 juli 1998-minngaanneer-soq, meeqqat atuarfianni immikkut atuartitsinermut atuuttussiaq allatigullu mernuersaanermik imaqartoq, nutarterneqarsiman-gilaq, naak 2002-mi atuarfeqarnermut inatsit nutaaq atuutle-raluartoq, 2012-milu nutarterneqaraluartoq. Tamanna sooruna-mi kommunit akisussaaffeqarfiginngilaat, taamaattorli tulluan-gitsumik kinguneqarsinnaavoq, tassami atuarfeqarnermut inat-sisip meeqqat inuusuttullu annertuumik innarluutillit, pitsaasumik sullinneqarnissaat qulakkersinnaangimmagu, pineqartut ilikka-gassaannut, alloriaqqinnissamut misilitsinnernut, soraarummeer-nernut, atuartitsissutinut, allanullu tunngassutilinni. Nalunaarut 2014-mi pitsannguuteqarfiginissaanik siunertalimmik tusarniaas-sutigineqaraluarpoq, maannamulli sulit nutaamik nalunaarummik takkuttoqanngilaq.

Kiisalu ajornartorsiutigineqartut maluginiarneqarpoq, immik-kut atuartitsineri innersuutigineqartut, atuartup piffimmu al-lamut nuunneratigut, malinnaatinneqarneq ajorsimammata, ta-matumalu kingunerisinnaasarpaa meeqqap nuunnerminut atatil-lugu atuaqqilernissaminut aallarteriaqqissinnaanginnera.

Meeqqat Illersuisuat Meeqaallu Siunnersortaata, saaffiginnissuti-nik arlalinnik tigusaqartarsimapput meeqqat immikkut pisari-aqartitsisut inuuniarnermikkullu tamakkiisumik atuisinnaan-gitsut ikiorserneqarnerat tapersersorneqarnerallu naamma-ginartumik pineq ajortoq pillugu. Saaffiginnissutinilu makkua ilaa-tigut pineqarput:

- Angajoqqaajusup ennummatigaa meeqqaminut ikiorsiissutit tapersersuinerillu amigaatigalugit innarluutilinnut peqqussut naapertorlugu tunniunneqartussaagaluartut, naak taperser-sortissamik kommunimiit akuersissummik tunniussisoqa-reeraluartoq.
- Meeraq inunnguuseralugu qaratsamigut innarluutilik, sakkor-tuumillu pissusilersortartoq, taamaannini pissutigalugu atuar-fimmiit anisitaasimavoq, atuarfimmi meeraq taamaattoq atu-artinneqarnissaa nukissarqartinneqanngimmat. Atuarfimmi aqutsisunut nalunaarutigineqareeraluartoq saaffiginnissuti-gineqareeraluortorlu, angajoqqaat misigisimapput arlaanna-taluunniit akisussaaffik tigorusunngikkaa.

- Meeraq pingasunik ukiulik oqalunniarnerminik ajornartorsiutilik, ersersitsiniarnerminillu ajornartorsiutilik nilliaannartarpoq kamattarlunilu.

NAALAGA AFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQTIGIISST AALLA AVIGALUGU NALILIINEQ

Qulaani maluginiakkat paasissutissallu Meeqqat Illersuisuanut sulisuniit innuttaasuniillu apuunneqartut tunuliaqutaralugit, isumaqarnarpoq Naalagaaffiit Peqatigiit aaliangersagaanut malerua-gassat piviusunnagortinneqarnissaanut mersernartortaqaarsinnaasut, meeqqanut immikkut pisariaqartitsisunut innarluutilinnullu ineriartornissaannut tapersorsorneqarnissaallu qulakkeerinninnissaq.

Saaffiginnissutillu takutippaat nalunaarut nr. 22, 23. juli 1998-imeersoq meeqqat atuarfiini immikkut atuartitsinermut allatigullu mernguersaanermik imalik pisariaqarluinnartumik nutartertari-aqartoq, meeqqat atuarfiannut inatsisartut inatsisaannut naaper-tuuttunngorlugu.

INNERSUUSSUT

- Innersuutigineqassaaq kommunalbestyrelsip, Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 3. december 2012- imeersoq atuarfiinnut tunngasoq takuuk § 43 imm. 1 naapertorlugu, isumagissagaa mernguersaanermut tarnillu pissusaanik ilisimasalinnit siunnersorneqarnissaq.
- Innersuutigineqarpoq kommunip MISI-p (PPR) sulinermini inatsisitigut sinaakkutaasut atugai aqqiivigissagai, taamaalilluni meeqqat innarluutilit imikkullu pisariaqartitsisut taakkualu

angajoqqaavi, ilinniartitsisut sulisullu allat siunnersorneqarneq pisariaqartinneqartoq, tunniunneqarsinnaanngorlugu. Taamatuttaaq Meeqqat Illersuisuata innersuutigaa MISI-p misissuinerit, nalilersuinerit, nassuiaatit, kiisalu immikkut atuartitanut meeqqanut iliusissiat ingerlannissaannut tunngavissiiinissaa, atuartunut tamanut immikkut annertusisamik atuartinneqartunut (takuuk Namminersorlutik oqartussat nalunaarusiaat nr. 22, 23. juli 1998-imeersoq atuarfinni immikkut atuartitsinermut allatigullu mernguersaanermik tapertaqartitsinermut tunngasoq).

- Kommuni, Namminersorlutik Oqartussanut, immikkut atuartitsivimmi Tungujortuaqqami init allilernissaat pillugu, atortullu amigaatigineqartut pissarsiarinissaat siunertaralugu attaveqartariaqarpoq.
- Kommuni annertunerusumik, meeqqanut inaarluutilinnut immikkullu pisariaqartitsisunut ilinniatisisinnaasunik ilinniarsimasunik pissarsionermigut annertunerusumik iliuuseqarnerusariaqarpoq.
- Meeqat annertuumik inaarlutillit, meeqqat allat immikkut pisariaqartitalit assigalugit (assersuutigalugu meeqqat inissinneqarsimasut) ukiumoortumik periusissianik iliusissanillu sanaanneqartassapput⁴.
- Kommunip namminersorlutik Oqartussat peqatigalugit qulakkeertariaqarpaa, aqutsisut, sulisut skolebestyrelsimilu ilaasortat, inatsisitigut aalajangersakkanik suliassanik, akisussaaffinnik, piginnaatitaaffinnillu ilisimatinneqartarnissaat.

⁴ Inatsisat atuuttut malillugit ukiumut ataatsimiittarnerit taamaallaat meeqqanut inissinneqarsimasunut atuupput.

Artikel 24 – Peqqinneq

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaani artikel 24-imi pineqarput, meeqqat peqqinnartumik inuuneqarnissaat, peqqissuunissaallu; kiisalu aamma pisariaqartit-sineq naapertorlugu peqqinnissaqarnerup tungaatigut ikiorserneqarnissamik katsorsarneqarnissamillu pisinnaatitaaffeqarneq, tamakku pisariaqartikkunikkit.

Meeqqat pisinnaatitaaffii allaavigalugit, meeqqat tamarmik inuuni- arnermut, alliarternissaminut, ineriartornissaminullu, periarfi- gissaarnissaminut pisinnaatitaaffeqarput, nalinginnaasumik inuuniarnerup, misigissutsikkut inooqataanikkullu tunniussinnaasat iluanni, meeqqamut annerpaamik iluaqutaasussamik. Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Ataatsimiititaanit, artikel 24 isigineqarpoq immikkut pisinnaatitaaffiup ilassutaatut, piffissaq eqqorlugu tulluuttumillu pitsaaliuinerinnarmut, peqqissaanerinnarmut, katsorsaanerinnarmut, nalinginnaasumillu inuuleqqinnissamut iliuusaannaangitsoq, kisiannili aamma pitsaanerpaamik alliarlorluni ineriartornissamut qulakkeerinnittoq, peqqinnarnerpaamillu inuuneqarnissamut pilersaarutit ingerlannerisigut angusaqarfusooq, matumani tunngaviumik peqqinnartumik inuunis- samut siunnerfigineqartut⁵.

TAKUSAT

Meeqqat Illersuisuata Kalaallit Nunaata kujataani angalareermermi- ni maluginiagaanut ilaavoq, kujataani meeqqat peqqissumik inuu- nissaannut periarfissinerit assigiingitsusuut. Meeqqat peqqissusaat katsorsaaniarnermik sulinermi amigaateqarnerup sunnertarpa, soorlu aamma ilaqutariinni pissakilliornerup atornerluisuunerul- luunniit, meeqqat sunnertarai. Meeqqat nuannaartorisinnaasamik aamma peqqinnartumik sammisaqaataasinnaasunik, amigaateqar- put. Nerisat peqqissumik ineriartornissamut pingaaruteqarput, aammalu ilikkagassanut piginnaaneqalernissamut, tunngaviliisuul- lutik. Arlalinnit eqqartorneqarput ilaqutariit pissakilliornerup aammalu nerisaluppallaartut, meeqqat nerisimanatik taquaqaarnatilluunniit atuariartorsimasut, ilaqutariit iffiamut akissaqanginnerat pissu- taalluni, atuarfinnilu aamma meeqqat kaattut takussaasut. Meeqqat nerisassaminik sussaqaangikkaangamik ilaannikkut ikioqatigiittar- put, pissakilliornerlu timikkut ersittumik oqaatsitigullu, qisuariarfi- gisarpaat. Assersuutigineqarporlu atuarfiiit arlaanni iffiaq qaqortu- mik meeqqat atuarfimmu nassartassanngitsut, aalajangiussarli atorunnaarsinneqaannarsivoq, iffiaq qaqortup taartissaanik ilaqutariit sussaqaanginnerat, pissutaatillugu. Nerisaqarneq immik- kullu pisariaqartitanut paasinnessinnaaneq aammalu akaarin- ninginneq ajornartorsiuutit aamma taaneqarput soorlu paaqqin- nittarfinni meeqqanut laktose-mik sapigallinnut, sulisut ilisimasari- aqakkanut, immikkullu pisariaqartitsisunut, paasininnerat amigaa- teqartoq. Atuarfimmu nerisitsisarneq uparuarneqassaaq, aaqqiissu- tissatullu toqqarneqarnissaa, kissaatigineqarluni.

Pujortartarneq peqqissuuniarnermi aappiullugu sammineqarpoq, tassanilu suliasat mersernarsinnaapput, meeqqat amerlasuut pu- jortartarmata - arfineq marlunnik akiullinnut allaat. Siusinnerusumi taaneqareersutuut, aamma ajornartorsiuataavoq, meeqqat aan- gajaarniutinik atuisut, ilaannikkut angajoqqaatik peqatigalugit.

Meeqqat ataasiakkaat pillugit saaffiginnissutit ernummateqarne- rillu, ilaatigut oqummik aallaveqarsimapput. Tamatumani Aappi- lattumi aamma Qassiarsunni atuarfiiit oqoqarnerannik pasitsaas- sisoqarsimavoq, kiisalu Qassiarsunni atuartut angerlarsimaffianni, meeqqat niaqorluuteqartarput, naajorartitsillutik, qasoqqasarlu- tillu, kiisalu aamma meeqqani pineqartuni ataasiakkaani angerla- simaffiit oqoqarnerat pissutigalugu, meeqqat angajoqqaatik naju- gaqagineq ajulersarpaat, aataakkuni aannaakkunnilu najugaqarta- riaqalersarsimallutik. Najugaqarfiit meeqqat peqqissusaannut sunnuteqarnerluttut pillugit iliuuseqarnissamik ujartuisoqarpoq, kommuunip aammalu inissiatileqatigiit tungaaninngaanniit.

Meeqqat Illersuisuata aamma innuttaqataasut ilaata inuusuttuar- arpassuit meerartaartartut pillugit ernummateqartoq oqaloqati- gisimavaa, tamatumammi kingunerisinnaammagu, meeqqat kis- saatigineqaratik inunngortut, tassami isumassorneqarnerat kallu- arsinnaammagu, inuuneratalu sinnerani misigissutsikkut naner- tuutinngorsinnaalluni.

NAALAGAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUT AALLAavigalugu Naliliineq

Meeqqanut illersuisup maluginiarpa, meeqqanut sanngiitsumik inissisimasunut paaqqutarinninnerup amigaateqarnera, aammalu meeqqat illoqarfinni/nunaqarfinni najugaqartut, naammaginar- tumik inuusuttisatigut pilersorneqanngitsuniittut, soorlu aamma peqqinnissap tungaatigut pinaveersaartitsinermik suliniutaasut, killiffiminni annerpaaffiminniingitsut takuneqarsinnaasut. Imaalerporlu, meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqa- tigiit aalajangersagaani artikel 24-ip, tunaartaralugu maleruarnis- saa pinngitsoorsinnaasooq, peqqissumik inuuneqarnissamut assigi- immik periarfissiisooqangimmat, meeqqallu arlallit, ilikkagaqarnis- samut ineriartornissamullu, killormut sunnerneqartarmata, soorlu atornerluisuunerup nerisarlornerillu kingunerisai, peqqutaallutik.

Meeqqat illersuisuata ilisimaarivaa arlalitsigut Kalaallit Nunaanni inissaqarniannikkut ilungersunartumik inissisimasooqarnera, kisi- annili ernummatigalgu meeqqat toqqissisimasumik angerlarsimaf- fimminiit allamat nuutsinneqartarnerat angerlarsimaffiup silaan- nalunnaera pissutaatillugu. Sunnerneqaatit ersiutaat meeqqanik ersertoq, qaninnerusooq ungasinnerusorluunniit eqqarsaatigalugu meeqqat peqqissusaat sunnertarpa.

INNERSUUSUT

- Kommuniq qulakkeertariaqarpa ullaakkorsiuutit saniatigut aamma meeqqat ullup qeqqanut nerisalersinnaanerannik periarfisiinissaq.
- Peqqinnartumik inuuneqarnissamut suliniutinik siunnersuiner- nillu aallarnisaasoqartariaqarpoq, soorlu assersuutigalugu suliniutit iliuusissalluunniit tigussaasut, pujortartarneq, naammaarniutinik atuneq assigisaanilluunniit. Ingammik piffinni meeqqat inuusuttullu ornigartagaanni.
- Innarlerneqarsinnaanermit atornerluinermillu pisoqaanginnissaanik qulakkeerinninnissaq.
- Naligiimmik periarfisiinissaq pinaveersaartitsinermi aammalu katsorsaanermi.

⁵ Tamanna erserpoq ataatsimiitamiit Naalagaaffiit Peqatigiit ataaniittu- mit, inooqateqarneq, aningaasaqarneq kultureqarnermullu pisinna- titaaffiit, oqaaseqarfigineqarmata naammattumik peqqinnartumillu nerisaqarnissaaq pillugu (Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutit tamarmik ataatsimiititaqartarput akuttunngitsunik tamanut General Comments-inik saqqummiisartunik, nassiuuaanissamut tapertaasus- satut atugassanik)

Artikel 26 aamma 27 – Inuuniarnikkut patajaassuseq aammalu inooriaaseq

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaani Artikel 26-imi pineqarput, meeqqat inuuniarnikkut patajaassutsimik atuilluarnissamik pisinnaatitaaffeqarnerat. Meeqqat killeqanngitsumik tassani pisinnaatitaaffeqarput. Tassa imaappoq Kalaallit Nunaata aamma kommunit meeqqat isumasortaa lu ikiussagaat, tamakkulu pissapput meeqqat isumassortaa sullu akisussaasut, inuuniarnerminni atugaannut pissutsillu tunngasut aallaavigalugit.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaataaffi pillugit Isumaqatigiissummi Artikel 27-imi pineqarput, meeqqat inooriaatsimut pisinnaatitaaffeqarnera, meeqqap timikkut, tarnikkut anersaakut, ileqqorissaarnikkut inuttullu ineriartornera, akuersaarlugu. Imaappoq meeqqap isumassortigisai – pisinnaasartik aningaasariornikkullu periarfusinnaasut naapertorlugit, aamma sumiluunniit najugaqaralarunik, meeqqap ineriartorneranut akisussaa suupput, kiisalu aamma akisussaaffigalugu meeqqap pisariaqartitaanik nalinginnarnik pilersussallugu soorlu nerisassanik, atisanik najugaqarfimmillu inuuffigisinnaasaannik. Meeqqap angajoqqaavisa tamanna naammassisinnaangippassuk kommunip angajoqqaajusut ikiorsissavai pisinnaatitaaffiup tamatumap naammassinnaanut. Ikorsiissut taanna aningaasanngorlugu tunniunneqarsinnaavoq, pilersaarusernerit aqqtigalugit tapersiarnikkut, tassani meeqqap nalinginnaasumik pisariaqartiai tunngavissapput.

TAKUSAT

Artikel 26 naapertorlugi meeqqap inuuniarnikkut toqqissisimaneq pisinnaatitaaffigivaa. Innuttaasunit saaffiginnissutit arlariit Meeqqat Illersuisuanut apuunneqartut takutippaat, amerlaqisut – tassani ilaallutik kisimiillutik perorsagaqartut imaluunniit ilaquataasut utoqqaanerit, meeqqamut akisussaalersimasut, meeqqap angajoqqaavisa akisussaaffimminnik sumiginaanerisigut - aningaasariornerup tungaatigut annertuumik pilersuiniarnerminni aporfeqartut. Pingaartumik pineqartuni kingullerni, pisortatigoortuunngitsumik inissiierni, isumassuisuusuni misigineqartarsimavoq, tassa paasissutissiinerit naapertorlugit, aningaasatigut ikorsiissutinik pissarsineq ajornartarsimavoq, naak tamakkuninnga piniarneq qinnuteqaatigineqarsimagaluaraanngalluunniit. Arlalitsigut taakkartorneqarpoq, kommunimut qinnuteqartoqartarsimasoq, kisiannili suliamik ingerlatsineq kigaalaarunneqartarsimalluni, aningaasallu meeqqanut tunniunneqartussat aatsat kommunimut saaffiginninnikkut pissarsiarineqartarlutik, imaluunniit suliamut tunngasuni susoqanngitsoortoqartarsimasoq. Sullisusut amerlavallaat taarseraannerat ajornartorsiummut patsisaa sutut oqaatigineqarpoq.

Suliani allani ilaquitariit pineqarput, tassanngaannaq inuuniarnikkut allannguutinik pisoqarfusimasut, soorlu assersuutigalugu ilaquitariinni napparsimasoqarnerani, ilaquitariit nappaammik nalaataqarnerup nalaani ataatsimoornissamut periarfissaqarsimanngitsuni, imaluunniit meeraq angajoqqaarsianiit ilaqtutaminut uteqqinnermini, aningaasatigut ikorsiissutit meeqqamut malinnaatillugit aqqiisoqarsimannginneratigut.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffi pillugit Isumaqatigiissutaa artikel 27 naapertorlugu, meeraq inooriaatsimut pisinnaatitaaffeqarpoq, meeqqamut iluaqutaasussamik – timikkut, tar-nikkut, anersaakkut, ileqqorissaarnikkut aammalu inuttut inuuni-arnikkut. Aningaasatigut atukkat erloqinartut, ilaqutariit meera-tallit amerlasuut, ulluinarsiuutigalugu atuagaat, meeqqamut an-nertuumik sunniteqarnerluttumik kinguneqartarput. Eqqartor-neqarpoq ilaqutariit nerisassanik akikinner-siullutik nerisari-aqartartut, pitsaasunillu atisaqartitsiniarneq ajornarsinnaasortoq, soorlu atisanik ukiorsiutinik. Illoqarfimmi ataatsimi ajornartorsi-utaasimavoq, nivissat nalequttanik ikingutiminnit atorniartari-aqartarsimanerat, tamakkununnga akissaqanginneq pissutaatil-lugu.

Saaffiginnissutit Meeqat Illersuisuanu apuunneqartut, aammalu sullissisuninngaanniit paasissutisiinerit qulaarpaat, meeqqat amerlaqisut imaannaangitsumik artornaqisumillu atugaqarlutik inuuneqartut, aammalu ilaqutariit meera-tallit amerlaqisut pissa-killioqisut.

Meeqqat Illersuisuata ilaatigut ilaqutariit naapissimavai, sarfamut kiassarnissamulluunniit akissaqanginnamik akiliisimangitsut. Ukiuunerata nalaani sarfaqaratik kiassarneqaratillu pismapput. Grillerutit iganerminni atorsimavaat, primuserlu kiassa-atigalugu. Ilaqutariit pissakilliuugaamik, naammattumik nerinissaminnit akissaqartarsimangillat. Puussiaaraq qajuusanik (qiviunik meqqu-nillu imalik) appanik erisarnermi atorneqartartoq, ilaqutariit mee-rartaata, ulloq taanna ataaseq kaannaveeqqutigisimavaa, puus-siap imai ataatsimik pannakaaliarisimagamikku.

Aamma arlaleriarlugu ajornartorsiutitut avoqqaarutigineqarsi-mavoq, ilaqutariit najukkaminnit anisitaatillugit, meeqqap ila-qutaasunut allanut inissinneqartarsimaneera (meeqqap anga-joqqaavi ilanngunnagit), aammattaq assersuutitut taaneqarpoq, meeraq ataatami suliffiani najugaqartariaqarsimasoq, kiisalu aam-ma alla assersuutigineqartoq tassa meeraq tupermi najugaqarta-riaqarsimasoq.

Atuakkit meeqqat pillugit nalunaarusiami qupp. 7.

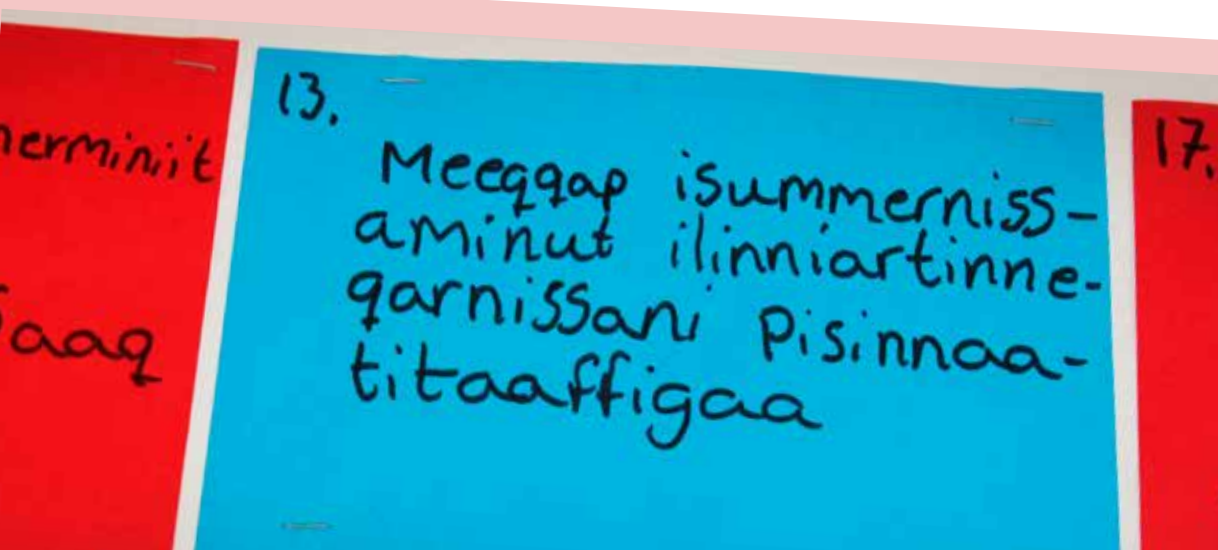
NAALAGA AFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIIS-SUT AALLAAVIGALUGU NALILINEQ

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffi pillugit Isumaqatigiissutaanut tunngasut maleruarneqarnissaannut mersernartor-taqarsinnaavoq, ilaqutariinni imaluunniit isumassuisuusuni pissa-killiortuni ajornartorsiutaasimavoq, meeqqap nalinginnaasumik pisariaqartitaanik pissaqartitsiniarneq, soorlu atisatigut, peqqin-nartunik nerisassatigut, inissaqartitsinikkut imaluunniit eqqiarnermi atortutigit, tapersiullugulu misigineqartarpoq, ikiorsiissutit tunniunniarnerini paamaarutigineqartarnerat, imaluunniit ikior-siissutit tunniutinngitsoorneqartarneri. Soorlu aamma arlalinnik assersuutissaqartinneqartoq, meeqqap pitsaasumik inooriaase-qarnissaminut pisinnaatitaaffeqarnera, tassani ilanngullugit meeqqap timikkut aammalu tarnikkut tapersorsorluarneqarnis-saanut, naammaginartumik qulakkeerinnissimanginnerit.

Meeqqanut illersuisup, kommuunip suliassarpassuaqarnera ilaler-lugu akuersaar-paa, aappaatigullu maluginiakkat aallaavigalugit er-seqqissaatigalugu, inissaaleqineq imaluunniit inigisamit anisita-aneq pissutaatillugu, meeqqat angajoqqaaminnit avisaartinne-qartartut ajornartorsiutaanerat kommuunip tungaanit naamma-ginartumik malittarineqanginnerisa suliniuteqarfigineqangin-nerisalu ersiutigigaat, ilanngullugu nunap nammineq, aalajanger-sakkami artikel 26-ip aamma 27-ip maleruarnissaanut pisussaaf-feqarnera.

INNERSUUS-SUT

- Aningaasatigut ikiorsiissutinik taakkulu tunniunneqarnissaa-nut qinnuteqaatinik sullisseriaatsip sukaterneqarnissaa, ilaquta-riinni pineqartuni meera-taqartoqartillugu - meeqqap tunnga-viusumik pisariaqartitai qulakkeerniarlugit.
- Meeqqanik inuusuttunillu nakkutiginninnermut tunngasunik kommuuni najoqqutassaliussasoq (Landstingimi maleruaq-qusaq nr. 1, 15. april 2003 naapertorlugu, meeqqanik inuusut-tunillu ikiorsiineq § 4, tassani kommuuni akuliulluni meeqqat inuusuttullu inuunermi atugaannik nakkutilliisus-saaq
- Kommuunimit paaqqinnissinnaanermik akuersissutit pitsaane-rusumik aquunneqarnerat.
- Suleriaatsinut maleruagassaliortoqassasoq, inigisaminnit anisi-taasoqartillugu, qularnaartariaqarpoq meeqqap angajoqqaani/ isumassortigisani najugaqatigiinnassagai.

Artikel 28 – Atuarfik aamma ilinniagaqarneq

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqa-tigiissutaani artikel 28-imi pineqarpoq, meeqqat ilinniagaqarnis-saminnut pisinnaatitaaffeqarnerat. Naligiisitaanermik ileqqoq naapertorlugu, tunngaviumik ilinniagaqarnissaq meeqqanut tamanut aammatinneqarlunilu anguneqarsinnaasariaqarpoq. Tamanna isumaqarpoq pissaaleqisoqartillugu aningaasanik taper-sisoqarsinnaasooq. Meeqqat atuarnermikk naammassinninisaannut, siunnersortariaqarput kaammattorneqarlutillu, atuarnitsoorsinnaasarni ikilisarniarlugit. Atuartitaanera imatut aaqissuuttariaqarpoq, meeqqap inuttut naleqarnera saqqumi-laartillugu, aammalu aalajangersagaq pineqartoq tunaartaralugu.

TAKUSAT

Innuttaasut sullissisullu oqaloqatigisarneri, ajornartorsiutit arla-riit saqqummerput, aamma ineriartornikkut ileqqulersuutit atu-aanarnissamut unammilluutaapput, meeqqanut tamanut pisari-aqartitaminnut tulluusartunut.

Atuarfeqarnermi inatsisip maleruarnissaannut unammillernartut qassikattaat eqqartorneqarput, pissutaatinneqarpullu amigartu-nik peqqumaateqarnerit, kiisalu aamma ilinniartitsisut pillugit paasinnittaaseq, taakku piginnaasamikkut aanikipallaamik ineri-artornerminni, meeqqanik immikkut pisariaqartitalinnik atuartit-sinnaassuseqarnerinut tunngassuteqartoq. Naggasiullugulu paa-sissutissanik peqarpoq ima eqqarsalersitsisunik, tassa inatsisunik tunngavilinnik atuarfimmuut nakkutilliisarneri akuttuallaartut.

Meeqqat artorsaatillit amerlanerit

Eqqartorneqarportaaq meeqqat amerlialuttuinnartut ersinngit-sumik innorluuteqartut aammalu immikkut ittumik pisariaqar-titsisut; tassalu ennummatigineqarsinnaavoq meeqqat taakkua naammaginnartumik atuarninneqarnerisut tapersorsorneqarlutillu, taamaalillutik atorsinnaasaminnik angusaqarlutik, atuarfiup naammassinerani.

Meeqqat ilikkagassaminnik tiguisinnaangitsut

Atuarfinniit taaneqarpoq meeqqat amerlialuttuinnartut ilikkar-nissaminnik ajornartorsiuteqartuusut, aammalu piginnaasamik-kut sanngiitsut, tamakkununga peqqutitut angerlarsimaffimmi pissutsit taaneqarput, soorlu assersuutigalugit atornerluinerit aammalu sumiginnaasarneri.

Meeqqat pigiliussassaminnik peqannginnerisa, angerlarsimaffim-mi pissutsit peqqutaallutik, kingunerisarpaat, meeqqat arlaqartut iteqqammiinnarlutik atuarnartortarmata, taquanillu sunnguamil-luunniit nassataqaratik. Siusinnerusukkulli taariikkatut aamma ajornartorsiutaaleriartorpoq meeqqat amerlavallaat ipertullutik, atisarullutik aammalu atuagaasiveqaratik allaatissaqaratilluunniit takkuttarnerat.

Meeqqat Illersuisuannut suliniutissat tigussaasut apuussorneqar-tut ilagaat, meeqqat ulluinnarni inuuniarnermikkut atuarnermik-kullu pitsaanerumik atugaqalernissaat anguniarlugu suliniutis-sat. Taakkulu naatsumik allattorneqarsimapput makkuullutillu:

- Pingaarnersiunerimi salliutinneqassaaq atuarfimmi meeqqan-ut atuarnut nerisaqartitsinissaq, meeqqanut tamanut atuuttussamik periarfissiisumik, taamaalillutik meeqqat ilikkagaqarnissaminnut piareersimanagerussammata.
- Atuarfiup angerlarsimaffiullu suleratigiinnerat nukittorsarneqartariaqarpoq.
- Pingaarnertullugu isiginiarneqartariaqarpoq siusissukku pinaveersaartitsineq, soorlu assersuutigalugu meeqqat atua-linnginneranni, atualinnginnermi annertunerumik suleqatigi-innissaq meeqqat immikkut tapersorsorneqarnissamik pisari-aqartitsisut pillugit (tamannami meeqquarivinni maluginiarne-qalereertarpoq). Meeqqammi taakkua angerlarsimaffimminni naammattumik tapersorsorneqanngitsut atuarnermi ajor-nartorsionerusermata.
- Atuarfimmi isumaginninnermi siunnersortip meeqqat inuusut-tullu mersernarsinnaasunik atugaqartut, oqaloqatigisarneri-sigut ulluinnarni pitsaanerumik atugaqalernissat anguniarne-qarsinnaavoq.
- Ilaqtariillutik atuaqatigiinnik pilersitsineq.

NAALAGAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUT AALLAAVIGALUGU NALILIINEQ

Soorlu pisartut kikkut tamarmik atuarnitaanissamut periarfis-saqartitaapput, kisisannili qulaani allaaserineqareersutut mee-q-qat ilikkagaqarnissaminnut toqqammavigisaat assigiingsitaarsin-naapput, aammali ulluinnarni atugarisat piviusut takutippaat tunngaviumik atuarnitinerup atuarnitsoortanerillu annikil-lisinnissaannut arlalitsigut mersernartoqarsinnaasooq. Artikel 28-ip imarivaa piumasagaatit atuarnerup ingerlaavartumik kaam-mattuinnertalimmillu ingerlanneqarnissaannut iliuusissat ersarissut siunertaralugu ilinniarnissamut piareersarnissaq, matumami ta-kuneqarsinnaammat meeqqanut ulluinnarni sanngitsutut inissisi-masuni nukittorsaanissaq, taamaalillutik atuarnermi naam-massinnissinnaaleqqullugit. Meeqqat Illersuisuata ernumanar-toqartippaa atuarnut amerliartuinnartut ajornartorsiutillit meeqqallu ilinniarnissaminnut piareersarneqarsimangitsut. Tu-nuliaqutitut taakkua aallaavigalugit imaassorinarpoq aalianger-sakkap maleruagassartaanik piviusunngortitsinissaq merserna-teqarsinnaasooq.

INNERSUUSUT

- Meeqqat ilaqtariinni pissakillioneruseruninngaanersut, aam-malu meeqqat immikkut pisariaqartitsisut amerliartuinnartul-lu, ineriartornissamik ilikkagaqarniarnermikkullu suliniutinik taakkununga tunngasunik aallarnisaavigneqartariaqarput.
- Kommuniq qulakkeertariaqarpaa atuarfimmi nerisaqartitsine-rup aningaasalersorneqarnissaa.
- Atuarfimmi aqutsisut suliniutinik ingerlatisariaqarput, pitsaa-nerumik angerlarsimaffiup atuarfiullu suleqatigiinnissaat anguniarlugu.

Artikel 29 – Ilinniartitaaneq ineriartornerlu

Artikel 29 Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiisummiittoq imaqarpoq, ilinniartitaanerup siunniutis-sagaa meeqqap inuttut pissusaata ineriartortinnissaa, kiisalu aamma misigissutsikkut timikkullu piginnaasai. Aammattaaq inuit pisinnaatitaaffisa ataqqinissaat, naligiisitaaneq, immikkut inuiaas-suseqarneq, nammineq angajoqqaarneq, kulturikkut kinaassu-seq, avatangiisit kiisalu naalagaaffittut naleqartitat meeqqap ineriartorneranut akuutinneqassasut.

TAKUSAT NALILINERMUT IKORFERTUISUT

Ineriartorneq meeqqap inerilluarnissaa tikillugu

Soorlu artikel 28-imi eqqaaneqareersoq, oqaluttuarineqarpoq meeqqat immikkut ittumik pisariaqartitsisut amerliartortut, meeqqat specialklassini atuarnissaminut pisariaqartitsisut amerliartortut, kiisalu unammilligassat ernummatillu ilikkarnissaminut pisariaqartitaannut tunngasunik.

Allat sanngiiffillit tassaapput atuartut nunaqarfimmeersut. Atuar-tut taakkua meeqqat atuarnissaminut ingerlariaqqiffissanut ingerlari-anngitsuukulapput. Ajornartorsiutip atuartunut taakkununga nunaqarfimmeersunut immikkuullarissuunera nalunaarusiap naa-nerani annertunerusumik eqqartorneqarpoq. Arlallit ilunger-sunartumik peroriartorsimapput, inuttullu ajornartorsiutaat sak-kortusarneqartarput elevhjemmimukaraangamik. Inooqateqarni-arnermut ajornartorsiutit ilisimatitsineq aallaavigalugu kingune-qartarput ataasiakkaat angerlartinneqarnerinut. Ilisimatitsissutit Meeqqat Illersuisuata angalaneraneersut malillugit meeqqat taakkua atuarnerat eqqumaffiniarneqarpoq. Nunaqarfinni meeqqat ilinniaqqiffinnut ingerlaqqinnissaminut periarfissaat pillugu, ilisimatitsissutigineqarpoq, nunaqarfimmeersunik mee-raqartoq efterskolemumt ingerlaqqikkusukkaluartunik, angajoq-qaalli tamatumunnga akissaqanngitsut. Atuartut taakkua atuaru-sussuseerutikkajupput.

Qulaani pineqartut taparserneqarput sulisunit oqaluttuarineqar-tunik angajoqqaat meeqqallu saaffiginnissutaannik, meeqqat atu-arnermi ilikkarniarnerminnilu ajornartorsiutaannik misigisunit. Taakkua ilaatigut makkuupput:

- Meeqqat specialklassinut inissinneqartut imaluunniit klassimit nalinginnaasumiit specialklassinut uteqattaartut pissusilersor-ner tik pissutigalugu. Meeraasinnaapput nipaappallaat aammali meeqqat unammillernartumik pissusilersortut. Angajoqqaat isumaqartarput meeqqatik kukkusumik specialklassimut inis-sinneqartut. Saaffiginnissutini pineqartuni meeqqat special-klassimi atugarissaanngillat.

- Meeraq specialklassimiittoq, atuagarsornikkut unammilligas-saaleqisoq, misilitsikkusuttorlu.
- Angajoqqaat, meeqqamik ilinniagassaannik ikiuunnissaannut, siunnersorneqarnissaanik qulakkeerinnineq.

NAALAGAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAAF-FII PILLUGIT ISUMAQATIGIISUT AALLAAVIGALUGU NA-LILIINEQ

Qulaani takusat eqqartorneqartut sulisuniillu, angajoqqaanit meeqqaniillu paasisutissat katersorneqartut aallaavigalugit isu-maqatigiisummi aaliangersakkat eqqortinnissaannut unammil-lernartoqartoq takuneqarsinnaavoq, ingammik meeqqanut im-mikkut ittumik pisariaqartitsisut angusassaat tamakkerlugit ineri-tinnissaannut, taamaalilluni atuartinneranni ilinniagaqalernis-saannut namminersorlutillu inersimasutut inuuneqalernissaannut piareersarnissaannut.

INNERSUUSUT

- Kommuni suleriesissamik pilersitsisariaqartoq efterskolimut qinnuteqartarneq pillugu (meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisar-neq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq § 9, imm. 2, pkt. 9 malillugu).
- MISI (PPR) atorfinnik naammattunik qulakkeerinniffigineqarta-riaqartoq, unammilligassat aallaavigalugit atuartunut special-klassiniittunut naammattumik siunnersuisarnissaq pissuti-galugu.
- Kommunip atuarfiit tamaasa nakkutigissagai. Tamanna nakuti-liisussaaitaaneq qulakkeerneqartariaqarpoq malittarisassanik suleriaatsinillu akuersissuteqarnikkut, Inatsisartut inatsisaat nr. 15 2. december 2012-meersoq meeqqat atuarfiat pillugu ma-lillugu, tassani allaqqammat, Atuarfiup siulersuisui sulinertik ingerlatissagaat siunertat sinaakkutillu kommunalbestyrelsimit aaliangerneqartut malillugit, § 43 malillugu kiisalu atuarfiup ingerlanneqarnera nakkutigissagaat.
- Kommunip meeqqat nunaqarfimmeersut isumagissagai, aam-ma immikkut ittumik pisariaqartitsisut, ineriartornissaminut ilinniagaqarnissamillu pisinnaatitaaffii.

Artikel 31 – Sunngiffik

Artikel 31 Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaaniittoq meeqqat qasuersaarnissaannik sunngiffeqarnissaannillu pisinnaatitaaffianik imaqarpoq; meeqqat pinguarmissaminut sunngiffimmilu soqutigisaminnik sammisaqarnissaminut pisinnaatitaaffiat, kiisalu kulturimut eqqumiitsuliornermullu peqataanissaminut pisinnaatitaaffiat. Kalaallit Nunaat taakkununga naleqquttunik assigiimmillu periarfissiisunik, meeqqat pisinnaatitaaffiit taakkua samminissaannut, periarfissiisaaq.

Artikel 31-mi immikkoortut pissutsit allaaseraat, meeraanerup pitsaassusaata illersornissaanut pisariaqartut, meeqqat pitsaernerpaamik ineriartornissamut pisinnaatitaaffiat, meeqqat akiusutissaqarnertik inerissasagaat allallu pisinnaatitaaffiit piviusunngortinnissaannut pisinnaatitaaffiat.

Qulakkeerneqassaaq meeqqat tamarmik pisinnaatitaaffitik piviusunngortinnissaannut periarfissaqassasut artikel 31 malillugu sumilluunniit assigiinngisinnegaratik. Meeqqanut aaliangersimasunut pisinnaatitaaffiit piviusunngortinnissaat pingartinneqarpoq, taakkua iluanni meeqqat aningaasakillioortuni ilaqutariinni inuusut, meeqqat atortorissaarutitut peqataanissaminut periarfissaqanngitsut, meeqqat akiliillutik peqataanissaminut periarfissaqanngitsut kiisalu immikkut ittumik meeqqat ulorianartorsioortut.

Meeqqanik pimmatiginnittarneq aamma, meeqqat artikel 31 malillugu pisinnaatitaaffimminnik qulakkeerinissaannut, annertuumik akornngutaasinnaasarpog. Pisinnaatitaaffiit taakkua aatsaat piviusunngortinneqarsinnaapput, kommunip suliniutit pisariaqartut tamaasa qulakkeerpagit meeqqat taamatut pissusilersuutitut illersorniarlugit.

TAKUSAT

Sunngiffimmi sammisasaqartitsineq toqqissisimanartumillu isersimasinnaaneq

Meeqqat Illersuisuata suliaa tassaavoq meeqqat sinnerlugit oqaaseqassalluni, meeqqallu amerlasuut sunngiffimmi samisassat

imalunniit sammisasaqannginnera pillugit saaffiginnissimapput. Niviersiaqqat nukappiaqqallu eqimattat mikisukkaarlutik saaffiginnissimapput kissaatiminnik imaluunniit eqqasuutiminnik sunngiffimmi sammisassat pillugit imaluunniit sammisasaqannginnera oqaluttuariartorlugu kiisalu toqqissisimanartumik isersimafissaq pillugu.

Meeqqat eqqasuutaasa ilaagaat meeqqanik minnermik unnukkut kisiimillutik aneertartunik eqqasuuteqarneq. Oqarput, meeqqat sumiginnagaasorpasuit, meeqqallu ilaqutariinniittut angajoqqaavi aalakoortartut, immikkut iliuseqarfisariaqartut. Meeqqat amerlasuut oqaatigaat klubbimik pisariaqartitsineq imaluunniit unnukkut sumunnarfissaqarnissaq susassaaleqinnginniassagamik. Ingammik unuusuttuaqqat (12 - 13-inik ukiullit) klubbimik kissateqarput, maannakummi neqeroorutitut (14-inik ukioqalereersunut) iseqqusaanngillat imaluunniit taamaallaat arfininngorinikkut tassaniinnaallutik. Tamanna isumaqarpoq, unnukkut taamaallaat silamiinnaasut.

Meeqqat ilaasa aamma oqaatigaat, meeraanertik najukkaminni meeraaffigalugu nuannareqigitsik, ilaatigut tassani arsaattarfegarmat. Oqaasinngortippaattaq kissateqarneq, inersimasut meeqqaminnik paarsillaqqinnerunissaannik, assersuutigalugu mobilimut piffissaq atortagaat minnerulersillugu, imaluunniit arlaannik ilinniartillugit, imigassartorunnaarlutik sakkortuumillu sianniitsumillu pissusilersorlutik, perorsarneqarnerlu ajunngitsoq maqaasivaat.

Sulisut inersimasullu innuttat saaffiginninnissaannut periarfissineqarnerminni saaffiginnissimasut, aamma sunngiffimmi sammisassaaleqineq kiisalu toqqissisimanartumik iserfissaaleqineq oqaasinngortissimavaat, meerarpasuit aqqusinermiittarmata, assersuutigalugu fabrikkit illutaanut qallorlutik imaluunniit matunut kasuttoqattaarlutik. Juniorklubbiusinnaavoq imaluunniit sunngiffimmi inuusuttunut sammisasaq timersornerunngitsoq. Pinnguartarfiit amerlanerusut ugartorneqarput, sammisassat meeqqanut tunngasut (inersimasunut arlalinnik peqarpoq peqatigiiffeqarneq aqqutigalugu) sammisassat meeqqanut minnernut, iserfissallu ilaqutariittut orninneqarsinnaasut. Kissaatigineqarportaaq atuarfimmi paaqqinnittarfiup aasakkut ammasarnissaa, tamanna Meeqqat Illersuisuata angajoqqaanit, meeqqaminnik

paarinissaqangitsunik sulinermik nalaani, saaffiginnittunit pissar-siarisimavaa.

Kiisalu ajornartorsiutitut eqqaaneqarpoq meeqqat amerlasuut timersorusukkaluarlutik, timersorluni atisassaminnik kaminnul-luunniit akissaqangitsut. Meeqqat ikioqatigiittarput, assersuuti-galugu timersorlutik kamitik hallimut qimattarlugit ikinngutimik atorsinnaaniassammatigit.

NAALAGAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUT AALLAAVIGALUGU NALILIINEQ

Qulaani eqqartorneqartut takusat saaffiginninnenilu pissarsiat aallaavigalugit, arlalinnik unammilligassaqarsorinarpoq isumaqatigiissutip piviusunngortinnissaanut, naligiissumik periarfissiinis-samut meeqqanut inuusuttunullu sammisassanut ineriartuutaas-innaasunut. Toqqissisimanartumik iserfigisinnaasat ujartorne-qarput, kiisalu meeraanerusut isumaqarput, ineriartuutaasinnaa-sunik assigiinngiaartunillu sunngiffimmi sammisassanik amigaa-teqarluinnartoq. Sunngiffimmi sammisassat unnukkut, meeqqan-ut angerlarsimaffimmini ajornartorsiortunut, qimarnguiusin-naapput toqqissisimanartut pisariaqartinneqartullu. Kiisalu ila-qutariinnut akissakillioortunut unammilligassaqartoqarsorinarpoq, kinguneqarlunilu sunngiffimmi sammisassanut naligiimmik peri-arfissaqannginnermut.

INNERSUUSSUT

Meeqqat pisariaqartippaat, ineriartornissartik tunaartarlugu, sunngiffimmi sammisassanut peqataanissartik.

- Sunngiffimmi sammisassat assigiinngitsut qulakkeertariaqar-put, meeqqat nalaatinnginniassammatigit:
- Inooqatigiinnermit immikkoortitaaneq, isummat pigiliutiinnakkat, stressi, imaluunniit assigiinngisitsineq.
- Avatangiisit inooqatigiinnermut innarliisut imaluunniit persuttaaffiit
- Kommunip, meeqqat pissakillioortuni ilaqutariinneersut, sunngiffimmi peqqissinartumilu sammisaqarsinnaanerintut suliniutit qulakkiissagai.
- Suliniutigineqassasut sammisassat assigiinngitsut, toqqissisimanartumiittut, pilersinneqarnissaat
- Kommunip sulinermigut meeqqat inuusuttullu ujartussagai taamaalillunilu ineriartorfiusinnaasuni sunngiffimmi sammisa-saqartinneri qulakkeerlugit, (Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaa 31 kiisalu Inatsisar-tut peqqussutaat nr. 1 15. april 2003-imeersoq meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiinissaq pillugu § 2).
- Ilanngulugu aamma eqqaaneqassaaq, kommunip, Inatsisartut peqqussutaat nr. 1 15. april 2003-imeersoq meeqqanut inuu-suttunullu ikiorsiinissaq pillugu § 35 malillugu, Namminersor-tut qinnuteqarfigisinnaagai ikiorsiinissamut allatut ittunut pilersitsinissamut, taassumalu iluani mileraanissamut kiisalu perorsaanermut neqeroorutit immikkut ittut meeqqanut inuusuttunullu.

Artikel 33 – Ikiaroorartunut illersugaaneq

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqa-tigiissutaa artikel 33 imaqqarpoq meeqqat ikiaroorartunut suu-galuartunulluunniit, ilanngullugit hash aamma naamaarneq, iller-sorneqarnissaminnut pisinnaatitaaffiinik. Aammattaaq imaraa naalagaaffiit suliniutit, ilanngullugit inatsisitigut, inooqatigiinner-mut kiisalu pinaveersaartitsinerut, qulakkiissagaat meeqqat iki-aroorartunut inatsisitigut inerteqqutaasunut atuinnginnissamut illersussagaat.

TAKUSAT

Amerlasuut, Meeqqat Illersuisuata Kujataanut angalanerani, oqaluuserisimavaat meeqqat inatsisitigut inerteqqutaasunik ikiaroorartunik atonerluisut. Uani hash naamaarnerlu pineqqarput, ajornartorsiutit, ilaatigut allaat arfineq marlunnik ukiulinnut (aammattaaq takuuk artikel 19 kiisalu ataani takusat), allaaserineqartoq. Meeqqat taakkua allanik aamma ajornartorsiuteqak-kajupput, soorlu atuarfimmii qimaanernik, angerlarsimaffimminni sumiginnarneqarnermik, sakortuumik qisuariartarnermik, imaluunniit ataatsimoorfeqqartarlutik ikittunnguullutik banditut isikkulinni. Angajullit nukarlit hashimi pujortarnissaannik imaluunniit naamaarnissaannik ilinniartittarpaat. Allaaserineqqarportaaq angajoqqaat tungaanniit akisussaaffimmik kinguneqartitsi-nermillu meeqqat taakkua tungaannut iliuuseqartoqarneq ajor-toq. Meeqqat ilaat peroriartortarput angajoqqaaminni hashimik pujortartartuni, pujuanit ikiaroorartunik imaluunniit pujortar-nermi akuusarlutik. Hashimik atonerluineq inersimasut anga-joqqaallu akornanni nalinginnaasorujussuurtut allaaserineqqar-

poq, meeqqallu peroriartortarput isumaqarlutik hashimik pujor-tarneq pissusissamisoortoq akuerineqqartorlu.

Ilaanneeriarluni aamma haship avataatigut naamaarneq ajornar-torsiutaasarpoq, allaaserineqqarporlu ersarittaqisoq ajornartorsi-utaagaangat. Illoqqarfimmi ataatsimi atuarfiup politiillu akornanni pinaveersaartitsinerup tungaatigut suleqatigiilluuartoqarpoq.

Atonerluineq meeqqat atuarnerannut kinguneqartarpoq, inortu-ikulanermik, qasoqqanermik, kajumissuseqannginnermik kiisalu ilikkagassanik tigooqqaasinnaannginnermik.

Sulisut inersimasullu innuttat saaffiginnissaannt saaffiginnit-tuni, kissaatigineqqarpoq – pisariaqartitsisoqarneranillu oqaatigi-neqqarluni - annertunerusumik pinaveersaartitsinermik suliniute-qartoqartariaqarneranik kiisalu suloriusissanik/politikkini mee-qat akornanni atonerluineq unitsinniarlugu. Oqaasertalerneqqar-portaaq ilaqutariinni piaarnerusumik suliniuteqarnissaq pisari-aqartinneqqartoq, meeqqat atonerluinermik angerlarsimaffim-minni ilikkarnissaat pinaveersaartinniarlugu. Angajoqqaat meeqqaminnik paarsisinnaanngippata kommuni, atuarfik, peqqin-nissaqarfik inersimasullu allat pisussaapput ikiussallugit. Kisianni tamatigut meeqqat pisariaqartitartik naapertorlugu ikiorneqqar-neq ajorput. Meeqqamut annernarpoq immineerneqqarluni. Sori-arsinnaanngitsutut misigisimalluni ingerlaavartorlu unitsitsinnaa-nagu, angajoqqaat ernunnerannut hashimillu atonerluinerannut qimataasutut misigisimalluni. Nalinginnaasumik pinaveersaartitsi-nermik pisariaqartitsisoqartoq takuneqarsinnaavoq. Sulisut akor-nanniit piffinni ataasiakkaani inuttut nukinnik nukittorsaasoqar-nissaanik pisariaqartitsisoqarnerarpoq, ilaqutariinnullu Ingerlatsi-vik sulinerminik nersualaarneqqarpoq.

Annertunerusumik atuarit meeqqat pillugit nalunaarusiami qup. 4.

NAALAGAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSTUT AALLAAVIGALUGU NALILIINEQ

Meeqqat Illersuisuata - meeqqat annertuumik ilaqttami iluanni atornerluinerannik ilisimatitsinerit aallaavigalugit – pissutsit allaa-serineqartut ernumanartorujussuurtut isigivai, isumaqarlunilu an-nertuumik aarlerinartoqarsinnaasoq, Kalaallit Nunaata tassanilu taakkuninnga aaliangiisnaatitaasut, Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaani artikel 33-imi allanneqartut naammaginatutum pisussaaffitik piviusunngor-tissinnaangikkaat. Meeqqat Illersuisuata nalilerpaa, aaqqissuus-samik, tunaartalimmik ataqatigiissaakkamillu pinaveersaartitsi-nermut suliniuteqartoqartariaqartoq, meeqqat ikiaroorartumut illersornissaat anguniarlugu. Toqqaannartumilli massakkorpiaq suliniuteqartoqartariaqarpoq meeqqat inuusuttullu, angajoqqa- amit, isumassuisumit, namminnerluunniit atornerluinerannut, il- lersornissaannik imaqtumik.

Maannakkut suliniutit, ilisimatitsissutit pissarsiarineqartut aal- laavigissagaanni, tamatuminnga qulakkeerinnissamut naamman- ngitsutut nalilernerqassapput. Pinaveersaartitsinermi suliniute- qarneq, meeqqat ikiaroorartumut illersorneqassappata, meeqqanut ilaqutaannullu tunaartalerneqartariaqarpoq ilaquta- riinni atornerluineq millisarniarlugu.

INNERSUUSSUT

- Kommuni - Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissummi artikel 19 aamma 39 malillugit – meeqqanut, qanigisat atornerluinerannut namminnerlu ator- nerluinerminnut, illersuutaasinnaasunik pilersitsisariaqarpoq
- Kommuni meeqqanut atornerluisunut (ilaquttanut atornerlui- sunut qanigisaannaangitsutut) inunnut akuuleqqinnissamut suliniutinik pilersitsisariaqarpoq.
- Kommuni suliat akimorlugit suleqatigiittussanik pilersitsisariaqarpoq, ikiaroorartumut pinaveersaartitsinermut tunaartalinnik.

Artikel 39 – Inunnut akuulersitaaleqqinneq

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqa-tigiissutaani artikel 39 imaqqarpoq, sumiginnarneqarnermik, atornerlugaanermik imaluunniit atornerluinermik imaluunniit imaan-naangitsumik nakkarsaasumillu pineqarnermik imaluunniit pil-lagaanermik nalaataqarsimagaangata meeqqat timikkut misigis-sutsikkullu peqqissuunissaannik kiisalu inunnut akuulersitaale-qqinnermut pisinnaatitaaffimmik. Peqqissarnek avatangiisini meeqqamut peqqinnartumi, imminut ataqqinartutut naleqartu-tullu misiginartumi pissaaq.

TAKUSAT

Allaaserisat siuliniittuni pisut, meeqqat ilaginnagaanermik innarli-gaanermillu nalaataqartut, assigiinngitsut allaaserineqarsimap-put. Aammattaaq allaaserineqarpoq, piffinni taakkunani arlalinni misiginartoq, meeqqamut ikiorsiinissamik aallartitsisoqarsiman-ngitsoq meeqqap inunnut akuulersitaaleqqinnissaa qulakkeerni-arlugu.

Innuttat malillugit – inersimasut meeqqallu – meeraanerusut pi-neqarput, kinguaassiutitigit innarlerneqarsimasut, misigissutsik-ut atugarliuersitsisumik kiisalu inooriasaannik allannguisumik, ikiorsiinissamik suliniutinik aallartitsisoqarsimangitsumik ima-luunniit ikiorsiinarneq inortuisumik naammanngitsumillu. Arlallit kissaatigaat oqaloqateqarnissaaq imaluunniit psykologimit katsor-sarneqarnissaaq.

Meeqqat, sumiginnagaallutik peroriartorsimasut, aamma inunnut akuuleqqinnissaminnut pisinnaatitaaffeqarput, tamannalu isu-maqqarpoq suliniuteqartoqassasooq inuunerannik iluaallaataasus-sanik. Inersimasut amerlasuut meeqqat inuusuttullu killeqan-gitsut allaaseraat, avammut qisuariartartut imaluunniit atorner-luineri ajornartorsiuteqartut, ajornartorsiortitsisut inooqati-giinnermi akuunissaminni kiisalu ilinniartitaanerup iluani. Aam-mattaaq meeraqqarpoq nunaqarfinniit illoqafimmut atuariartortu-nik nukissakilliortunik. Ajornartorsiutit meeqqat angerlarsimaf-fimminniit nassatarisaat elevhjemmimut pigaangata saqqummer-tarput.

Aammattaaq takukkit takusat artikel 19-ip ataaniittut.

NAALAGAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUT AALLAAVIGALUGU NALILINEQ

Qulaani takusat saaffiginnissutillu aallaavigalugit isumaqarnarpoq Meeqqanut Isumaqa-tigiissummi artikel 39-ip eqquutsinniarnissaa unammillernartoqartinneqartoq. Taamatut misigineq sakkor-tusarneqassaaq, innuttanik oqaloqatiginninnermi paasissutissat tunngaviussappata, taamaalilluni kommuni arlaleriarluni misissui-nissaminik aallartitsinngitsoortarsimasooq Inatsisartut peqqussu-taat nr. 1 15. april 2003-imeersoq meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiinissaaq pillugu § 6 aallaavigalugu, kiisalu immaqa taakku-nunnga ikiorsiissutissanik aallartitsinngitsoortarsimasooq (§ 9 ma-lillugu). Kommunip inatsisit malillugit pisussaaffimminik piviusun-gortitsisarsimagaluarpalluunniit, pisariaqqarpoq meeqqat, inuu-suttut, angajoqqaat allallu innuttat aamma misiginissaat artikel 39 aallaavigalugu sunniuteqartumik pisoqarneranik.

INNERSUUSSUT

- Inunnut akuuleqqinnissamut tunngasut nukittorsartariaqartut. Tamanna atuuppoq timikkut misigissutsikkullu meeqqat inuu-suttullu peqqissinissaannik siuarsaanissamut. Innersuussutigi-neqarpoq tamatumunnga suleriaatsinik pilersitsisoqarnissaa-nik. Meeqqat peroriartornerminni killiffiat eqqarsaatigalugu suliarineqassaaq taamaalilluni meeqqanut assigiinngitsunik ukiulinnut illersuinissamut pisariaqartitat ilaatinneqarniassam-mata.
- Meeqqanut inuusuttunullu elevhjemmimut pisunut, ulluin-narni meeqqanut isumassuineq malunnaatilimmik inerisarne-qassaaq, inooqatigiinnermullu suliniutinik iliuitsinillu aallar-titsisoqartariaqarluni.

36.

Meeqqat atornerlunnega-ssanngillat.

PISSUTSIT NALINGINNAASUT NAALAGA AFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQTIGIISSUTAATA PIVIUSUNNGORTINNISSAANUT MALINNISSAANULLU SUNNIUTEQARTUT

Immikkoortumi uani pissutsit nalinginnaanerusut, meeqqap inuuneranut sunniuteqartut soorlu Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffi pillugit Isumaqtigiissutaani artikel 3-miittut, meeqqanut pitsaanerpaasussat pillugit tunngasut, eqqartorneqassapput.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffi pillugit Isumaqtigiissutaani artikel 3 meeqqat soqtigisaasa qulakkeerneqarnissaannik imaqarpoq. Inuiaqatigiit aaliangiinaleraangata, meeqqat pisariaqartitaat salliutinneqartassapput. Meeqqat illersorneqarnissartik isumassorneqarnissatillu pisinnaatitaaffivaat, meeqqanut isumassuisut allallu meeqqanut akisussaaffillit, pisinnaatitaaffii pisussaaffiilu aallaavigalugit.

Pineqartut pillugit arlallit inuiaqatigiinni nalinginnaasumik soriarsinnaannginnermik misigineq oqaatigaat "Soriarsinnaanngitsutut misigisimaqaaq" aamma Susoqartoruna? Iliuuseqartoqartariaqarpoq", oqaaserineqartut ilaannarivaat Meeqqat Illersuisuata naammattoorsimasai. Ilisimalikkat innuttanut, kommune sivisuumik pitsaasumik ingerlasimannnginneranik, misigisimasunut tunngavoq. Ilaqutariippassuit ilaatigut atornerluineq piitsuunerlu anertuumik ajornartorsiutigivaat, ersareqaarlu meerarpassuit isumassorneqarneq killilerneqarnerlu amigaatigigaat, ingammik meeqqat, pisariaqartitaminnik pissarsinngitsut, akornanni. Pimatiginninneq, meeqqat inersimasullu akornanni, ajornartorsiutaavoq annertoq.

Erseqqissarneqarpoq ajornartorsiutit pissutsillu kommunip iluani sumiinneq apeqqutaalluni assigiinneqisut, taamaalillunilu aamma Kommune Kujallermi meeraaneq assigiinngissuteqaqisoq.

Angajoqqaat akisussaaffii

Qulequtaq tamatigut salliunerpaaq tassaavoq, meeqqat inuunerminni atugaannut, inuunerinnerannut perorsarnerannullu akisussaaffiup angajoqqaanit piginnaaneqarfiginera. Allaaserineqarpoq pisariaqartinneqartoq angajoqqaat angajoqqaatut inissisimanagerat, akisussaaffii angajoqqaallu suleqatigineri pillugit ilinniartinneqartariaqartut, pineqartorlu oqallisigineqartariaqartoq.

Inooqatigiinnermut unammilligassarpasuaqarpoq tamannalu amerlasuutitigut malugineqarsinnaavoq. Innuttaq oqarpoq: "Angajoqqaat arlallit aningaasatigut inuttullu tapersorneqarnissartik pisariaqartippaat. Nalinginnaasumik pisariaqartinneqarpoq angajoqqaanik assersuutigalugu meeqqanik perorsaanermik, inuttut ineriartornermik assigisaanillu ilitersuussinissaq. Inersimasut ileqqulersorneri meeqqanut sunniuttarput, ataqqinninngippasissinnaallutik pissusilussinnaallutillu. Akissarsiffiit nalaanni meeqqat sodavandinik tigungmiartut takussaasarpur, meeqqallu unnuarsuarmut aaneertut nakkutigineqaratik. Ulluni tamakkunani pissutsit amilaarnarsinnaasarpur, ullunullu tulluuttunut malunniuttarluni. Qaammatip sinnera nipaannerusarpoq". Meeqqat pillugit nalunaarusiami qup. 9 innersuunneqarpoq.

Inunnik isumaginninnermut ingerlatsivik

Ernummataasinnaasoq alla Meeqqat Illersuisuata innuttat akornanni naammattoortagaa tassaavoq inunnik isumaginninnermut ingerlatsimmit qisuariartannginneq imaluunniit arriisaarneq sumiginnaanermik ilisimanninnermut. Arlaleriarluni Meeqqat Illersuisuata oqaaseq pisortanit sumiginnaaneq naammattoortarsimavaa, tunngaveqartinneqartoq, inunntut tunngasunik suliasaanut arriitsuarsuarmik qisuariartarermut, tamannalu ilaqutariin-

nut meeqqanullu ikiorneqarnissaminnik tapersorsorneqarnissaminnullu pisariaqartitsisunut kinguneqartartoq. Inunnik isumaginninnermut ingerlatsivimmik suliati akimorlugit suleqatiginninneq ajornakusoortutut allaaserineqarpoq Qaqortup avataaniikkaanni, inunnik isumaginnittoqarfik tamarmik Qaqortumut katersuussimammata, aaliangiisussat tassaniimmata suliassallu sivitsorsarneqartarmata. Innuttanut ataasiakkaat toqqissisimananngitsutut allaaserineqarpoq, toqqaannartumik attaveqarsinnaannginneq sullinneqarsinnaannginnerluunniit. Sulisut taarseraannerujussuat, sulisut avataaneersut ilinniarsimasunillu sulisussaaleqinerup atavartumik sullissisinnaagaluarneq sullissinerullu pitsaassusaa sunnertarpa inunnik isumaginninnermut ingerlatsivimmi kommunimilu allani ikorfertuisussani. Innuttaniit tigussaasumik oqaatigineqarpoq, inunnik isumaginninnermut ingerlatsivik attaveqarfigu-minaaqisoq (ilaatigut suliassanik katersuutsitsineq peqputaalluni) siviisumillu susoqarnissanik utaqqisariaqartarput ajornartorsiutaasumik maannakkorpiaq imaannaanngitsumik ajornartorsiuteqaraanni imaluunniit assersuutigalugu meerarsiaq pillugu siunnersortariaqaraanni.

Kommune Kujallermi oqaatigineqarpoq, suliassanik siammaanis-saq kiisalu inunnik isumaginninnermut ingerlatsivimmi pitsanngorsaanissaq sulissutigineqartoq.

Nalunaarutit

Aammattaq amerlasuut nalunaaruteqarnissaminnut annilangasarput, tamarmik imminnut ilisarismammata. Taamaammata nalunaaruteqartarnerup toqqissisimanarnerunissaanik pisariaqartitsisoqarpoq.

Meeqqat Illersuisuat piffinni arlalinni oqaatigineqartunik tusaqartarpoq, amerlasuut meeqqat atugarliortut nalunaarutigineq ajoraat, taamaammallu ilimagineqarsinnaavoq amerlasuunik kisitsisinik toqqoqqasoqartoq. Meeqqat ilaasa nalunaarutigineqartut sinnerlugit qanoq ilioriarsinnaannginnermik misigima-soqarneq allaaserineqarpoq, takuneqarsinnaammata annertuumik innarlertoqartartoq iliuuseqartoqannginnerani. Kissaatigineqarpoq inunnik isumaginninnermut ingerlatsivik akisussaaffimmik tigussasooq nalunaarutillu iluoorullugit tigussasagaat. Ilaasali allaaseraat suliassanut qisuariartarneq pitsannguumisimasooq, avataaniit ikiorneqarneq aallartimmat taakkualu angajoqqaat sulisullu ilitsersuuttaraat.

Suleqatiginnineq

Sulisut akimortumik suleqatigiissinnaanerata meeqqamut atugarliortumut pitsaasumik suliniuteqarfigineqarnissaanut tunngaviovoq. Suleqatigiinnissamik annertuumik pisariaqartitsisoqarpoq assersuutigalugu Ilaqutariinnut sullissiviup, atuarfiup inunnik isumaginninnermut sullissiviullu akornanni. Suliati akimorlugit suleqatigiinnerup tungaatigut arlalinnik unammilligassaqarpoq naliginnaasumillu taamaattoqarnginneranik misigisimasooqarluni, meeraq aallaavigalugu suleqatigiinnerup eqarneranik misigisimasooqarluni, meeqqallu pisariaqartitai suillunneqartannginneranik. Ajornartorsiut, Meeqqat Illersuisuata ilisimaligai aallaavigalugit ersepoq, kommunillu kattunnerata kingorna sakkortusarneqarluni. Taamaalluni allaaserineqarpoq, suliati akimorlugit inatsisit malillugit suleqatigiiffik (TFU) atorunnaarsimasooq⁶.

Pitsaaliuineq

Innuttat arlalit pitsaaliuinerup pitsanngorsarneqarnissaanut pisariaqartitsineq eqqaavaat, ilaqutariit meeqqallu inuunerannik atorneqarlunermillu pitsaaliuinermik pitsanngorsaanissaq tunaartarlugu. Allaaserineqarportaaq Naalackersuisut suliniutaannik pitsaasunik atuutsitsiniarnerup unammillertortaqaqnera, naammaginarlutik eqqarsaatigineqartanngimmat isorliuinerusuni pitsaaliuinerup suliniutit qanoq ingerlanneqarsinnaanersut, ikittuinnarnik ilinniagaqarfusuni isumalluuteqarfusunilu.

Atuarfeqarneq

Kommune Kujallermi atuartut meeqqat atuarfianniit anisut, ilaatigut nuna tamakkerlugu appsinnerpaanik angusaqarsimapput (www.inerisaavik.gl).

Meeqqat Illersuisuannut ilisimatitsissutit malillugit, atuartut arlalit kaallutik atuariartortarput, aaqqiissutissalu tamatumunnga pisariaqartinneqarneri ersarippoq.

Sulisunit oqaluttuarineqarpoq, MISO'p (PPR) pitsanngorsarneqarnissaa pisariaqartinneqartoq, meeqqat innarlutillit immikkullu pisariaqartitsisut Kommune Kujallermi sumiluunniit tamaasa sullinneqassappata.

6 MIO ilisimatinneqarsimavoq, suliati akimorlugit suleqatigiiffik (TFU) nukittorsarneqartoq.

Meeqquveqarnek

Meeqqat mikinerminni inuunerat ineriartornerannut apeq-qutaqaaq, meeqqallu inuunerminni ukiuni siullerni qanoq ineriartortinneqarneri isumassorneqarnerilu annertuumik suniuteqartarpoq.

Kommune Kujallermi illoqarfinni tamani meeqqanut paaqqinnittarfeqarpoq, nunaqarfiillu ilaanni paarineqarnissamik periarfissaqarluni. Meeraaqquveqarvinnut utaqquisut allattorsimaffiat anikippoq, meeraqarporli meeqquveqarvinnut neqeroorutiniq tigusineq ajortunik. Meeqqat Illersuisuata paasisutissani pisimasaani ersinngilaq suna tamatumunnga peqqutaanersoq, nalinginnaasumilli oqaatigineqassaaq naleqquttooq, meeqqat tamarmik neqeroorfigineqarnissaat, ingammik meeqqat angerlarsimaffiminni pisariaqakkaminnik isumassorneqanngitsut ineriartortinneqanngitsullu, taamaalillutik meeqquveqarvinni tamanna pissarsiarinnaassammassuk. Uunga ilanngullugu Meeqqat Illersuisuata iluarisimaarppaa, meeqquveqarvinnut akiliut isertitat aallaavigalugit aaliangerneqartarmat, ilaqutariimmi amerlasuut isertitakitsuummata.

Ilisimatitsissutigineqarpoq, nalinginnaasumik meeqquveqarvinni ilinniarsimasunik sulisunik amigaateqartoqartoq, maannakkorpiarluni Kommune Kujallermi perorsaanermmut siunnersuisoqanngitsoq, naak atorfik aningaasalerneqarsimagaluartoq. Meeqqat Illersuisuata sulisut ilinniarsimasut pissarsiariniarnissaannut unammilligassat akuersaarppai, erseqqissarluguli pingaaruteqarmat, meeqqat pitsaasumik ineriartortornissaat, sulisoqarnissaallu erngerlutik ajornartorsiuutiniq takunnissinnaasunik iliuuseqarsinnaasunillu, meeqqanillu akunnerminni peqatigiinnissamut pitsaasumik ilinniartitsisinnaasunik.

Oqaasinngortinneqarportaaq ajornartorsiuutit isigineqarmat, perorsaasut meeqquveqarvinnilu sulisut suliat akimorlugit suleqatigiiffimmi akuutinneqanngimmata, isumaqartoqarmat inatsisigut tunngavissaqanngitsoq. Tamanna ajornartorsiuutaavoq piaartumik iliuuseqarnissamut meeqqamut eqqasutigineqartumut.

INATSISINUT NALEQQIULLUGU NALILIINEQ

Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarnek pillugu

Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq

Nalinginnaasumik Kommune Kujallermmut, Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarnek pillugu Inatsisartut peqqussutaat 2003-meersoq malillugu, kommunalbestyrelsen pisussaaffigaa, peroriartornermmut atugassanik meeqqat inuusuttullu ineriartornissaminnut siuarsaatigisinnaasaannik pilersitsissalluni (§ 2 aamma 4 malillugu).

Kommunimi innuttat ilisimatitsippat, eqiserisitsinerup malitsigisimagaa, meeqqat inuusuttullu illoqarfinni minnerusuni nunaqarfinnulu atugaannik nakkutilliisoqannginneranik. Meeqqat inuusuttullu ineriartornissaannut siuarsaataasinnaasunik pilersitsinissamut pisariaqarput, kommunimit eqeersimaartumik ujartuisumillu sulinissaq.

Meeqqat inuusuttullu ilaat sunngiffimmi sumiiffissaqarnek ajorput, inersimasumillu atorfissaqartitsilernermi oqaloqatigisinnaasaminnik ajornartorsiuutiminnillu ikiussinnaasumik saaf-fissaqarnek ajorput (§ 9 malillugu).

Meeqqat Illersuisuata meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataani inissineqartut atugaat ernummatigalugu isigaa. Ingammik namminersuutigalugu aqqissuussani inissinerni, innuttanit misigineqartarpoq, meerarsiaartarnermmut akuersissutit (§ 20 malillugu) meeqqanut namminersuutigalugu inissineqarsimasut tungaatigut arriitsumik suliniartarnek. § 14 aamma 15 malillugu sulii ernumanarneruvoq, Meeqqat Illersuisuanut saaffiginissutit ilumoorpata, pisortatigoortumik meeqqat inissineqartut tamatigut iliuussitatut pilersaarummik, minnerpaamik ukiumut ataasiarluni tunaartalimmik suliniutissamik, qulakkeerunneqarnek ajortut.

Innuttat – inersimasut meeqqallu – Meeqqat Illersuisuanut ilisimatitsipputtaaq, ernumanartuni suliasani, soorlu kinguaassititigut innarliinerni meeqqanullu persuttaanerni, meeqqallu ilaatigut allaat qulingiluanik ukiullit hashimik pujortartut, qisuarartoqarnek ajortoq imaluunniit kingaatsuararsumik sulisoqartartoq, Meeqqat Illersuisuata nalilerppaa, kommunip tamatigut § 10 atornek ajoraa, akuersissuteqanngikkaluartumik inissiisarnek, tamakkuninnga ilisimaqartoqaraangat.

Meeqqat Illersuisuata aammattaq maluginiaqquaa nalunaartussaataaneq (annertusisamik) (§ 5) kiisalu kommunip meeqqat inuusuttullu tungaasigut ernummatigisariaqartut (§6) misissussallugit pisussaaffigimmagat. Ilaannikkut kommuni angajoqqaanit akuersissuteqanngikkaluarluni iliuuseqarsinnaavoq, unanilu nalilerneqarpoq meeqqanik akuutitsineq (§ 6 imm. 3 aamma § 8) aaliangiinissamut ataqatigiissaakkanillu suliniuteqarnissamut pitsaasunik tunngavissisinnaasoq. Soorlulu aamma piumasarineqartoq piffinni suleqateqarnissaq socialimi – peqqinnissaqarfimmi - kiisalu atuarfeqarfimmi sulisunik (§ 6, imm. 4).

Oqartussaasoqarfii assigiinngitsunik suliallit isumagininnermi suliasat pillugit suleqatigiinnissaannut Inatsisartut peqqussutaat nr. 14, 1. november 1982-meersoq

Innuttanik sulisunillu oqaloqateqarnerit aallaavigalugit, Meeqqat Illersuisuata nalilerppaa, suliat akimorlugit suleqatigiinni pissusissamisut ingerlanngitsoq. Sulisut qulakkeerisussat meeqqat inuusuttullu eqqortumik ikiorserneqarnerannik, § 4⁷, ataqatigiissaarinerinik, paasisutissanik paarlaasseqatigiinnerinik isumassarsianilluunniit ataqatigiissaarinerinik takussutisaaqanngilaq. Piffinni ataasiakkaani sulisut, ilaqutariinnut meeqqamullu qanittut, piffinnillu ilisimaarinnittut, aaliangiissusaatitaajunnaarsimarpassippat sulianik eqiterineq pissutaalluni, tamanna kinguneqarpoq, piffinni ataasiakkaani nukiiit akuutinneqannginnerinik, taakkulu avaqqullugit aaliangiisoqartarluni.

7 Suliat akimorlugit suleqatigiiffiup siunertaraa qulakkiissallugu pisortat meeqqanut inuusuttunullu, innarluutilinnut, inunnullu inooqatigiinnermmut suliniarnermullu ajornartorsiuuteqartunut, tunngasunik suliaqaraangamik pitsaanerpaamik aaliangiinissaminnut tunngavissaqarnissaat, ilisimasanik isumassarsianillu paarlaateqatigiinnikkut, kiisalu aaliangiissusaatitaasut ataasiakkaat suliniutaasa ataqatigiissaarnerisigut.

Inatsisartut inatsisaat nr. 15 3. december 2012-imeersoq meeqqat atuarfiat pillugu

Innuttaasut inersimasut meeqqallu saaffiginninneri aallaavigalugit, Meeqqat Illersuisuata paasilersimavaa, meeqqat atuarfianni immikkut atuartsineq naammattumik atuartup ataa-siakkaap pisariaqartitaanik naammattumik ikorfertuerpasinngitsoq (§ 15 aamma 18 malillugit). Kiisalu atuartut iliuusissamut pilersaarutaat, atuartullu mappii, atuartsinermut aallaaviusussat, sukkasuumillu iliuuseqarnissamut tunngaviusussat atuartup immikkut ittumik pisariaqartitai malillugit, tamatigut nutarterneqarneq ajortut (§ 19 - 22 malillugu).

Meeqqat Illersuisuat naliliivoq, immikkut atuartsineq immikkut ilinniarsimasunik ilinniartitsisunit (§ 35, imm. 5 malillugu) ingerlanneqarnerusariaqartoq, atuartut atuarnermi pissarsiiat pitsaanerpaaffianiitinniarlugit. Ullumikkut atuartsineq ilinniartitsisunit immikkut ilinniarsimangitsunit ingerlanneqarneropasippoq, tamannalu atuartut ilikkarnissaannut ineriartornerannullu sunniuteqarsinnaavoq (§ 2 malillugu).

Ilisimatitsissutigineqarportaaq, ikittuni atuartut meeqqat atuarfianni anisitaasartut, allatut atuartinneqarnissaminnik neqeroofigineqaratik (§ 16). Tamanna isumaqarpoq, kommunip pinngitsoorani atuartussaaitaanermut malittarisassat unioqqutikkai (kapitali 6 Atuartussaaitaaneq kiisalu angajoqqaat pisinnaatitaaffii pisussaaffiilu pillugit). Meeqqat Illersuisuata nalilerpaa, angajoqqaanut, meeraannik anisitaasunut, ilitser-suineq naammangitsoq. Kiisalu kommunalbestyrelsi kommunip atuarfeqarfia pingaarnerusumik akisussaaffigivaa, nakutigissallugulu meeqqat atuartussaaitaasut tamarmik kommunimi meeqqat atuarfiannut allatsinnersut imaluunniit atuartinneqarnersut, meeqqat atuarfianni nalinginnaasumik pi-masaqaatigineqartut assinganik (§43).

Aammattaaq oqaloqatiginninnerit saaffiginninnerillu aallaavigalugit nalilerneqarpoq, meeqqeriveqarfimmiit atuarfeqarfimmut ikaarsaariarneq (§ 11) nukittorsarneqarsinnaasariaqartoq, taamaalilluni atuartup ineriartornera isumagineqassammat.

MEEQQAT ILLERSUISUATA NALILINERISA SIUSINNERUSUKKUT NAKKUTILLIINERNI TAKUSAT UPPERNARSARPAI

Meeqqat Illersuisuata paasisaasa naliliinerisalu uppernarsar-paat, inatsit malillugit nunap immikkoortortaanik nakkutilliinermi 15. april-imiit 6. maj 2016 tikillugu ingerlanneqartup kingorna paasisat, Inatsisartut isumaginnittoqarfiup aqunneqarneranut aqqissuussaananerannullu peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-meersoq kiisalu isumaginninnermut tunngasunik nakkutilliineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 6, 16. februar 2006-imeersoq aallavigalugu.

Meeqqat Illersuisuata Meeqqanullu siunnersortip angalanermi-ni nakkutilliinerup paasisai, inunnik isumaginninnerup iluani qisuariartannginneq imaluunniit kingaatsumik sulisarneq, up-
pernarsar-paat, kiisalu ingerlajuartumik sulianik ingerlatsineq inisi-sisarnermilu nalunaarsuineq meerarsartaarnermullu akuersissu-tit naammaginangitsumik ingerlanneqartartut. Naammaginangitsumik sulianik nalunaarsuisarnerup kingunerisinnaavaa, meeqqat ikiorneqarnissaraluartik Meeqqanik inuusuttunillu ikior-sisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq malillugu, pinngitsooraat.

Angalanerup nalaani saaffiginninnerit arlallit uppernarsar-paat, nalunaarutit pinartunik ernumanartunillu imallit qisuariarfigine-qarsimangitsut meeqqat inuunerinut atugaannullu⁸ tunngasut.

Meeqqat innarluutillit immikkullu pisariaqartitsisut tungaatigut, Meeqqat Illersuisuanut aammattaaq uppernarsarneqarpoq nak-kutilliinerup siusinnerusukut paasinninnera, innarluuteqarnerup ataani pissutsit sukumiinerusumik misissorneqartariaqartut.

INNERSUUSUT

- Kommuni ikiorsiinissamut aqqiissutissanik allaaneruninik aningaasanik qinnuteqarsinnaavoq, taassuma iluani, misileraa-nermut immikkullu ittumik meeqqanut inuusuttunullu peror-saannermut neqeroorutininik Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsii-sarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq § 35, malillugu.
- Kommunip suliat akimorlugit suleqatiginneq suliallu akimorlugit suleqatigiinnermut ataatsimiititaq (TFU) pitsanngorsartariaqarpat.
- Kommunip iluani meeqqanut inuusuttunullu politikkimik sanasoqassasoq, meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiinissamut ilitser-suut malillugu, immikkoortoq 3.1.2. nakkutilliineq pillugu.
- Kommune Kujallermi meeqqat atuarfiata atuartsinini aqqissuutissagaa Inatsisartut inatsisaat nr. 15 3. december 2012-imeersoq § 5 malillugu.
 - Kommunalbestyrelsi inatsisit malillugit immikkut ittumik kiisalu allamik immikkut perorsaaniikkut meeqqat atuarfi-anni ikiorsisarneq (§ 43 malillugu) pillugu nakkutilliissasoq.

⁸ Immikkut ittumik nakkutilliinerup januar 2017-imi nalunaarsuaata takutip-paat meeqqat inuusuttullu inuunerat peqqinnerallu sulii anner-tuumik ernumattissaasoq, ingammik nalunaarutininik suliaqarnermi

IMMIKKUT NUNAQARFINNUT NAALAGA AFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUTAA AALLAAVIGALUGU

Meeqqat Illersuisuata Kujataani nunaqarfiit⁹ tamaasa tikeraarnisaanut periarfissaqarsimangilaq, kisiannili taamaakkaluartoq uani unammilligassat immikkuullarissut eqqaaneqassapput meeqqat pisinnaatitaaffiisa qulakkeerneqarnissaannut attuumassuteqartut, meeqqanut nunaqarfimmiittunut tunngassuteqartut.

TAKUSAT

Aappilattoq

Meeqqat Illersuisuata Meeqqanullu siunnersortip Aappilattumi atuarfiup pisortaarfia, atuarfiup siulersuisui, meeqqat inersimasullu oqaloqatigisimavaat, pissutsillu assigiinngitsut meeqqat nunaqarfimmi inuunerannut sunniteqartut, taassumalu aamma ataani kommunip sunut tamanut sipaaruteqarnera.

Nunaqarfimmi meeqqanut sammisassaqtitsiniarnerup amigaa-tigineqarnera oqaasertalerneqarpoq, meeqqanullu annerumaanut klubbeqannginnera.

Atuarfimmu tunngatillugu oqaatigineqarpoq ajornartorsiutaasoq 1. klassimiit 7. klassi ilanngullugu klassi ataasiinannagortinneqarsimanagera, tamannalu ajornakusoortitsisoq meeqqap ataasiakkaap pisariaqartitai aallaavigalugit atuartitsinissap qulakkeernisaanut. Illup iluani silaannaq aammattaq ajornartorsiutitut eqqaaneqarpoq, oqoqarnissaanillu pasineqarluni; inersimasut meeqqallu niaqorlunnermik atugarliorput, qasoqqakkajullutillu. Allaaserineqarportaaq atortussanik amingaateqarneq kommunimi sipaarniuteqarnerup kinguneranik, tamannalu kinguneqarpoq, nunaqarfimmi sulisut pikkorisariartorneq ajormata, nerisitsisarunnaarsimallutillu, atuarfiullu internetia killeqangaarami nunguttarluni, atuartut sulisullu internetti atorsinnaanagu ilisimasanik atuartitsinermullu piareersarnermut atortussanik aallerfigisinnaanagu.

Allaaserineqarportaaq atuartut annerumaat Nanortalimmut aqqaneq marlunnik ukioqalernerminniit atuariatortartut ernummatigineqartut. Angajoqqaat tungaanniit ernummatigineqarpoq, meeqqamik isumassorneqarneq pisariaqartitartit pisarneraat – nalinginnaasumik assersuutigalugulu napparsimagunik – angajoqqaat isumassuinissamut najuussinnaanngikkaangata. Meeqqanut ataavartumik elevhjemmimiinneraani attaveqarnerneq ajor-

nakusoortarpoq, meeqqat kaasarsimmiussaap sapaatip akunneranut 100 kr. TUSASS-imut naammanneq ajormata. Angajoqqaat allaaseraat, ilaqutariinnut aningaasatigut ajornakusoorsinnaasoq meeqqat elevhjemmimiinneranni pisariaqartitaat qulakkiissallugit, assersuutigalugu ukiumi atisat, oqorsaait, kamippaat assigisaallu akisoqimmata. Akissakinnerpaanulli inunnik isumaginninnermut ingerlatsivimmiit atisarsinissamut taperneqarnissamut periarfissaqarpoq.

Aningaasaqarninarneq, pissutsini meeqqat inuuniarnerannut sunniteqartuni, initoqaaq; amerlasuut oqaluttuarput aningaasat naammattusaarnissaat ajornartorsiutaasartooq meeqqat pisariaqartitaat matussuserniarlugit. Aammattaq ilisimatitsissutigineqarpoq pisiniafimmi pisiassat akisoqisut. Aningaasat naammakka-junngillattaq meeqqat efterskolemut atuariatortinnissaannut.

Qassiarsuk

Qassiarsummi Meeqqat Illersuisuata Meeqqanullu Siunnersortip atuarfik, meeqqat inersimasullu nunaqarfimmiittut meeqqat nunaqarfimmi savaateqarfinnilu atugaat pillugit saaffiginittut oqaloqatigaat.

Nalinginnaasumik allasserineqartut malillugit, meeqqat savaateqarfinni angerlarsimaffimmi toqqissisimanartunik avatangiiseqarput, kisiannili unamminartoqarpoq meeqqat allat ilutigalugit ineriartornissaat qulakkiissallugu, assersuutigalugu atualinginnermi ineriartuutaasinnaasunik assersuutigalugu meeraaqqerivinnik neqeroorfigineqanngimmata. Angerlarsimaffimmi atuartinneqakkajupput, angajoqqaallu, atuarfimiit ilitsersorneqaralurlutik, atuartitsinermut internet pinngitsoorsinnaanngilaat, atuartitsinermi atortunik aallerfigalugu, namminerlu tamanna akiler-tariaqakkajuttarlugu, ilisimatitsippullu gigabytemut 500 kr.-inik akeqartoq.

Ilisimatitsissutigineqarpoq meeqqat ilaat angerlarsimaffimmi atuartinneqarnissaminnik periarfissaqanngitsut, taamaammat suli ukiukillutik elevhjemmimukartitaasariaqartarlutik.

Iluatsittut eqqaaneqarsinnaavoq, allaaserineqarmat skolehjem-mip, angerlarsimaffiit atuarfiullu akornanni suleqatiginneq pitsa-ammatt, taamaanneratalu akerleriinnerit akuttutikkaat.

IPad pillugit suliniut atuarfimit iluatsittut allaaserineqarpoq, Meeqqat Illersuisualli pulaarmat, taakkua ajoraluartumik tiguneqarsimapput opdaterniassammata nalunarlanilu – ilimagineqarluni sivisuumik – piffissaq qanoq sivisutigisoq utertinnissaannut atorneqassanersoq.

9 Nunaqarfinni atuartut amerlassusai: Alluitsup Paa: ca. 20, Tasiusaq 3/4, Aappilattoq 5/6, Eqaluqaasuk 4, Saarloq 9 – en 1. kl.-mi atuartooq, angerlarsimaffimmi atuartitaavoq, Qaasimiut 2/3, Qassiarsuk 5 – 5/6-llit angerlarsimaffimmi atuartitaapput.

Innuttaniit oqaasinngortinneqarpoq kommunimiit paasisutissanik, inunnik isumaginninnermut ingerlatsivimmuq qanoq nalunarsiortoqartarnersoq, pisariaqartitsisoqartoq, uani pineqarpoq qanorpiaq, qaqugu sukkullu nalunaarsiortoqartarnersoq. Nalinginnaasumillu innuttanut paasisitsiniutinik, innuttanut oqaluttuurtunik piffinni ataasiakkaani qanoq iliornissanik oqaluttuurtunik, kissaateqartoqarpoq.

ELEVHJEM – MEEQQAT NUNAQARFINNEERSUT

Meeqqat Illersuisuata Meeqqanullu Siunnersortip aammattaaq elevhjemmi pulaarpaat, sulisut meeqqallu oqaloqatigalugit meeqqat atugaat pisinnaatitaaffilu pillugit.

Angalanermut nalunaarusiami siusinnerusukkuq allaaserineqareerpoq, meeqqat nunaqarfinneersut tungaanit immikkuullarisunik ajornartorsiuteqartoq, annertuumik ersarissisartunik meeqqat elevhjemmimukaraangata. Amerlasuut inuuniarnermut ajornartorsiuteqartarput annertuumik, imigassamik ilaqutariinnik ajornartorsiutit, angerlarsimaffinni sumiginnagaanerit kiisalu tamakua meeqqat misigissutsikkut ineriartornerminnullu kinguneri. Takornartaanngilarlu atuartut misigissutsikkut ajornartorsiuteqarlutik takkuttarmata. Amerlasuut ilaqutariinnit avissimasuni aggersuupput, atuartullu 20 %-iinnaat anaanaqarlutillu ataataqarput inooqatigiittunik. Atuartut pissusilersornermik sakkortusinnaasarput, tatigisaqaratik, ataqqinnigatik kamaqarlutillu.

Elevhjemmimi misigineqartarpoq, nunaqarfimmi meeqqat ajornartorsiortut takunngitsoorneqartarsimasut iliuuseqarfigineqarsimangitsullu, amerlasuunilu socialikkut suliniuteqarfigineqartariaqaraluarsimasut. Meeqqat amerlasuut tunuarsimaartuupput ittoortuullutillu. Elevhjemmip allaaseraa, angajoqqaat akisussaaffik iperartaraat, ilaasalu meeqqat illoqarfimmiikkaangamik pu-laarneq ajoraalluunniit.

Meeqqat namminneq elevhjemmimi inuunertik assigiinneqjisunik allaaseraat. Ilaasa ilaqtutik angerlarsimaffimminilu nerisat maqaasivaat, ilaalli oqaluttuarput ilaqtutamik qimassimanagerat ajorinagu. Allaaseraat ineeqqaminniittarlutik nuanniillioraangamik, kisiannili sulisunik oqaloqateqarnissaq nuanniillioortilluni periarfissaasoq, imaluunniit ilaqutariinnik sullissivimmi oqaloqatiginittoqarsinnaasoq. Sulisut aamma ilinniagassanik ikiuuttarput.

Meeqqat aammattaaq elevhjemmiinnerup ajunngitsortai oqaluttuaraat. Ilaatigut allanik peqateqarneq, atisanik, assersuutigalugu ukiumut oqorsaatisiutissanik aningaasanik nassiussarsigaangamik, pisiniarneq. Nuanninngitsunik eqqaaneqarpoq unukkuq nererusuttarneq, taqualionnissamullu kajumissaarneqartarneq.

Immikkuullarisunik, meeqqat nunaqarfinneersut amerlasuut elevhjemmini unammilligassaqarnerinut tunngatillugu, oqaasinngortinneqarpoq uani tulluuttumi aaqjissuunneqarneranut tunngasut. Iltersuunneqarnissamut pisariaqartitsisoqarnera allaaserineqarpoq, nalinginnaasumillu sulisunik, inulinerimik perorsaanerimillu meeqqat ajornartorsiutaannik suliaqarsinnaasunik, ilinniarsimasunik amigaateqartoqarpoq, igaffimmili amerlasuuniku sulisoqarluni. Maannakkorpiaq ataasinnaaq unukkuq sulisarpoq, allaaserineqarporlu marluk pisariaqartinneqartut, atuartunik sammasaqartitsisinnaasunik imaluunniit atuartut pisariaqartitsilerinerini sullissisinnaasunik. Unammilligassaqarportaaq weekendini ilaqutariinnik pissarsiniarnermut tunngatillugu.

Suleqatigiinnermut tunngatillugu allaaserineqarpoq politit napparsimavillu suleqatigilluarneqartut, inunnili isumaginninnermut ingerlatsiviup suleqatiginiarnera unammillernartutut misigineqarluni, nalunaaruteqarnermi qisuariartoqartannginnera misigineqartarmat. Piffissaq sivosooq ingerlareersoq aatsaat iliuuseqartoqarpoq, susoqaraangallu "takussutissatut" isikkoqartarluni, meeqqat ajornartorsiutaanut iliuusaassanani.

NAALAGAAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUT AALLAAVIGALUGU NUNAQARFINNI PISSUTSINIK NALILIINEQ

Meeqqat Illersuisuata nalilerpaa, nunaqarfinni pissutsit assigiingitsorujussuusut, assersuutigalugu periarfissinneqarnertut, illersorneqarnissamut ikiorserneqarnissamullu pisinnaatitaaffimmut, kiisalu ilinniagaqarnissamut pisinnaatitaaffimmut. Innuttanik oqaloqatiginninnerit aallaavigalugit Meeqqat Illersuisuata attaveqarnerunissamik nunaqarfinnilu innuttat atugaat maluginiarneruneqartariaqarnerinik takusaqarpoq.

Taakkua avataatigut meeqqani elevhjemmiittuni inuuniarnerit assigiingissuteqartoq erserpoq, tamannalu takussutissaasinnaasoq pineqartumut nakkutilliisoqanginneranut.

Meeqqat pillugit isumaqatigiissut soorunami aamma meeqqanut nunaqarfinni, savaateqarfinni elevhjemminilu najugaqartunut, atuuppoq. Isumaqatigiissummi aaliangersakkat taakkununga atuumassutillit ilagivaattaq nakkutilliineq meeqqanut, inuusuttunut, innuttanut il.il. illoqarfiup avataaniittunut imaluunniit elevhjemmiittunut. Taamaammat Meeqqat Illersuisuata nalilerpaa, Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutip aaliangersagaanut atuutsitsinertut naammassinninnernullu unammilligassat allaaserineqartut, aamma meeqqanut inuusuttunullu nunaqarfinni, savaateqarfinni elevhjemminilu najugaqartunut aamma atuummata, unammilligassallu pineqartut ilaannut sakkortunerulersarmata, ingamik meeqqat inuusuttullut nunaqarfimmiittut imaluunniit nunaqafimmeersut pineqaraangata.

INNERSUUSSUT

- Aappilattoq: kommunip qulakkiissagaa ilaqutariinni meeqqat elevhjemmimukassagaangata naleqquttumik ikiorserneqarlutillu taperserneqartarnissaa (aamma aningaasatigut), kiisalu angajoqqaat meeqqallu akornanni ataavartumik attaveqatigiinnissamik pilersitsisoqassasoq.
- Qassarsuk: kommuni innuttat nalunaartussaataaernerik ilitsersussagai (Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq meeqqanut inuusuttunullu ikiorserneq pillugit § 5). Kiisalu atualinginnerup nalaata iluani siuarsaataasinnaasunik aallatissasut kiisalu meeqqat atuarianni atuartunut atuartitsinermi atortussanik tiguinnarissanik qulakkeerinnissasut.
- Elevhjem:
 - Meeqqanut elevhjemmimut pisunut tapersersuutaasinnaasunik pilersitsisoqassasoq.
 - Elevhjemmimi sulisunut atugassat pitsanngorsarneqassasut.
 - Elevhjemmimi meeqqat pillugit nalunaarutit iliuuseqarfigineqartassasut.

UTEQQIINEQ

Oktober 2016-imi Meeqqat Illersuisuat Meeqqallu siunnersortaat meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit sullissivimmeersut MIO-mit Kommune Kujallermiipput naliliartorlutik, kommunemi meeqqanut atugassarititaasut, kiisalu Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqaatigiissut aallaavigalugu, qanoq innersut (Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 22. november 2011'meersoq Meeqqat Illersuisuat Meeqqallu pillugit Siunnersuisoqatigiit malillugu). Kommune Kujallermut angalanerup siunertaraa, meeqqat inuusuttullu akuutinnissaat, inuunerminnilu atukkaminik isumaat tusassallugit. Uuma nalunaarusiap, ilanngullugu meeqqat pillugit nalunaarusiap, paasisutissat kommunu kujallermi meeqqat atugaannik ingerlatitseqqippoq. Angalanermi Meeqqat Illersuisuata innuttaasut oqaloqatigai – inersimasut, meeqqallu, sulisut, bestyrelsinit ilaasortat, politikerit allallu soqutigisaqaqatigiit.

Kalaallit Nunaata pisussaaffigaa, Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqaatigiissut malillugu allanneqarsimasut, eqquutsissallugit. Meeqqat Illersuisuata naliliinera malillugu meeqqat illersorneqarnissaminik, ineriartornissaminik, inuiaqatigiinnut uteqqinnissaminik kiisalu isumaqaatigiissummi artikeli aallaavigalugit periarfissaannik naligiinnginnerat, kommunemi takuneqarsinnaasoq, oqaasinngortittariaqartoq.

Tulliuttumi immikkoortortat Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqaatigiissummi allaaserineqarput:

Artikel 7 allaaveqarnermut tunngasoq pillugu, meeqqat atserneqarnissaminut naalagaaffimmullu innuttaaqataannissamut qulakkeerinissamut tunngatillugu ippinnartoqartoq takuneqarsinnaavoq. Artikel 9-imi angajoqqaanut attaveqarnissaq pillugu, meeqqat inissinneqarsimasut ilaqtamminnut attaveqarsinnaaneria qulakkeerneqarnissaannut ajornartorsiuteqartoq takuneqarsinnaavoq. Artikel 18-imi angajoqqaat akisussaaffii pillugit, angajoqqaat arlallit angajoqqaatut akisussaaffimmik eqquutsitsiniernerit ajornartorsiutigigaat, kiisalu tassunga tunngatillugu kommunip ilitsersuinissani tapersersuinissanilu ajornakusoortikkaa.

Artikel 19-imi illersorneqarnissaq pillugu, takuneqarsinnaavoq ernummatigineqartoq, pisortat, taassumalu ataani kommunip, meeqqat illersorneqarnissaminut pisinnaatitaaffia, ingammik persuttarneqarnermik, innarlerneqarnermik, sumiginnarneqarnermik imaluunniit allatut atugarliortinneqarnermit, pisussaaffini eqquutsissinnaaneraa ernummatigineqartoq. Artikel 20-mi angerlarsimaffiup avataanut inissiinerit pillugit, nalilerneqarpoq meerarsartaarnermi akuersissutit tunngaasigut, iliuusissatut pilersaarutit kiisalu angajoqqaarsiat tapersersorneqarnissamut atorfissaqartitsinerisa misissorneqarnissaat, pisariaqartinneqartoq.

Meeqqanut innarluutilinnut tunngatillugu - artikel 23 - takuneqarsinnaavoq meeqqat ineriartornissaasa (taassumalu iluani atuarneq) tapersersorneqarnissaasalu qulakkeerneqarnissaat ajornartorsiutaasoq. Meeqqat assigiimmik peqqissuunissamut periarfissaqanngillat (artikel 24), ingammik meeqqat ulorianartorsiortut meeqqallu nunaqarfimmeersut tamanna sunnertiffigisarpaat. Meeqqat isumagineqarnissaannut inuuniarnerminnilu atugaan-

nut qulakkeerineq (artikel 26 aamma 27) ajornartorsiutaasoq takuneqarsinnaavoq, meeqqat tunngaviumik atorfissaqartitaanut, soorlu atisanut, nerisassanut ineqarnermullu tunngatillugu.

Artikel 28-imut meeqqat atuarnissaminut ilinniagaqarnissaminullu pisinnaatitaaffinut tunngatillugu, nalilerneqarpoq meeqqat tamarmik tunngaviumik atuarnissaa qulakkeernissaanut pisariaqartitsisoqartoq kiisalu pineqartoq meeqqat innarluutillit immikkullu ittumik pisariaqartitsisut ilikkarnissaat pillugu misissorneqarnissaanut pisariaqartitsisoqartoq. Meeqqat ilinniagaqarnissaminut pisinnaatitaaffiat (artikel 29) aammattaaq unammillernartoqarfiuvoq, tamanna immikkullarissumik meeqqanut nunaqarfimmeersunut. Meeqqat Illersuisuata aammattaaq nalilerpaq, meeqqanut inuusuttunullu sunngiffimmi sammisassaqartitsinerup (artikel 31) inerisarnissaanik pisariaqartitsisoqartoq.

Artikel 33-imut ikiaroorartoq pillugu, innersuussutigineqarpoq aqqissuussamik tunaartalimmillu suliniuteqartoqarnissaa, meeqqat ikiaroorartumut illersorneqarnissaat anguniarlugu. Nalilerneqarportaaq kommunip unammilligassarerpassikkaa meeqqat timikkut misigissutsikkullu peqqisseqqinnissamut (artikel 30 inuiaqatigiinnut uteqqinnissaq) pisinnaatitaaffiisa piviusunngortinnissaa

Naliginnaasumik innuttat arlallit kommunip tunngaasigut qanoq iliuuseqarsinnaanngitsutut misigippat kissaateqarlutillu kommunip iliuuseqarnissaanik. Tamatumunnga iliuuseqarnissap imarivaa pissutsit assigiinngitsut soorlu atornerluinerup unitsinnissaanut imaluunniit angajoqqaatut akisussaaffiup tigusinnaanut ikiorserneqarnissaq. Meeqqat Illersuisuata arlalitsigut suliat arriippallaarnerinut imaluunniit iliuuseqartannginnermut ernummatit naammattoorsimavai, meeqqanut ulorianartorsiortunut ikiorneqannginnermik kinguneqarsinnaasut. Innuttat oqaatigaat, eqiterinerup suleqatigiinnerup amigaataanera kingunerisimagaa aaliangiisinnaatitaasumullu attaveqarneq ajornartorsiutaasoq. Kommunimi, aamma avinngarusimasuni, pinaveersaartitsinermit suliniutinik pitsanngorsaanissamik kissaateqarneq, oqaatigineqarportaa.

Atuarfeqarnerup meeqqeriveqarnerullu iluani ajornartorsiutit aamma eqqaaneqarput, kissaatigineqarporlu pineqartut pitsanngorsarnissaanik, meeqqat sulisullu pillugit. Annertuumik meeqqat elevhjemminut pisarnerisa eqeersimaarfigineqarnissaa aammattaaq pisariaqartinneqarpoq. Nalilerneqarpoq nunaqarfinni pissutsit annertuumik assigiinngissuteqartut, ingammik illersorneqarnissamut ineriartornermullu periarfissinneqarnerup iluani.

Meeqqat Illersuisuata angalanerata arlalitsigut uppersarpai, inatsit malillugu nunap immikkoortortaanik nakkutilliinerup maj 2016-imi tikkuagai. Kiisalu nakkutilliineri ernummatit arlallit, ilu-mut Kommune Kujalleq inatsisit aaliangersagaannut meeqqat inuusuttullu inuunerannut ineriartornerannullu tunngasunik, eqquutsitsinersoq, aamma takuneqarsinnaammata.

ATAATSIMUT ISIGALUGU NALILINEQ

Meeqqat Illersuisuata Kommune Kujallermut angalanera ernummateqarnissanut arlalinut periarfissiivoq, innuttaasut ilaasa akisussaasullu, taassuma iluani aamma kommunip, piginnaasaannut, paasinninnerannut, naammassisaqarsinnaassusiannullu, meeqqat inuunerannut, ineriartornerannut pisinnaatitaaffinullu, qulakkeerinnissamut. Angalanermi nalunaarusiap meeqqat namminneq inuernerminnik paasinninnerat aallaavigalu suliaavoq, paasinnineq inersimasunit allanillu akisussaasunit ilaatigut immaqqa ilisari-neqarsinnaangitsoq. Meeqqalli paasinninnerat arlalitsigut oqaqatigiinnerit allallu najoqqutat tunngavilersorpassippaat, takusutissaasinnaallunilu annertunerusumik unammilligassaqqartoqar-toq Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqqatigiissutip naammassiniarnissanut piviusunngortinnissaanullu qulakkeerinnissamut.

Meeqqat Illersuisuat isumaqqarpoq, unammilligassat pingaarnerpaatut sisamanut quleqqattanut pimoorullugu anguniagassatut aggulunneqarsinnaasut:

- Angajoqqaat akisussaaffii taakkunungalu tulluurtumik tapersersuineq sumiluunniit najugaqaraluaaraanni, meeqqat atugarissaarnera, atugai, inooqatigiinnermullu piginnaaneri angajoqqaanit aallaaveqarmata, naammaginnartumillu tapersersorneqannginneq isiginiarneqannginnerlu meeqqamut annertuumik kinguneqarsinnaasut.
- Atuarneq, meeraq innarluuteqaraangat kiisalu immikkut ittu-mik pisariaqartitsigaangat nunaqarfimmilu najugaqarluni/nunaqarfimminngaaneerlunilu, assigiimmik pitsaasumik peroriartornissamut ilinniagaqarnissamullu periarfissaqarneq unammilligassanngortarmat. Meeqqat inooqataankkut atugarlioreersut, ilikkagassanut nukilaatsut imaluunniit sanngiitsut, sulii annertunerusumik ajornerusunik atugassaqalertarput, pisari-alimmik tapersersorneqanngikkaangamik.
- Sunngiffimmi sammisassanik periarfissaqarneq sumiluunniit najugaqaraluaaraanni, meeqqat tassani, avatangiisini illersugaasuni, inooqatigiinnermut piginnaasani isikkulersinnaammagigit ineriartortillugillu, kiisalu meeqqat ikiorsinnaammagit aaqqissuussamik pissutsinut angerlarsimaffimmut taartaa-sinnaasunik iserfissanik.
- Sumiluunniit najugaqaraluaaraanni illersorneqarnissaq inoqatinnullu uteqqinnissaq, pissutigalugu meeqqap timikkut misigisutsikkullu innarlerneqarnermut imaluunniit inoqatinut uteqqinnissamut qulakkeerneqarnissaa isiginiarneqanngikkuni meeqqamut ataasiakkaamut meeqqallu inersimasunngornissaa ilanngullu imaannaangitsumik kinguneqarsinnaammat.

Kommuni akisussaasuvoq oqartussaasoq qaninneq meeqqanut inuusuttunullu kiisalu ilaqutaannut pisussaaffeqartoq Meeqqanut Isumaqqatigiissutip atuutsinnissanut malinnissaanullu suliamut qulakkeerinnittussaq. Meeqqanut Isumaqqatigiissutip malitsigivaa, inatsisitigunnaangitsoq eqquutsinnissaa naatsorsuutigineqanngimmat, allanili tamani naleqquttuni aaqqissuussani. Aaqqissuussat allat tassaasinnaapput kommunip iluani politikkit; aaqqissuinerit meeqqanullu tunngasunik iliuusissanik pilersaarusionerit.

Kommune Kujalliup kommunimut 2011-2022 pilersaarutaani anguniagassatut nalunaarsorneqarsimapput pineqartut assingi, Meeqqat Illersuisuata pimoorullugit anguniagassaasinnaasutut tikkuartugai. Kiisalu kommunip nittartagaata oqaatigaa, meeqqat angajoqqaaminnit pilersorneqarlutik inuunissartik pisinnaatitaaffigigaat; isumassorneqassasut, nerisinneqassasut atuartinneqarlutillu; persuttarneqarnermut qunusaarneqarnermullu illersorneqassasut; kinguaassiutitigut innarlerneqarnermut illersorneqassasut angerlarsimaffimmini aammali allani kiisalu inoqatinut piginnaasanik ineriartortitsinnaasasut. Taamaalilluni, kommunip meeqqat inuusuttullu tungaatigut pimoorullugu anguniagaassat siunnersuutigineqartut suliarinissaannut periusissamut iliuusissamullu pilersaarummik sananissamut, sinaakkutissat pingaarnerit pigereersorinarput. Taamaalilluni kommunip anguniagai meeqqallu pisinnaatitaaffiinut allattorsimaffik ulluinnarnut atuuttussanngortinneqarsinnaanngussapput, taamaalillunilu qulakkeerlugu kommunip Meeqqat Isumaqqatigiissutaannut atuutsitsinermit malinninnermullu akisussaaffimmik tigusinera.

NALINGINNAASUMIK INNERSUUT

Angalanermut nalunaarusiaq arlalinnik tigussaasunik innersuusuteqarpoq, Meeqqat Illersuisuata qularinngisaanik, kommunip allallu oqartussaasut tamatumunnga atasut eqqarsaatigiumaagaannik. Meeqqat Illersuisuata nammineq nalunaarusiamut malitsigitillugu nakkutiginiarpaa, meeqqat innutaasullu siunissami allaaserineqartut aallaavigalugit meeqqat atugaat qanoq misiginaeraat.

Meeqqat Illersuisuata meeqqanit, inuusuttunit inersimasunillu oqaloqatiginninnerit saaffiginninnerillu assigiinngitsut tunuliqutaralugit, kommunip kinguneqarluartumik tunngaviumik ileqqussat siuarsarluarsinnaagai, meeqqanik, inuusuttunik allanillu innuttanik attaveqarnermini.

Arlaleriarluni eqqaaneqarpoq, eqiterinerup kinguneranik Qaqortumi kommunimut ungasissuseq misigineqartartoq. Taamaamat aarlerinartoqarsinnaavoq, kommunip meeqqat atugaannik qulakkeerinninniarnnerani assigiinngitsisoqarlersinnaammat, tunngavillu, meeqqat, inuusuttut ilaqutaasalu ikiorserneqarnissaannut tunngavigineqartussa. Suna tamaallu akimorlugu ileqqoq taassaajuartussaassaaq assigiimmik periarfissiineq ineriartornermut, tapersersuinermut ikiorsiinerullu, meeraq sumiunniit najugaqaraluarpat.

Ileqqoq alla tassaasariaqarpoq oqallisigeeqqusaannginneq kiisalu nipangiussisarneq. Kommunip qulequttanut ammaneq siuarsartariaqarpaa, qulakkeerlugulu aarleqqutinik oqaloqatiginninnsamut periarfissaqartuaannarneq, nalinginnaasuuppata imaluunniit tigussaasunik imaqarpata.

Ileqqut pingajuat tassaavoq akuutitsineq. Kommunip siuarsarsinnaavaa aaqqissuussamik meeqqat inuusuttullu akuutinneqarneri tusarneqarnerilu, kommuni suminngaaneeraluarpataluunniit, kommuni aaliangiileraangami imaluunniit taakkununnga tunngasunik kommunimilu innuttatut pisinnaatitaaffeqarneri aallavigalugit suliniuteqaleraangami, inatsit atuuttoq meeqqanut inuusuttullu ikiorsiinermut tunngasoq aallaavigalugu.

Meeqqat Illersuisuata isumaa qulaani taaneqartumeereerpoq, kommunip aaqqissuulluakkamik suliniuteqarnikkut meeqqanik, inuusuttunik inersimasunillu akuutitsinermigut suleriaatsimik iliuusissatullu pilersaarummik, meeqqat atugaannik qulakkeerisussamik, sanasinnaalluortoq.

Iliuusissatut pilersaarutip sananerani kingornalu nangitsinermi, periarfissiivoq, kommunimi tamarmi illoqarfimmi nunaqarfimmi savaateqarfimmilu ajornartorsiutit aaqqiissutissallu oqaasertalersorneqarsinnaammata, innuttallu ataasiakkat, inersimasuinnaangitsut meeqqalli aamma, inissisimaffiat erseqqissarneqarsinnaammat.

ILANNGUSSAQ 1

MIO
Issortarfimmur 1A
P.O.Box 1290
3900 Nuuk
Greenland
Tel: +299 34 69 40
Mail: mio@mio.gl
www.mio.gl

Qaaqussissut Invitation

Meeqqat atugaat pisinnaataaffilu pillugit Meeqqat Illersuisuat MIO-lu oqaloqatigiartukkit

06-10-2016
Sags nr.
Dok. nr.

Meeqqanut Illersuisup MIO-lu sulinerminni siunertaasa ilagaat meeqqat atugaat misissussallugit. Tassunga atatillugu MIO Kommune Kujallermi angalassaaq.

Meeqqat illersuisuat MIO-lu meeqqat inersimasullu isaanniit meeqqat atugaat pillugit paasisaqarusuppoq. Taamaammatt **meeqqat, inuusuttut, inersimasullu qaaqquagut**, meeqqanut atugassarititaasut pillugit oqaluttuariaqqullugit. Taassuma saniatigut meeqqat pisinnaataaffii pillugit siunnersuisoqassaaq. Meeqqanik sullissisut isumaginninnermilu sullissisut aamma tikilluaqqungaarpagut. Sumiiffinni piffissanilu ukunani naapinneqarsinnaassaagut:

Qaqortoq	Marlunngorneq 18. oktober	Nal. 10.00-17.00	Tasersuup Atuarfia
Qaqortoq	Pingasunngorneq 19. oktober	Nal. 10.00-17.00	Tasersuup Atuarfia
Alluitsup Paa	Sisamngorneq 20. oktober	Nal. 14.00-17.00	Atuarfik Anders Nielsen
Nanortalik	Arfininngorneq 22. oktober	Nal. 10.00-14.00	Nanortalip Atuarfia
Nanortalik	Ataasinngorneq 24. oktober	Nal. 10.00-17.00	Nanortalip Atuarfia
Aappilattoq	Marlunngorneq 25. oktober	Nal. 14.00-17.00	Jaajap Atuarfia
Narsaq	Pingasunngorneq 26. oktober	Nal. 12.00-18.00	Kommunip Allaffia
Qassiarsuk	Tallimngorneq 28. oktober	Nal. 14.00-16.00	Ottoqqap Atuarfia

Kom og tal med Børnetsmanden og MIO om børns vilkår og rettigheder

Et af Børnetsmandens og MIO's formål er at monitorere børns vilkår i Grønland. I denne forbindelse foretager MIO en rundrejse i Kommune Kujalleq.

Børnetsmanden og MIO ønsker viden om børns vilkår, set ud fra børns og voksnes øjne. Børnetsmanden inviterer derfor børn, unge og voksne til at komme og fortælle om forholdene for børn i Sydgrønland. Der vil ligeledes blive givet råd og vejledning om børns rettigheder. Alle børneprofessionelle og medarbejdere i socialforvaltningen er mere end velkomne. Kom og snak med Børnetsmanden og MIO på følgende steder og tidspunkter:

Qaqortoq	Tirsdag den 18. oktober	Kl. 10.00-17.00	Tasersuup Atuarfia
Qaqortoq	Onsdag den 19. oktober	Kl. 10.00-17.00	Tasersuup Atuarfia
Alluitsup Paa	Torsdag den 20. oktober	Kl. 14.00-17.00	Atuarfik Anders Nielsen
Nanortalik	Lørdag den 22. oktober	Kl. 10.00-14.00	Nanortalip Atuarfia
Nanortalik	Mandag den 24. oktober	Kl. 10.00-17.00	Nanortalip Atuarfia
Aappilattoq	Tirsdag den 25. oktober	Kl. 14.00-17.00	Jaajap Atuarfia
Narsaq	Onsdag den 26. oktober	Kl. 12.00-18.00	Kommunekontoret
Qassiarsuk	Fredag den 28. oktober	Kl. 14.00-16.00	Ottoqqap Atuarfia

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga / Med venlig hilsen

Aviåja Egede Lynge
Meeqqat Illersuisua / Børnetsmand

